

**Konsolideeritud majandusaasta aruanne
31. detsembril 2017
lõppenud majandusaasta kohta**

AS TALLINNA SADAM

AS TALLINNA SADAM**KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2017**

Äriregistri kood	10137319
Käibemaksukohuslase registreerimisnumber	EE100068489
Postiaadress	Sadama 25 15051 Tallinn
Registreeritud aadress	Sadama 25 15051 Tallinn
Asukohamaa	Eesti Vabariik
Telefon	+372 631 8555
Faks	+372 631 8166
E-post	ts@ts.ee
Internetilehekülg	www.ts.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar
Majandusaasta lõpp	31. detsember
Juriidiline vorm	aktsiaselts
Audiitor	AS Deloitte Audit Eesti

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	4
JUHATUSE KINNITUS KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	23
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	24
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	24
KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA MUU KOONDKASUMI ARUANNE	25
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE	26
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	27
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	28
1. ÜLDINE INFORMATSIOON	28
2. ARVESTUSMEETODID	29
3. TEGEVUSSEGMENTID	48
4. FINANSTRISKIDE JUHTIMINE	50
5. OLULISED RAAMATUPIDAMISHINNANGUD JA OTSUSED	54
6. FINANTSINSTRUMENDID	55
7. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID	56
8. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED	57
9. INVESTEERINGUD ÜHISETTEVÕTJASSE	57
10. MATERIAALNE PÕHIVARA	59
11. IMMATERIAALNE PÕHIVARA	61
12. KASUTUSRENT	62
13. ERALDISED	64
14. VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD	65
15. MAKSUVÕLAD	65
16. VÕLAKOHUSTISED	66
17. TULETISINSTRUMENDID	68
18. SIHTFINANTSEERIMINE	69
19. OMAKAPITAL	72
20. MÜÜGITULU	73
21. TEGEVUSKULUD	74
22. MUUD TULUD	75
23. FINANTSKULUD	76
24. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA	76
25. SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED	77
26. MITTERAHALISED INVESTEERIMISTEGEVUSED	77
27. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED	77
28. KONTSEERNIGA SEOTUD UURIMISED	78
29. ARUANDEPERIOODI JÄRGSED SÜNDMUSED	78
30. LISAINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA	79
31. TEGEVUSTE ERISTAMINE LÄHTUDES ELEKTRITURU SEADUSEST	83
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	86
NÕUKOGU KINNITUS	89
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	90

TEGEVUSARUANNE

ASi Tallinna Sadam tegevusaruanne on koostatud konsolideeritud näitajate põhjal.

1. ETTEVÕTJA ÜLDTUTVUSTUS

Eesti on läbi aegade olnud tihedalt seotud meresõidu ja –kaubandusega, ka Tallinna linna areng on otseselt sõltunud sadamate arengust ja vastupidi. Vaatamata sellele, et Tallinna linna sadamate ajalugu ulatub aastatuhandete taha on AS Tallinna Sadam äriühinguna noor ettevõtja. Riigiettevõtja Tallinna Sadam moodustati 1992. aasta aprillis, 1996. aastal muudeti riigiettevõtja aktsiaseltsiks.

AS Tallinna Sadam on Eesti suurim kauba- ja reisisadamate kompleks. Tegu on aastaringsest laevatatavate, kergesti ligipääsetavate ning piisavalt sügavate sadamatega, kus võetakse vastu kõiki Taani väinasid läbivaid laevu. Eesti geograafiline asukoht loob head eeldused nii põhja-lõuna, kui ka ida-lääne vaheliste reisijate ja kaubavoogude teenindamiseks.

Tallinn-Helsingi (Soome) laevaliin on üks tihedaima liiklusega rahvusvahelisi reisilaevaliine maailmas. Lisaks Soome suunalisele reisilaevaliiklusele teenindab AS Tallinna Sadam regulaarset rahvusvahelist reisilaevaliiklust ka Rootsi (Stockholm) ja Venemaa (St.Peterburg) suunal. Aasta-aastalt kasvab ASi Tallinna Sadam külastavate kruisilaevade ja -reisijate arv. Ligemale 300 kruisilaeva külastust hooaja jooksul on märkimisväärne saavutus Euroopa kruisisadamate arvestuses. Lisaks pakuvad ASi Tallinna Sadam kuuluvad reisijate liikumisega seotud alad Tallinna kesklinnas, ehk sadama ja linna kooslus, unikaalset võimalust kinnisvara arendamiseks. 2017. aasta lõpuks valmis rahvusvaheliselt ühe tunnustatuima arhitektuurbüroo Zaha Hadid Architects teostusel Tallinna kesklinna sadamaala arendamise pikaajaline kava „Masterplan 2030“.

Teenindatavast kaubamahust moodustab ligemale poole Eesti import ja eksport ning ülejäänud transiitkaup. Eesti geograafilisest asukohast tulenevalt on väga perspektiivne põhja-lõuna suunalise kaubavoo teenindamine ja sellega seotud võimaluste arendamine (Põhjamaade ja Lõuna-Euroopa vaheliste kaubamahtude teenindamine), arvestades sealjuures ka planeeritava Rail Baltic raudteeühenduse alguspunkti Muuga sadamas. Samuti moodustab jätkuvalt olulise osa ASi Tallinna Sadam läbivatest kaupadest Eestit läbiv ida-lääne suunaliste transiitkaupade voog. AS Tallinna Sadam konkureerib seetõttu lisaks Eesti sadamatele ka paljuski teiste transiitkaupade vooge teenindavate Läänemere sadamatega. Lisaks konkurentidele sadamate vahel, konkureerivad omavahel ka erinevad transiidikoridorid (nt Läänemere koridor konkureerib Kaspia-Musta mere koridoriga jne). Edukam on see koridor, kus kogu logistikaahel toimib kiiremini, efektiivsemalt ja kliendisõbralikumalt.

Aasta-aastalt kasvab sadamat läbivate kaupade lisandväärtustamise maht ja roll, mille läbi sadama-alal tegutsevad operaatorid ja logistikaga seotud ettevõtted pakuvad laiemale kliendibaasile spetsiifilisemaid teenuseid. Nende arengute soodustamiseks on AS Tallinna Sadam vajaliku infrastruktuuriga ettevalmistanud oma peamiste kaubasadamate ümbruses asuvad territooriumid – rajanud Muugale ja Paldiski Lõunasadamasse tööstuspargi alad. AS Tallinna Sadam panustab aktiivselt Eesti sadamate kaudu kauba mereveoga seotud dokumentatsiooni ja protsessi digitaliseerimisse, mis võimaldab kiiremini ja mugavalt korraldada kauba liikumist kaubaomanike jaoks.

2012. aasta lõpus sisenes AS Tallinna Sadam uude tegevusvaldkonda – järelturult soetati multifunktsionaalne jäämurdja Botnica, millega alates 2013. aasta algusest osutatakse 10-aastase lepingu alusel Eesti riigile jäämurdeteenust Soome lahe kaldal asuvate Eesti sadamate jaoks. Jäämurdehooaja välisel ajal renditakse multifunktsionaalset jäämurdjat Botnica välja erinevateks merenduse abitöödeks.

2016. aasta oktoobrist alustati uue ärina Eesti mandri ja suursaarte (Saaremaa ja Hiiumaa) vahelise siseriikliku üleveoteenuse osutamist reisiparvlaevadega vastavalt 2014. aasta lõpus võidetud hanke tulemusel Eesti riigiga 10-aastaseks perioodiks (alates 01.10.2016 kuni 30.09.2026) sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule. 2017. aasta esimese kvartali lõpuks valmisid ka viimased kaks neljast uuest reisiparvlaevast, mis ehitati Poola Remontowa ja Türgi Sefine laevatehastes. Kõigi nelja uue reisiparvlaeva valmimise ja liinile tulekuni osutati üleveoteenust ajutiselt renditud asenduslaevadega.

ASi Tallinna Sadam, kui kontserni emaettevõtja, põhitegevusalaks on sadamateenuste pakkumine *landlord*-tüüpi sadamana, kelle ülesandeks on infrastruktuuri haldamine ja arendamine ning laevaliikluse korraldamine sadamaalal. Emaettevõtjale kuulub viis sadamat: Tallinna kesklinnas asuv reisisadamana tuntud Vanasadam koos 2010. aastal avatud väikelaevadele mõeldud jahisadamaga, Eesti suurim kaubasadam Muugal, kaubasadam Paldiskis (Paldiski Lõunasadam), peamiselt kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud sadam Saaremaal ja endine kaubasadam ning hetkel peamiselt laevaremondiettevõtjaid teenindav sadam Paljassaares. Kauba käitlemisega tegelevad sadamates kaubaoperaatorid, kellele kuuluvad ka kaupade käitlemiseks vajalikud ehitised, rajatised ja seadmed. Reisijate teenindamiseks vajalikud ehitised ja rajatised kuuluvad aga ASi Tallinna Sadam.

ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik. AS Tallinna Sadam tegutseb nagu iga teinegi aktsiaselts oma põhikirja, äriseadustiku ja teiste Eesti õigusaktide alusel. Ettevõtjal on oma tegevusest laekuvate vahenditega kaetav eelarve, vajadusel võetakse investeeringute tegemiseks laenu või emiteeritakse võlakirju. Riigieelarvesse annab AS Tallinna Sadam oma panuse makstavate riiklike maksude ja dividendide kaudu.

2017. majandusaasta lõpu seisuga kuulusid ASi Tallinna Sadam konsolideerimisgruppi lisaks emaettevõtjale:

Ettevõtja nimetus	Osalus	Põhitegevus
OÜ TS Shipping	100%	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	100%	Üleveoteenuse osutamine reisiparvlaevadega

2017. aastal ühendas emaettevõtja AS Tallinna Sadam endaga varasema 100% tütarettevõtja OÜ TS Energia, viies sellega sadamates toimuva energiavarustuse ja sellega seotud võrguteenused tagasi emaettevõtja koosseisu. Ühendamise eesmärgiks on tagada nende tegevuste ühtsem ja efektiivsem korraldus koos sadama-alal toimuva pideva arendustegevusega ning ka protsesside sujuvam igapäevane toimimine.

2. MAJANDUSKESKKOND

2017. aasta maailma majanduskasvuks prognoositakse 4,8%, mis seekord, erinevalt mitmetest varasematest aastatest, ületab aasta varasemat ootust (3,4%) ning ühtlasi ka eelneva aasta kasvu 3,2%. Kuna kasv ületas ootusi ning oli arvatust laiapõhjalisem, eriti Euroopas ja Aasias, on optimistlikum ka 2018. aastaks prognoositud kasv: 3,9%. Kasvuga seotud riske peetakse lähiperspektiivis tasakaalustatuks, kuid pikemas perspektiivis pigem ohustavateks. Lühiajal võib ilmnedä jätkuvalt taastuva majandustegevuse ja soodsate finantseerimistingimuste teineteist täiendav positiivne mõju. Teisalt ohustavad kasvu kõrged varahinnad ja madalad tootlusmäärad, mis võivad viia finantsturgude korrigeerimiseni, mis omakorda vähendab kindlustunnet ja pidurdab kasvu. Arengud võivad käivituda inflatsiooni ja intressimäärade oodatust kiirema tõusu tõttu tekkiva nõudluse kasvu tagajärjel. Lisaks püsivad täiendavate riskidena siseturgude kaitseplaanid, geopoliitilised pinged ja ebakindlused.¹

Eesti majanduskasv oli 2017. aastal esialgsel andmetel ca 4%, mis seekord ületas aasta tagasi tehtud prognoose (vahemikus 2,2-2,6%) ning tähendas ühtlasi kiiremat kasvu kui eelnenud viiel aastal. Kasvu toetas maailma majanduse hea käekäik. Kasv põhines peamiselt ehitussektoril, mida toetas lisaks sisetarbimise kasv. 2018. aastaks prognoositakse kasvu jätkumist, lähtuvalt nii Euroopa Liidu riikide küllalt tugevatest näitajatest kui ka Eesti peamiste kaubanduspartnerite Soome ja Rootsi headest näitajatest. Majanduskasvuks prognoositakse ca 3,5%, mis tugineb sisetarbimise ja ettevõtete investeeringute kasvul. Tarbijahinnad tõusid 2017. aastal 3,4% võrra, mis oli viimase viie aasta kõrgeim näitaja. Hinnatõusu mõjutasid nii väliskeskkonna hinnamuutused toorme ja toiduainete osas kui mitmete aktsiiside tõusud. 2018. aastaks prognoositakse hinnakasvu mõningat aeglustumist ning jäämist 3% juurde, eeldusel et nafta hind oluliselt edasi ei tõuse.²

2017. aastal elavnenud majanduskeskkond avaldas mõju ka kontserni mahunäitajatele, kus kasvasid majanduskeskkonna aktiivsusega seostuvad veerem- ja konteinerkaupade käive ning samuti kasvas jätkuvalt reisijate arv. Aasta jooksul valdavalt madalal püsinud nafta hinna mõjul vähenes vedellasti terminalide kaubakäive, kuna madal nafta hind vähendas nõudlust terminalides pakutavate lisaväärtusteenuste järele. Samuti püsis madala nafta hinna ja Lääneriikide poolt Venemaa suhtes kehtestatud sanktsioonide mõjul madalseisus *offshore* teenuste turg, kus ei leitud jäämurdjale Botnica suvist tasuvat lisatööd.

2.1. Konkurentsiasend - reisijad

Läänemeri on üks tihedaima laevaliiklusega sisemeresid maailmas. Laevaliiklus on ka üheks peamiseks piirkonna siseturismi transpordimeetodiks. Hinnanguliselt sõidab Läänemere idaosas aastas kokku üle 40 miljoni reisija, mistõttu on see kõige tihedama rahvusvahelise reisilaevaliiklusega ala Läänemeres. Üheks suurema reisijate arvuga sadamaks on siin ka Tallinna sadam, Helsingi ja Stockholmi järel. Nende sadamate vahel sõidavad ka Läänemere suurimad, peamiselt reisijate veoks mõeldud reisilaevad.

Eesti, Soome ja Rootsi vahelist tihedat laevaliiklust soodustab, võrreldes teiste Läänemere äärsete piirkondadega, nii sihtsadamate omavaheline optimaalne kaugus reisilaevaliikluse jaoks kui ka asjaolu, et suuremahuline reisilaevaliiklus toimub just nimetatud riikide pealinnade vahel, mis asuvad kõik mere ääres.

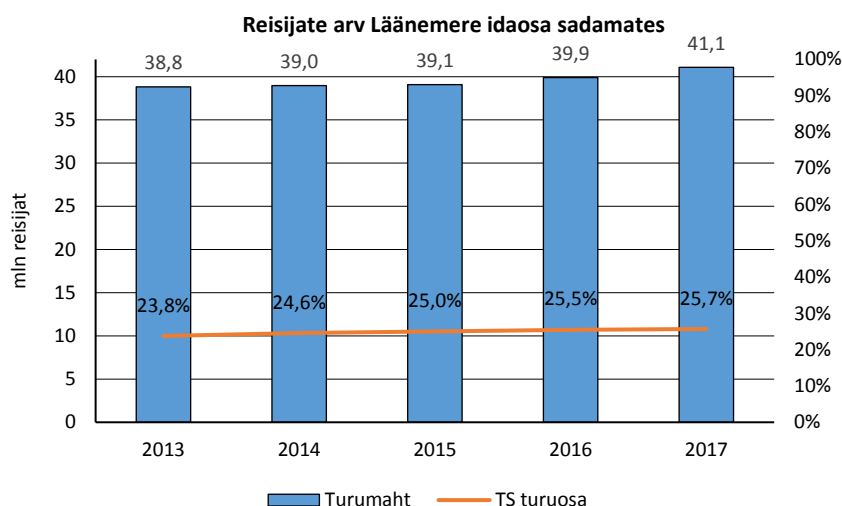
¹ IMF "World Economic Outlook Update", jaanuar 2018

² Statistikaamet, Eesti Pank, Rahandusministeerium, SEB

Oma soodustav roll on ka järjest tihenevatel majandussuhetel ning piirkonna muutumisel järjest populaarsemaks sihtkohaks Aasiast pärit turistidele, kes siinsete lähiriikide vahel reisivad järjest rohkem reisilaevadega. Seetõttu moodustab rahvusvaheliste reisilaevade liiklus Tallinna ja peamiste vastassadamate - Helsingi ja Stockholmi - puhul ASi Tallinna Sadam majandustegevuses väga olulise osa.

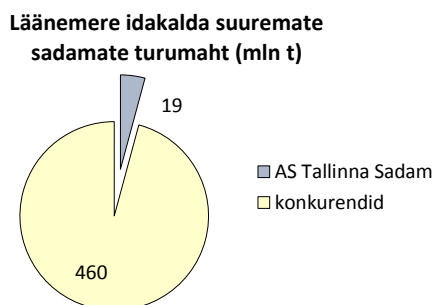
Graafikul on toodud andmed reisijate arvult suuremate Läänemere idaosa sadamate kohta ning ka nende, keda oleme käsitlenud konkurentidena kaubamahu konkurentsiasendi osas. Ei ole arvestatud sadamaid, mille reisijate arv moodustub peamiselt lähireisidelt (kestusega ca <1h). Võrdlusandmed ei sisalda ka Mariehamni sadamat, mille kohta on andmed puudulikud.

Viimase viie aasta jooksul kasvas võrdlusgrupi reisijate arv 2,3 mln reisija ehk 6% võrra. Tallinna sadama reisijate arv on samal perioodil kasvanud 1,3 mln reisija ehk 14% võrra, ehk sadamatest kõige rohkem, millega koos on kasvanud ka osakaal piirkonna reisijate arvus. Reisijate arvult suurimaks sadamaks tõusis 2017. aastal Helsingi (12,3 mln reisijat), edestades Stockholmi (11,8 mln reisijat) ja Tallinna (10,6 mln reisijat). Kokkuvõttes oli Läänemere idaosa suuremate sadamate reisijate arvu areng viimase viie aasta jooksul küllalt stabiilne.

2.2. Konkurentsiasend - kaup

Konkurentsiasendi hindamisel kaupade käitlemisel liigitame konkurentsadamateks Läänemere idakaldal asuvad suuremad sadamad ning Soome lahe äärsed Soome sadamad, kellest valdav enamus konkureerivad ASiga Tallinna Sadam ida-lääne suunalise transiitkauba käitlemisel. Venemaa sadamatest on konkurentideks eelkõige Peterburi ja Ust-Luga sadamad. 2017. aastal moodustas Läänemere idakalda suuremate sadamate summaarne kaubakäive 479 mln tonni, mis tähendas suurt kasvu 23 mln tonni ehk ligi 5% võrra eelneva aasta rekordilise taseme suhtes (2016. aastal 456 mln tonni ja kasv 0,8%).

Lisades teiste Eesti sadamate kaubakäibe (9,0 mln tonni) oli ASi Tallinna Sadam ja tema konkurentide kaubaveo turumaht 2017. aastal 488 mln tonni, ehk 23,5 mln tonni võrra rohkem kui 2016. aastal.

Lastiliikidest muutus enim puistlasti turumaht, kasvades 17,1 mln tonni ehk 13,3% võrra peamiselt kivisöe (kasv 11 mln tonni ehk 21% võrra) ja väetiste (kasv 3,1 mln tonni ehk 9%) mahu suurenemise tõttu. Segalast kasvas 12 mln tonni ehk 10% võrra, peamiselt konteiner- (kasv nii tonnides kui TEUdes 13%) ja ro-ro (kasv 13%) kaupade kasvu tõttu. Vedellasti maht aga vähenes 5,7 mln tonni ehk 2,6% võrra.

Sadamate lõikes olid suurimateks kaubamahu kasvatajateks Ust-Luga (kasv 9,9 mln tonni ehk 10,6%) ja Peterburi (5,0 mln tonni ehk 10,3%) sadamad. Kaubamahu kasv tulenes peamiselt puistlasti ja segalasti kasvu arvelt. Kaubamaht vähenes enim Primorski (-6,8 mln tonni), Riia (-3,4 mln tonni) ja Tallinna (-0,9 mln tonni) sadamates, nafta ja naftasaaduste vähenemise tõttu.

Muutuste tulemusel kasvas Venemaa ja Balti riikide sadamate arvestuses Venemaa ja Leedu sadamate turuosa ning vähenes Läti sadamate turuosa, Eesti oma jäi samale tasemele. Venemaa sadamate turuosaks kujunes 62,4%, Leedul 13,3%, Lätil 15,2% ning Eestil 9,1% (2016. a vastavalt 61,9%, 12,9%, 16,1% ja 9,1%).

Läänemere idakalda suurimateks sadamateks olid Venemaa sadamad - Ust-Luga (turuosaga 21,2%), Primorsk (11,8%) ja Peterburg (11%), kellele järgnes Klaipeda-Butinge (10,8%) sadam. AS Tallinna Sadam langes seitsmendalt kohalt üheksandaks turuosaga 3,9% (2016. a 4,3%), kuna nii Gdynia kui ka Ventspils sadama kaubamahud 2017. aastal kasvasid.

3. TEGEVUSTULEMUSED

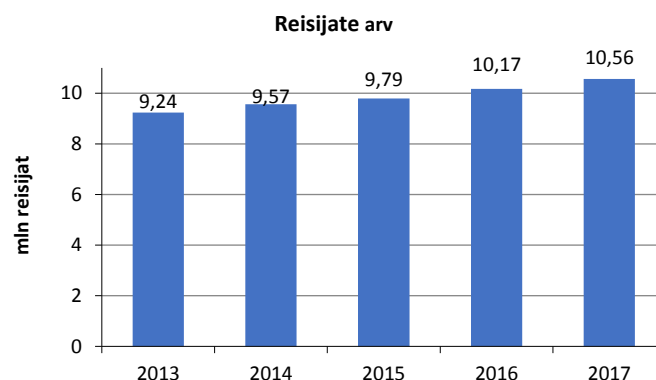
2017. aasta oli ASi Tallinna Sadam jaoks teguderohke. Sadamategevuses kasvas reisijate arv ja püsis tugev tulemus reisilaevanduse valdkonnas, kuid kaubamaht jäi kokkuvõttes langusse. Liinireisijate kasvu mõjul saavutas taas uue rekordtaseme reisijate arv, mis ulatus kokku 10,6 miljonini. See aitas kaasa ka liini- ja kruisireisijate valdkonnaga seotud tulude kasvule. Kaubamaht vähenes 0,9 mln tonni ehk 5% võrra 19,2 mln tonnini. Lastiliikide lõikes aga vähenes ainsana vedellasti maht (2,0 mln tonni võrra), samal ajal kui kõigi teiste lastiliikide mahud kasvasid, enim veeremkauba ja puistlasti puhul (vastavalt 0,5 ja 0,4 mln tonni ehk mõlemad 11% võrra).

Eesti mandri ja suursaarte vahelist kahte siseriiklikku reisiparvlaevaliini teenindav tütarettevõtja OÜ TS Laevad sai 2017. aasta esimese kvartali lõpuks laevatehastelt kätte ka viimased kaks neljast uuest parvlaevast. Seoses uute parvlaevade valmimise tähtaegade ületamisega teeniti laevatehastelt leppetrahvitulu, mis kattis uute laevade valmimiseni kasutatud ajutiste asenduslaevadega kaasnenud kõrgema tegevuskulu. Seoses jätkuvalt madalseisuga püsiva merenduse eritööde laevade prahituruga ei leidnud multifunktsionaalne jäämurdja Botnica tasuvat tööd väljaspool jäämurdehooaega, mil teenindatakse Soome lahe äärseid Eesti sadamaid vastavalt lepingule Eesti Veeteede Ametiga.

2017. aasta tulude ja kulude muutuse suurimaks mõjutajaks oli 2016. aasta oktoobrist uue tegevusena lisandunud parvlaevadega siseriikliku üleveeteenuse osutamine. Müügitulu kasvas 18,1 mln euro (18%) võrra 121,3 mln euroni, mis on TS seni kõrgeimaks näitajaks. Tegevuskulud kasvasid 23,6 mln euro ehk 38% (ilma ühekordse iseloomuga põhivara väärtuse languse kulu kasvu mõjuta summas 5,7 mln eurot 2017. aastal aga kasvasid kulud 17,9 mln euro ehk 29% võrra), ärikasum vähenes 8,6 mln euro ehk 18% ning puhaskasum vähenes 13,1 mln euro ehk 33% võrra. 2017. aastal maksti omanikule dividende rekordilises summas 48,0 mln eurot, millele lisandus tulumaksukulu 12,0 mln eurot (2016 vastavalt 35,0 mln ja 8,75 mln eurot).

Aasta olulisematest tegudest valmis aasta lõpuks rahvusvaheliselt tuntud arhitektuurbüroo Zaha Hadid Architects poolt koostatud Vanasadama ala pikaajaline arendusplaan, mille alusel hakatakse suurest ja seni küllalt hõredast sadamaalast kujundama terviklikku linnaruumi osa. Vanasadama A-terminali alal käivitati sõidukiga reisijate ja veokite teenindamiseks mõeldud uudne elektroonse juhtimisega toimiv liikluslahendus koos rekonstrueeritud oote- ja liiklusaladega, mis kiirendab ja hõlbustab sõidukite laevale ja laevalt maha pääsemist. Vanasadama kaudu toimuva, Tallinn-Helsingi liinireisilaevadega seotud, veokite liikluse vähendamiseks avati oktoobris Muuga-Vuosaari vaheline regulaarne kaubaveoliin, mis vähendab igapäevast veokite liiklust Tallinna kesklinna kaudu.

3.1. Reisijate arv

2017. aastal kasvas ASi Tallinna Sadam koosseisu kuuluvaid sadamaid läbinud reisijate arv 387 tuh reisija ehk 3,8% võrra ning saavutas uue rekordilise taseme 10,56 mln reisijani (2016. aasta vastavad näitajad olid 10,17 mln reisijat ja kasv 3,9%). Reisijate arvu pidev kasv väljendab

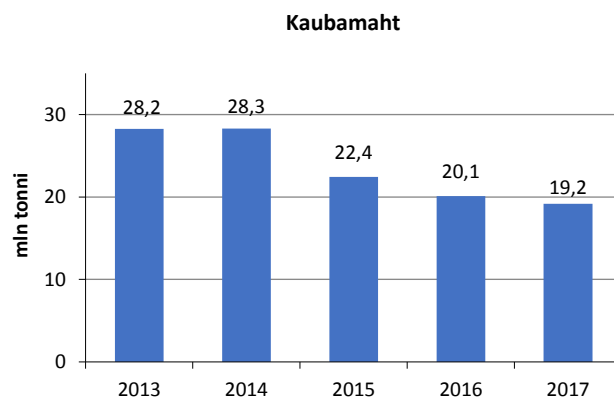
Eesti ja Soome vahel tihenevat seotust nii turismi kui majandustegevuse alal, mida ei ole viimastel aastatel oluliselt mõjutanud ka muutused majanduskeskkonna näitajates. Rahvusvaheliste liinireisilaevade tihe sõidugraafik ning järjest kättesaadavam ja mugavam teenus annab omakorda panuse reisimise lihtsustumise kaudu.

Reisijate arvu kasv tulenes taas peamiselt rahvusvaheliste liinireisijate arvu kasvust suurima osatähtsusega Tallinn-Helsingi liinil (kasv 312 tuh reisija ehk 4% võrra), kus reisijate arv kerkis 8,8 mln reisijani. Reisijate arv kasvas ka Stockholmi liinil (49 tuh reisija ehk 5% võrra, jõudes esmakordselt 1 miljoni reisijani), kuid vähenes Peterburi liinil (80 tuh ehk 49% võrra) seoses liinioperaatori muutuse ja laevakülastuste arvu vähenemisega. Traditsiooniliste kruisireisijate arv kasvas aga 92 tuh ehk 19% võrra ja oli rekordiline 0,57 mln reisijat ning traditsiooniliste kruisilaevade külastuste arv oli märkimisväärne 316. Läänemere piirkonnal on endiselt kiiresti areneva ja maailma kruisiturismi kõige kiiremini kasvava piirkonna renomee.

2017. aastal oli liinireisilaevade valdkonnas suuremateks muutusteks reisilaevaoperaatori Tallink poolt uue LNG-kütusel töötava reisilaeva Megastar toomine Tallinn-Helsingi liinile ning operaatori Viking Line poolt suvise kiirlaeva toomine Tallinn-Helsingi liinile. Uute laevade tulek andis samuti olulise panuse reisijate arvu kasvu. Kokkuvõttes 2017. aastal rahvusvaheliste liinireisilaevade külastuste arv suurenes.

Kruisilaevade külastuste hooaeg jääb põhiosas ajavahemikku mai kuni september. Nimetatud hooajalisus reisijate veos esineb regulaarselt ega oma seetõttu erakorralist mõju ASI Tallinna Sadam majandustulemustele.

3.2. Kaubamaht

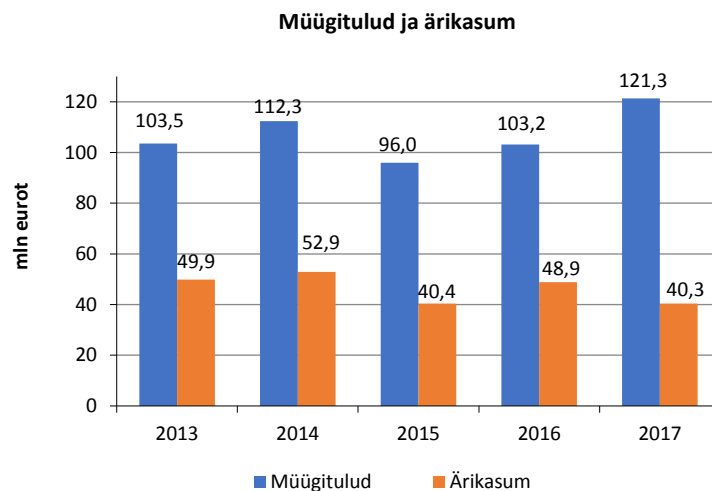

2017. aastal vähenes ASI Tallinna Sadam koosseisu kuuluvaid sadamaid läbinud kaubamaht 0,9 mln tonni (5%) võrra 19,2 mln tonnini. Lastiliikide lõikes langes aga vaid vedellasti maht 2,0 mln tonni ehk 21% võrra, eelkõige laev-terminal-laev skeemil teenindatud vedellasti mahu osas (vähenemine 1,9 mln tonni). Teiste lastiliikide mahud aga kasvasid kokku 1,1 mln tonni võrra, enim veeremkaupade ja puistlasti mahud vastavalt 0,5 (11%) ja 0,4 (samuti 11%) mln tonni võrra. Seejuures jõudis veeremkauba maht rekordilise tasemeni 5,1 mln tonni. Konteinerkaupade maht kasvas 0,1 mln tonni ehk 7% võrra ning maht TEUdes 13 tuh, ehk 7% võrra 215,5 tuh TEUni. Nafta hinna püsimine viimaste aastate madaltaseme läheduses ei soosi laevadega sadamasse saabuva vedellasti mahu kasvu, kuna püsib nõudlust terminalides pakutavate lisaväärtusteenuste järele ja teisalt nende teenuste rentaablust. Enamus veeremkaubast liikus põhja-lõunasuunaliselt. Konteinerkauba mahu kasvu võib seostada nii piirkonna majandusnäitajate tugevnemisest tingitud tarbimise kasvuga kui ka Eesti ekspordi ja impordi mahtude kasvuga. Veosuundade lõikes oli suuremaks muutuseks transiidi mahu vähenemine ning Eesti eksport- ja importkauba mahu kasv, vastavalt 0,6 mln tonni ehk 13% ja 0,2 mln tonni ehk 6% võrra.

Lastiliikide lõikes moodustasid kaubamahust põhiosa vedellast 39%, veerem 26%, puistlast 22% ja konteinerid 10% (2016. aasta vastavad näitajad olid 47%, 23%, 19% ja 9%). Veosuundade lõikes moodustas kaubamahust 52% transiit, 27% eksport ja 21% import (2016. aasta vastavad näitajad olid 58%, 23% ja 19%).

ASI Tallinna Sadam läbiva kauba vedu ei ole olemuselt hooajaline. Sadamat läbiva kauba mahtu võib mõjutada talvisel perioodil külma ilma pikema püsimise tagajärjel jäätuv laevatee Soome lahel, millel jäälõhkumise läbiviimine võib aeglustada laevade ja kauba liikumist. Viimati esinesid erakordselt rasked jääolud 2003. aasta alguses. Raskete jääolude esinemine Soome lahel võib aga luua ASI Tallinna Sadam jaoks konkurentsieelise võrreldes siit põhja- ja idapoolse jäävate sadamatega, kus veelgi raskemad jääolud põhjustavad transpordi- ja ajakulu suuremat kasvu kauba transpordil. Tavapäraselt on kaubamahu kõikumised seotud turutingimuste muutustega (sh muutustega veetava kauba maailmaturu hindades).

3.3. Tulud ja kulud

ASi Tallinna Sadam 2017. aasta konsolideeritud müügitulu oli 121,3 mln eurot, kasvades 18,1 mln euro ehk 18% võrra (2016. aasta vastavad näitajad olid 103,2 mln eurot ja kasv 10%). 2016. aasta oktoobrist osutab AS Tallinna Sadam oma tütarettevõtja OÜ TS Laevad kaudu uue teenusena siseriiklikku üleveoteenust reisiparvlaevadega Eesti mandri ja suursaarte vahelisel kahel liinil Eesti riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel. Seetõttu sisaldub 2017. aasta tulus üleveoteenuse tulu terve aasta eest, kuid 2016. aastal vaid neljanda kvartali eest. Seoses nelja uue reisiparvlaeva valmimistähtaegade ületamisega osutati alates 2016. aasta oktoobrist kuni 2017. aasta kevadeni üleveoteenust ajutiselt renditud asenduslaevadega. Asenduslaevade kasutamine tõi kaasa tavapärasest kõrgemad tegevuskulud, mis kaeti aga laevatehastelt tähtaegade ületamise eest saadud leppetrahvituluga nii 2016. kui 2017. aastal, mis kajastus muu tulu koosseisus.

AS Tallinna Sadam, kui konsolideerimisgrupi emaettevõtja, teenis 74% grupi tuludest, TS Laevad OÜ 22% ja TS Shipping OÜ 4% müügituludest. Müügitulu liikide lõikes oli suurimaks muutuseks tulu kasv reisiparvlaevadega siseriikliku üleveoteenuse osutamisest 20,3 mln euro võrra, kokku 26,6 mln euroni, mis on seotud teenuse osutamise ja tulu algusega 2016. aasta neljandast kvartalist. Vähenesid mõningal määral kaubatasu tulu ja laevatasude tulu (vastavalt 1,3 mln euro ja 1,2 mln euro võrra). Kaubatasu tulu vähenes seoses vedellasti mahu langusega ja Muuga sõeterminali pankrotistumise tõttu. Laevatasude tulu vähenemine oli tingitud samuti vedellasti mahu langusest, mida kattis osaliselt reisi- ja kruisilaevadelt saadud laevatasude tulu kasv. Kasvas reisijatasu tulu ligi 0,6 mln euro ehk 3,5% võrra, mis on võrreldav reisijate arvu kasvuga. Teiste tululiikide muutused jäid väiksemateks.

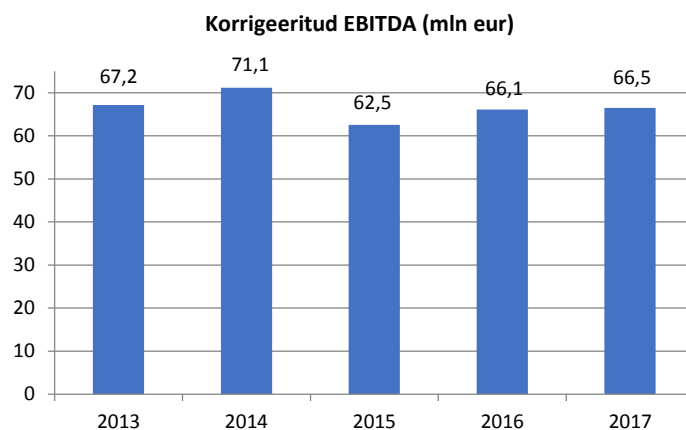
Muude tulude koosseisus vähenes trahvide ja viiviste tulu 3,1 mln eurot võrra, mis tulenes peamiselt OÜ TS Laevad tegevusega seotud laevatehastelt saadud leppetrahvide tulu vähenemisest 2016. aasta 6,9 mln euro pealt 3,8 mln euroni 2017. aastal.

Põhitegevusega seotud kulud (tegevuskulud, tööjõukulud ning põhivara kulum ja väärtuse langus) olid 85,4 mln eurot, kasvades aastaga 23,6 mln euro ehk 38% võrra. Arvestamata ühekordse iseloomuga põhivara väärtuse languse kulu kasvu 2017. aastal summas 5,7 mln eurot (millest 5,9 mln eurot oli jäämurdja Botnica väärtuse langus 2017. aastal), aga suurenesid kulud 17,9 mln euro ehk 29% võrra. Kulude kasv tuli valdavalt parvlaevadega siseriikliku üleveoteenuse osutamisega seotud kuludest. Kululiikidest kasvasid enim tegevuskulud 10,7 mln euro ehk 35% võrra, mida mõjutasid enim kütusekulu kasv summas 4,6 mln eurot, sadamatasude kulu kasv summas 1,5 mln eurot ning asenduslaevade rendikulu kasv 1,4 mln eurot, mida võib kõike pidada valdavalt seotuks siseriikliku üleveoteenuse osutamisega. Tegevuskulude koosseisus kasvas veel põhivarade remondikulu 1,5 mln euro võrra, peamiselt sadamategevuse poolel. Põhivarade kulum ja väärtuse langus kasvas 9,1 mln euro võrra, kus suurimaks mõjutajaks oli jäämurdja Botnica väärtuse langus summas 5,9 mln eurot (Lisa 10) ning teiseks suuremaks kasvu põhjuseks oli uute reisiparvlaevade valmimisega seotud kulumiarvestuse algus. Tööjõukulud suurenesid 3,8 mln euro ehk 27% võrra samuti siseriikliku üleveoteenuse osutamise mõjul. Kokkuvõttes kasvasid kulud siseriikliku üleveoteenuse mõjul (täisaasta kulud 2017. aastal võrreldes ühe kvartali kulud 2016. aastal), vähemal määral ka traditsioonilises sadamategevuses eelkõige põhivarade remondikulu ja konsultatsioonikulude osas, ning ka jäämurdja Botnica osas põhivara väärtuse languse tõttu, samas kui teised kulud vähenesid.

Muud kulud vähenesid 0,2 mln euro võrra, peamiselt seal 2016. aastal kajastunud trahvikulu tõttu summas 0,4 mln eurot siseriikliku üleveoteenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest (väiksemate asenduslaevade kasutamine kuni uute reisiparvlaevade liinile tulekuni), mida 2017. aastal ei esinenud.

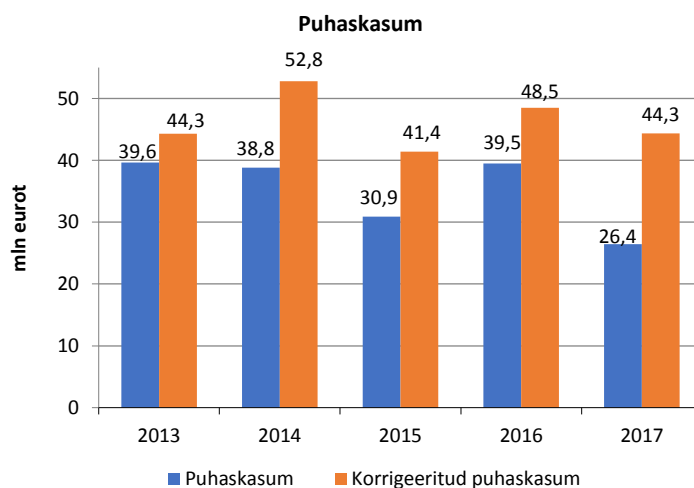
3.4. Ärikasum, -marginaal ja EBITDA

2017. aasta ärikasumiks kujunes 40,3 mln eurot, mis 2016. aastaga võrreldes vähenes 8,6 mln euro ehk 18% võrra, seoses kulude suurema kasvuga võrreldes tulude kasvuga. Arvestamata ühekordse iseloomuga põhivara väärtuse languse kulu kasvu 5,7 mln eurot, vähenes ärikasum 2,9 mln eurot ehk 6%. ASi Tallinna Sadam tegevuse efektiivsust näitav ärikasumi marginaal (ärikasum jagatud müügituluga) langes muutuste mõjul 44%lt 32%le (korrigeeritud ärikasumi marginaal langes 44,2%lt 36,7%le). Ärikasumi langus tulenes nii tütarettevõtja OÜ TS Shipping jäämurdja Botnica väärtuse langusest kui ka traditsioonilise sadamategevuse kasumi vähenemisest ja siseriikliku üleveoteenuse lisandumisest, mis sadamategevusest erineva ärimudeli tõttu on kuluintensiivsem tegevus (teenuse osutamise suured käituskulud näiteks kütus jms), mis tähendab ka madalamat marginaali tulude suhtes võrreldes sadamategevusega.

2017. aasta korrigeeritud EBITDA (kasum enne finantstulu ja –kulu, tulumaksu ja kulumit/amortisatsiooni ning vara väärtuse langust, ja korrigeerituna varade sihtfinantseerimise amortisatsiooniga) oli 66,5 mln eurot võrreldes 2016. aasta 66,1 mln euroga, kasvades 0,4 mln euro ehk 1% võrra. Kasv võrreldes ärikasumi vähenemisega tulenes peamiselt põhivarade kulumi ja allahindluse kulu kasvu mõjust ärikasumile (lisa 3).

3.5. Puhaskasum

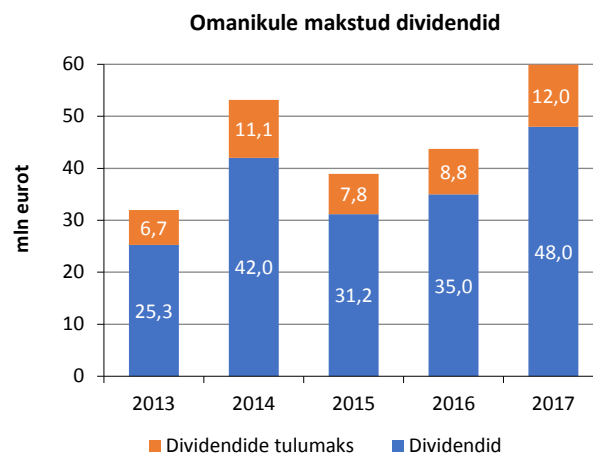
Puhaskasumi kujunemist mõjutasid lisaks nii finantstulud ja –kulud, kui ka dividendide tulumaks. Finantstulu oluliselt ei muutunud ega puhaskasumile mõju ei avaldanud. Finantskulu aga kasvas 1,24 mln euro ehk 116% võrra peamiselt tingituna parvlaevade finantseerimisega seotud intressikulu kapitaliseerimisest parvlaevade ehituse ajal, summas 0,95 mln eurot 2016. aastal ja 0,14 mln eurot 2017. aastal. Kuigi intressikandvate kohustiste maht oli 2017. aasta lõpus 10,5 mln euro võrra väiksem kui aasta varasema seisuga, oli nende aasta keskmine saldo kõrgem 2017. aastal, mis samuti tõi suurema intressikulu. Kasum enne tulumaksustamist oli 38,4 mln eurot, vähenedes 9,8 mln euro ehk 20% võrra.

Kontserni 2017. aasta puhaskasumiks kujunes 26,4 mln eurot, mis on 2016. aasta puhaskasumist 13,1 mln euro ehk 33% võrra vähem. Vähenemine tulenes ärikasumi vähenemisele lisandunud mõjust nii intressikulu kasvu kui dividendide tulumaksukulu kasvu näol, seoses dividendide summa suurenemisega 35 mln eurolt rekordilise 48 mln euroni.

ASi Tallinna Sadam erinevate aastate puhaskasumite võrdlemiseks korrigeerime puhaskasumit olulisemate ühekordsete tulude ja kulude võrra ning makstud dividendide tulumaksukulu võrra.

Korrigeerides 2017. aasta puhaskasumit dividendide tulumaksukulu võrra summas 12,0 mln eurot ja ühekordse iseloomuga põhivara allahindluse kulu võrra summas 5,95 mln, saame korrigeeritud puhaskasumiks 44,3 mln eurot. 2016. aasta puhaskasumi korrigeerimisel dividendide tulumaksukulu võrra summas 8,75 mln eurot ja ühekordse iseloomuga põhivara allahindluse kulu võrra summas 0,27 mln eurot saame korrigeeritud puhaskasumiks 48,5 mln eurot. Korrigeeritud puhaskasumi vähenemine (4,2 mln euro võrra) tulenes ärikasumi vähenemisest erinevates ärivaldkondades, nagu eespool kirjeldatud ning intressikulu kasvust.

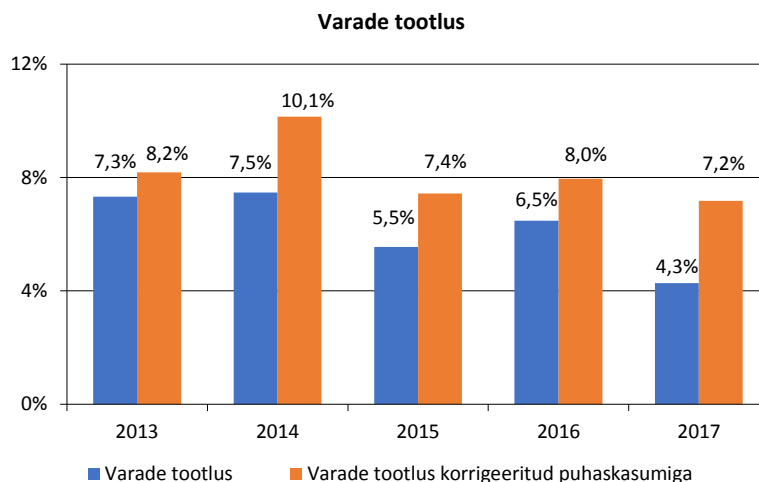
3.6. Dividendid

2017. aastal maksti omanikule dividendidena välja 48,0 mln eurot, millele lisandus dividendide tulumaks summas 12,0 mln eurot, kokku 60,0 mln eurot, täpsemalt raamatupidamise aastaaruande lisas 19. 2016. aasta vastavad näitajad olid dividendide summa 35,0 mln eurot, millele lisandus dividendide tulumaks 8,8 mln eurot, kokku 43,8 mln eurot.

ASi Tallinna Sadam poolt dividendide maksmine on seni otsustatud Vabariigi Valitsuse poolt rahandusministri ettepanekul reeglina vastavalt ettevõtja majandustulemustele, omaniku poolt ettevõtjale kehtestatud ootustes sätestatud finantskriteeriumitele ja kontserni arengukaval põhineva finantsprognoosi võimalustest lähtuvalt. Konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjate poolt dividendide maksmine emaettevõtjale otsustatakse individuaalselt peale majandustulemuste kinnitamist ja nende arenguvajadust ning kapitaliseeritust silmas pidades.

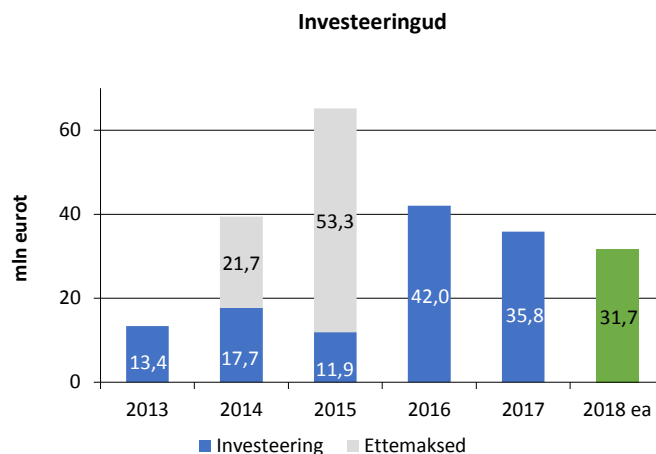
3.7. Varade tootlus

ASi Tallinna Sadam varade tootlus (puhaskasum jagatud aasta keskmise varade mahuga) oli 4,3% ja korrigeeritud tulumaksueelse kasumi põhjal leitud varade tootlus 7,2%. Tootluse langus 2017. aastal tulenes peamiselt korrigeeritud tulumaksueelse kasumi vähenemisest (9% võrra), millele lisandus keskmise varade mahu kasvu (1% võrra) mõju.

ASi Tallinna Sadam korrigeeritud omakapitali tootluseks (korrigeeritud puhaskasum jagatuna aasta keskmise omakapitali mahuga) kujunes 2017. aastal 13,2%. Siingi langes tootlus eelneva aasta 14,1%ga võrreldes (mis põhineb samuti korrigeeritud tulumaksueelsel kasumil). Korrigeeritud puhaskasumi vähenemise (9% võrra) mõju tootluse langusele vähendas omakapitali keskmise mahu mõningane vähenemine (2,5% võrra).

4. INVESTEERINGUD JA ARENGUVÄLJAVAAETED

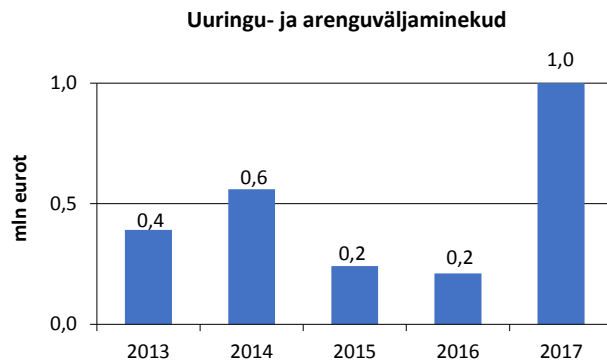

2017. aastal investeeris kontsern kokku 35,8 mln eurot, millest uutesse infrastruktuuri objektidesse ja põhivara soetusse ning olemasolevate infrastruktuuri objektide parendamiseks kokku 15,8 mln eurot. Parvlaevade ehitusse ja siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks vajalikesse info- ja läbipääsusüsteemidesse investeeriti 20,1 mln eurot.

Suuremad infrastruktuuri investeeringud 2017. aastal tehti taas Vanasadamas, kus jätkus laevade vastuvõtu- ja reisijate teenindusseadmete parendamine, kommunikatsioonitrasside ja uue liikluslahenduse rajamine peamiselt D-terminali alal, kokku summas ligikaudu 11,0 mln eurot. Uus liikluslahendus loob autoga laevale ja laevalt maale pääsemisel uue paigutusega liiklusladad koos automatiseeritud liikluse juhtimise ja pääslatega. Investeeringud teistes sadamates jäid väiksemateks ning olid suunatud peamiselt kaide, laevade vastuvõtuseadmete ja trasside rekonstrueerimisse.

2018. aastaks planeeritud investeeringutest ligi 23 mln eurot planeeritakse investeerida Vanasadamas reisijate teenindamise valdkonda, kus suuremateks projektideks on D-terminali hoone rekonstrueerimise algus, reisilaevade jaoks automaatsete sildumisseadmete rajamisega alustamine, sadama ühenduste rajamine, jalakäijate silla rajamise alustamine reisiterminalide vahel ühenduse loomiseks üle

Admiraliteedi kanali ning kruisiterminali ehitusega alustamine. Investeeringud on suunatud kaasaegse ja mugava keskkonna loomiseks järjest kasvavale reisiliiklusele.

Lisaks investeeringutele teeb AS Tallinna Sadam igal aastal olulisi uuringu- ja arenguväljaminekuid, 2017. aastal kokku summas 1,0 mln eurot. Uuringu- ja arenguväljaminekud olid seotud erinevate projektide läbitöötamisega nii keskkonna, ehitusliku, kui majandusliku tasuvuse aspektidest. Regulaarselt viiakse läbi kaide seisukorra uuringuid. Suurem osa uuringutest on suunatud sadamate uute ja veel kasutusse võtmata alade planeerimiseks, vajalike eskiiside ja detailplaneeringute koostamiseks, kuid ka keskkonnauuringute ja seirete teostamiseks seoses maavarade kasutusega ja sadamategevusega seotud muude mõjude hindamise ning jälgimisega.

2017. aasta ülekaalukalt suurimaks tööks oli Vanasadama seni väheses kasutuses olevate maa-alade kasutusse võtmise pikaajalise plaani koostamine rahvusvaheliselt tunnustatud arhitektuurbüroo Zaha Hadid Architects poolt. Alade kasutusse võtmine on planeeritud järkjärguliselt pikema aja (10-15 aastat) jooksul, eelkõige tihedat reisijaliiklust täiendaval moel ning sadama-ala linnaruumiga tihedamalt sidudes.

5. FINANTSINSTRUMENTIDE FINANTSRISKIDE MAANDAMISE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

ASi Tallinna Sadam peamised finantskohustised on laenukohustised ja emiteeritud võlakirjad, võetud/väljastatud eesmärgiga finantseerida ettevõtja tegevust (sh ka investeeringuid) ning hoida optimaalset kapitali struktuuri vastavalt omaniku poolt ettevõtja suhtes kinnitatud ootustele. Samuti on bilansis raha ja lühiajalised deposiidid, nõuded ostjate vastu, muud nõuded ning kohustised tarnijate ees.

Kontserni riskijuhtimisel lähtutakse põhimõttest, et riske tuleb võtta tasakaalustatult, arvestades ettevõtja sisemiselt kehtestatud reegleid ja rakendades vastavalt olukorrale riskide maandamise meetmeid, saavutamaks ettevõtja stabiilne kasumlikkus ning omaniku vara väärtuse säilimine.

Ettevõtja loeb finantsriskiks riski, mis tuleneb otseselt põhitegevusest ning investeeringute tegemisest, hõlmates endas tururiski, likviidsusriski ja krediidiriski, kahandades seeläbi ettevõtja finantsvõimekust ja/või vähendades ettevõtja vara väärtust.

Tururisk on finantsinstrumentide õiglase väärtuse muutumise risk tulenevalt turuhindade muutusest. Ettevõtja finantsinstrumentid, mida turuhindade muutus peamiselt mõjutab, on laenukohustised ning emiteeritud võlakirjad. Peamine nimetatud finantsinstrumente mõjutav tegur on intressimäära risk. Intressimäära risk on finantsinstrumentide tuleviku rahavoogude muutuse risk, mis tuleneb turu intressimäärade muutustest. Turu intressimäärade muutused mõjutavad peamiselt ettevõtja pikaajalisi ujuva intressimääraga laenukohustisi ja emiteeritud võlakirju. Ettevõtja hoiab osa eelnimetatud kohustistest fikseeritud intressimääraga, kasutades intressimäära riski maandamiseks intressimäära ujuvast-fikseerituks vahetustehinguid. Tulenevalt intressimäärade madalast tasemest ning turuootusest intressimäärade madalal püsimisele lähima paari aasta jooksul, on seisuga 31.12.2017 fikseeritud intressimääraga ligikaudu viiendik võlakohustistest.

Tähtajalised deposiidid sõlmitakse fikseeritud intressimääraga ning nendest tulenevad tuleviku rahavood ei sisalda intressimäära riski.

Likviidsusrisk tuleneb potentsiaalsest finantsseisundi muutusest, mis vähendaks ettevõtja võimekust teenindada õigeaegselt ja korrektselt oma kohustisi. Risk realiseerub, kui ettevõtjal ei jätku piisavalt vahendeid võetud laenude teenindamiseks, käibekapitali vajaduste täitmiseks, investeeringuteks ja/või deklareeritud dividendide väljamaksmiseks. Likviidsusriski juhtimisel on ettevõtja võtnud konservatiivse hoiaku, säilitades piisaval hulgal rahaliste vahendite ja lühiajaliste deposiitide või krediidiilimiitide olemasolu, et olla võimeline täitma oma finantskohustisi igal ajahetkel. Jooksev rahavoo planeerimine ja kontroll on likviidsusriski juhtimise oluline osa.

Kapitali juhtimisel on ettevõtja eesmärk tagada pikaajaline jätkusuutlik tegevus ning võõrkapitali kaasatakse seetõttu pigem konservatiivselt. Lähtudes omaniku poolt kinnitatud ootustest ettevõtjale, on sätestatud ettevõtja omakapitali optimaalseks proportsiooniks 60% koguvaradest.

Krediidiriskina käsitletakse riski, mis tuleneb vastaspoolte suutmatusest täita oma kohustisi ettevõtja ees. Krediidiriskile ollakse avatud peamiselt tulenevalt oma põhitegevusest (nõuetest ostjate vastu, muud nõuded) ning tehingutest finantseerimisasutustega, sh kontodel oleva raha ja lühiajaliste deposiitide kaudu. Vastavalt ettevõtja riskijuhtimise põhimõtetele on ettevõtja lühiajalisi rahalisi vahendeid lubatud hoiustada ainult kõrge krediitireitinguga krediidasutustes avatud arvelduskontodel ning üleöö- ja tähtajalistes deposiitides. Ettevõtja tegevus krediidiriskist tuleneva rahavoogude vähenemise ärahoidmiseks ja sellise riski minimeerimiseks seisneb igapäevases klientide maksedistsipliini jälgimises ja suunamises, mis võimaldab operatiivselt otsustada vajalike meetmete rakendamise vajadust. Ületähtaegsete võlgade korral kontakteerutakse kohe tekkinud olukorra lahendamiseks klientidega.

5.1. Valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvad riskid

Majandusaastal ja aruande koostamise perioodil ilmnenu valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvad riskid ettevõtjale on olnud väheolulised.

ASi Tallinna Sadam finantstehingutest ligemale 100% tehakse eurodes mistõttu valuutarisk ettevõtja jaoks praktiliselt puudub.

Majandusaastal olid intressimäärad stabiilselt madalad ning turuootuste põhjal on oodata laenajate seisukohalt soodsate intressimäärade jätkumist. Ettevõtja seisukohalt on intressimäärade seonduv risk tajutav ujuvate intressimääradega võlakohustiste kaudu. Kuna aruandeaastal on intressimäärade keskkond olnud laenajate seisukohalt soodne nii Eestis, euroalal kui arenenud riikides üldisemalt, siis võib lugeda sellest tuleneva riski aruandeaastal ettevõtja jaoks väheoluliseks, arvestades ka ASi Tallinna Sadam finantsriskide maandamise põhimõtetest lähtunud tegevusi.

Börsikursside muutumine ettevõtja majandustegevusele ja –tulemusele mõju ei avaldanud, kuna ettevõtjal puuduvad börsikursside muutustest mõjutatud varad ja kohustised.

Kontserni puudutavaid finantsriske ja nende maandamiseks kasutatavaid meetodeid kirjeldavad detailsemalt ka raamatupidamise aastaaruande lisad 4, 6 ja 17.

6. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE NING SOTSIAALNE VASTUTUS

AS Tallinna Sadam (emaettevõtja) on alates 2003. aastast rakendanud integreeritud juhtimissüsteemi, mis vastab rahvusvaheliste kvaliteedi- ja keskkonnujuhtimissüsteemi standarditele ISO 9001 ja ISO 14001. 2017. aasta märtsis toimus sertifikaadi uuendamise audit vastavalt ISO 9001:2008 ja ISO 14001:2004 nõuetele sertifitseerimisfirma *Bureau Veritas Eesti OÜ* poolt, kes teostab alates 2009. aastast ASi Tallinna Sadam juhtimissüsteemi sertifitseerimist ja kontrollauditeid. Olulisemateks ASi Tallinna Sadam kvaliteedi- ja keskkonnujuhtimissüsteemi arendamise eesmärkideks olid kliendirahulolu mudeli, ettevõtte maine ja töötajate pühendumuse mõõdikute ja mõõtmiste läbiviimise aluste väljatöötamine. 2017. aastal rakendati kontserni võtmeisikutele uus motivatsioonisüsteem, jätkus projektijuhtimise efektiivistamine, varade haldamise ja juhtimise tarkvara juurutamine, digitaliseeritud dokumendihalduse ja paberivaba raamatupidamise arendamine.

2017. aastal algatati mitmed innovaatilised ja jätkusuutlikud projektid (nutikas sõidukite registreerimine ja juhtimissüsteem „Tark Sadam“; logistikaahela digitaliseerimise projekt „Single Window“, nutika ja keskkonnasäästliku kruisiterminali projekteerimine „Green Cruise“).

Olulisteks keskkonnujuhtimissüsteemi eesmärkideks on Muuga sadama lääneosa õhukvaliteedi seire ja Muuga sadama müra kaardistamine ning leevendusmeetmete väljatöötamine. Samuti panustab AS Tallinna Sadam vastutustundliku ettevõtte Läänemere puhtuse tagamisse vältimaks reovee merre laskmist laevadelt. Probleemi lahendamiseks rajas AS Tallinna Sadam rahvusvahelistelt reisi- ja kruisilaevadelt reovee kaldavõrku vastuvõtmise süsteemi, mis on leidnud tunnustust nii laevaoperaatorite, kui ka mitmete rahvusvaheliste organisatsioonide poolt ning pälvis 2017. aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte konkursil eriauhinna keskkonnasõbraliku toote või teenuse, äri ja elurikkuse kategoorias. Laevadelt reovee kogumise süsteem, sh mikrotunneli projekt, võitis mainekal „*Seatrade Cruise Award*“ esikoha keskkonnualgatuse kategoorias ning lisaks võitis AS Tallinna Sadam Vanasadama kruisiala arendusprojektiga *DPC Innovation Awards 2017* konkursi *Green Port / Terminal* esikoha. Auhind antakse sadamale või terminalile, mis on üles näidanud aktiivsust ja uuendusmeelsust looduskeskonna ja vee kvaliteedi säilitamise, õhusaastatuse vähendamise, setete töötlemise, kogukonna kaasamise või teiste jätkusuutlike tegevuste osas.

6.1. Vastutustundlik ettevõtlus

ASi Tallinna Sadam üheks prioriteediks on sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete juurutamine oma igapäevategevustes. Ettevõtja on alates 2015. aasta veebruarist Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liige, et tegeleda süsteemsemalt jätkusuutlikku ettevõtlust puudutavate teemadega ning panustada vastutustundliku mõtteviisi edendamisesse Eestis. ASi Tallinna Sadam jätkusuutliku tegevuse

seisukohalt on oluline peamiste sidusrühmade (töötajad, kohalikud kogukonnad, kliendid) heaolu ning huvid, mistõttu on eesmärgiks põhitegevuse kõrval ennekõike just neile lisaväärtuse pakkumine.

2017. aasta olulisemad tegevused olulisimate sidusrühmade suhtes olid:

Töötajad

- Töö- ja pereelu ühildamine: paindlik tööaeg, lastelaagrites osalemise toetamine, laste jõulupidu.
- Töötajate arendamine: juhtimis-, keskkonna-, võõrkeelte-, arvutiõppe-, enda töövaldkonna- ning tööohutusalased koolitused, siseinfopäevad ja seminarid.
- Meeskonnatunde loomine: vastlapäeva üritus, suvine meeskonnakoolitus, aastalõupidu, sadama koori „Laulude Lemmik“ kontserdid, erinevad teemanädalad.
- Tervisliku eluviisi propageerimine: tervisenädal, spordiüritustest osavõtt, spordiklubidest ja -tegevustest osavõtu toetamine Sport ID keskkonna kaudu.
- Ühiskondliku vastutustunde arendamine: „Teeme Ära“ talgute korraldamine ja osalemine, keskkonnanädala korraldamine ja töötajate teadlikkuse tõstmine keskkonnasäästlikkusele suunatud tegevustest ja keskkonnaaspektidest, iga-aastane doonoripäev sadamas, ühinemine „Annetame Aega“ üleskutsega.
- Töötajate tagasiside: periooditi töötajate ettepanekute ja ideede kogumine ettevõtte arenguks.
- Töötajate tunnustamine: iga-aastane staažikate töötajate tunnustamine ning Aasta Tegijate valimine, töötajate heade ideede tunnustamine, toimunud innovatsioonipäeva võiduprojektide meeskondade tunnustamine.
- Kaitseväge reservväelaste õppusel Okas osalenud töötajatel säilitati palk ning õppekogunemise aeg arvestati põhipuhkuse õigust andva aja hulka.

Kohalikud kogukonnad

- Koostöö keskkonnaalaste ametkondadega ja naftaoperaatoritega õhukvaliteedi parendamiseks Muuga sadamas.
- Üritused kohalikele kogukondadele: Muuga sadamas ekskursioonide läbiviimine Viimsi Turvalisuspäeva raames; rahvaüritused: Merepäevad Vanasadama alal, taliujumise MK etapi korraldamine Vanasadamas, uute parvlaevade „Tõll“, „Piret“ ja „Tiiu“ avatud uste päevade korraldamine.
- Kohalike kogukondade kaasamine arendustesse: Vanasadama Masterplaan 2030 töötoad ja Linnafoorum.
- Haridusprogrammid: erinevate koolide ja vanuserühmade noortele Muuga sadama tutvustamine ja ekskursioonid ning Vanasadama kruisiala ja kruisiturismivaldkonna tutvustamine, töötajate osalemine „Tagasi Kooli“ programmis, töötajate poolt üliõpilaste lõputööde juhendamine ja praktikate läbiviimine.
- Toetused: võeti vastu otsus hakata jagama toetusi teadus-ja arendustegevuse eesmärgil ASI Tallinna Sadam tegevusega seotud valdkondades.
- Konverentside korraldamine ja osalemise võimaluse pakkumine kohalikele kogukondadele: Green Cruise konverents, Avatud mereääre Linnafoorum: uus Vanasadam, koostöös Level 11 innovatsioonijuhtide klubiga läbi viidud seminar „Kuidas targalt korraldada logistikat“. Innovatsioonijuhtide seminarist ja Linnafoorumist toimusid ka otseülekanded veebilehe vahendusel, et pakkuda kõikidele huvilistele võimalus arutelu jälgida.
- Helkurikampaania: tasuta helkurite jagamine sadamas ja teavitustöö helkuri kandmise vajadusest, et tagada turvaline liiklemine pimedal ajal.
- Osalemine seinamaalingute festivali Mextonia korraldamises, millega panustati Eesti noorte tänavakunstnike arengusse ning Eesti kultuuriloo jutustamisesse kaasaegsel moel.

Kliendid

- Klientide informeerimine ja kaasamine: juhtkonna ja ärisuunajuhtide kohtumised oluliste klientidega; kliendiinfopäev tutvustamiseks ettevõtte olulisi projekte ja investeeringuid; kruisikoostöövõrgustiku kokkusaamised (tagasiside hooajast ning ootused sadama-ala atraktiivsemaks muutmisel ning probleemidega tegelemisel).

- Ühistegevused klientidega: konverentside korraldamine (LNG teemaline konverents, Green Cruise konverents, konverents „Baltic Sea Ports & Shipping 2017“, Merenduskonverents), ühisstendid rahvusvahelistel messidel (TransRussia, Cruise Shipping Miami, Boot Düsseldorf), üritused kohalikele kogukondadele (ekskursioonid Muuga sadamas, rahvaüritused Vanasadamas, Doonoripäev).
- Suuremate klientide küsitlus (terminalioperaatorid, laevaliinioperaatorid, laevaagentuurid, rentnikud), mille tulemusel selgusid nende hinnang koostööle ASi Tallinna Sadam ning hinnangud ja ootused erinevate valdkondade lõikes.
- Tütarettevõtte TS Laevad OÜ klientide küsitlus, mis hindas eraklientide, äriklientide ja klienditoe klientide rahulolu TS Laevad OÜ pakutavate teenustega. Uuring näitas, et võrreldes 2016. aasta samasuguse uuringuga on klientide rahulolu kasvanud.
- Ohutus- ja turvalisusalased ühisõppused klientide ja ametkondadega - reostustõrje, tulekahjuõppused, laevade turvaõppused jms, kokku 18 õppust.

Ettevõtte võtmeisikud on kaardistanud ASi Tallinna Sadam peamised sidusrühmad (kokku 22 erinevat sidusgruppi) ning määratlenud sidusrühmade peamise kaasamistaktika nelja kategooria lõikes (tegele, informeer, hooli, jälgi). 2017. aastal jätkus sidusgruppide ootuste ja mõju väljaselgitamine ning kaasamistaktika elluviimine.

AS Tallinna Sadam on hinnanud oma vastutustundlikke ja jätkusuutlikke tegevusi osaledes 2014., 2015. ja 2017. aastal Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi poolt korraldatavas vastutustundliku ettevõtluse indeksi küsimustikus. 2015. aasta indeksi küsimustiku tulemusena hinnati ASi Tallinna Sadam 74,4 punktiga võimalikust 100-st, mis vastas vastutustundliku ettevõtluse indeksi pronkstasemele. 2017. aasta indeksi küsimustiku tulemusena hinnati ASi Tallinna Sadam 91 punktiga võimalikust 100-st (100-punkti piiriks oli 2017. aasta parim tulemus), mis vastas vastutustundliku ettevõtluse indeksi hõbetasemele. Indeksi küsimustikus on plaanis taas osaleda 2018. aastal.

6.2. Mõõdikud

Võimaldamaks ematettevõtja tulemuste tasakaalustatud analüüsi ja perioodilist jälgimist, on AS Tallinna Sadam (ematettevõtja) töötanud välja finants-, kliendi-, protsessi-, personali- ja arenguaspekti mõõdikud. Jälgitavate mõõdikute põhjal võib 2017. aasta kohta välja tuua järgmised olulisemad tähelepanekud ja trendid:

- finantsnäitajatest (EVA³, kasum, rahavoog jms) tulukuse ja kasumlikkuse näitajad valdavalt langesid, soovitud tulukusega investeringute näitaja veidi tõusis;
- protsessiaspekti näitajatest kasvas reisijate arv, langes kaubamaht, kuid kauba käitlemisega seotud efektiivsusnäitajad enamuses tõusid. Mittevastavuste arv 2016. aastaga võrreldes vähenes;
- personali- ja arenguaspekti mõõdikute vähenes omal soovil töölt lahkujate osakaal, tõusis uurimis- ja arengukulude tase, kuid vähenes töötajate koolitusele kulunud aja osakaal;
- klientidelt saadud tagasiside jälgimiseks töötati välja kliendirahuolu hindamise mudel, samuti jälgiti rahulolu pidevalt ärisuunajuhite vahendusel. Klientide rahulolu hindamiseks korraldati tagasiside uuring nelja kliendigrupi lõikes: kaubaoperaatorid, agendid, laevaliinioperaatorid, rentnikud. Küsitluse kohaselt oli nimetatud klientide keskmine rahuloluindeks 4,76 (6-palli süsteemis).

6.3. Keskkonnakaitsealased tegevused

2017. aastal moodustasid ASi Tallinna Sadam keskkonnakaitsealased kulud ja investeeringud 0,84 mln eurot, millest 0,65 mln eurot moodustas sadamate reostustõrjelaevade eksploatatsioonikulu ja reostustõrjevahendid, ning mis olid samas suurusjärgus ka eelnevatel aastatel. Keskkonnavalasteks uuringu- ja konsultatsioonitegevusteks kulus kokku 0,46 mln eurot, mis oli võrreldes 2016. aastaga poole vähem, heitvee puhastamise eest tasuti sarnaselt eelmiste aastatega kokku 0,06 mln eurot.

Sadama arendustegevusega seonduvad olulisemad keskkonnavalastel projektid 2017. aastal olid:

- Muuga sadama lääneosa välisõhu seire teostamine ja koostöös naftaoperaatorfirmadega e-ninade projekti juurutamine laiendatud välisõhu seire projekti raames;
- Muuga sadama lääneosas võimaliku õlireostuse ennetamiseks seire teostamine;
- Muuga sadama LNG terminali ja punkerdamismahutite rajamise keskkonnamõju strateegiline hindamine;
- Muuga sadama müraanalüüs ja leevendusmeetmete rakendamine;

³ EVA (ingl. keeles *Economic Value Added*) majanduslik lisandväärtus

- reovee vastuvõtu võimekuse tagamine Vanasadamas vastavalt HELCOM ja IMO nõuetele (sh reovee vastuvõtmiseks mikrotunneli käikuandmine ja vastuvõtu võimsuse suurendamine kuni 1 200 m³/tunnis);
- ettevalmistused laevade kaldaelektriga varustamiseks Vanasadamas, lahenduse läbimõtlemine õhusaaste ja müra vähendamiseks Vanasadamas.

7. TÜTAR- JA ÜHISETTEVÕTJAD

AS Tallinna Sadam omas 2017. aasta lõpu seisuga kahte tütaretttevõtjat (OÜ TS Shipping ja OÜ TS Laevad) ning ühte ühisettevõtjat (AS Green Marine).

2017. aastal otsustati ühendada emaettevõtjaga tütaretttevõtja OÜ TS Energia, ühinemine jõustus detsembris 2017. OÜ TS Energia tegevused ja funktsioonid toodi ühinemise tulemusena tagasi emaettevõtja koosseisu. OÜ TS Energia peamiseks tegevusteks oli elektrienergia jaotusvõrguteenus, vee- ja kanalisatsioonivõrkude haldamine ning soojusvarustuse tagamine sadama-alal. Tegevused olid varasemalt (2005-2011) eraldatud emaettevõtja koosseisust OÜsse TS Energia. Ühinemise peamiseks eesmärgiks on tagada nende tegevuste ühtsem ja efektiivsem korraldus koos sadama-alal toimuva pideva arendustegevusega ning ka protsesside sujuvam igapäevane toimimine. Kontserni arvestuses antud muudatus tuludele ega kuludele mõju ei avaldanud.

Aruande koostamise seisuga ei ole 2018. aastaks kavandatud muudatusi konsolideerimisgrupi koosseisus.

7.1. OÜ TS Shipping

Tütaretttevõtja asutati 2005. aasta teisel poolel (endise nimega OÜ Tallinna Sadama Veevõrk), eesmärgiga eraldada tulevikus sadamate territooriumil vee- ja kanalisatsiooni ning soojusenergia võrguteenuse pakkumine sadamateenustest ning tagada nende teenuste võimalikult efektiivne toimimine. Majandustegevust tütaretttevõtja siiski ei alustanud. 2012. aasta lõpus muudeti ettevõtja nimi OÜks TS Shipping ning talle võõrandati emaettevõtja poolt soetatud jäämurdja Botnica koos kohustusega täita võidetud hanke tulemusena sõlmitud 10-aastast jäämurdmise teenuslepingut Eesti riigiga. Tütaretttevõtja uueks tegevusalaks sai laevade omamise ja opereerimisega seotud tegevused.

2013. aasta algusest algas ettevõtja sisuline äritegevus 10-aastase jäämurdmise teenuslepingu täitmisel. Ühtlasi alustati nii meeskonna kui laeva ettevalmistusi jäämurdehooaja välisel ajal töötamiseks avamere töödel eriotstarbelise alusena.

2017. aastal jätkus 10-aastase jäämurdmise teenuslepingu täitmine. Jäämurdehooaja väliseks ajaks aga tööd ei leitud, tulenevalt nii 2013. aastal sõlmitud pikaajalise prahilepingu ennetähtaegsest ülesütleemisest seoses lääneriikide majandussanktsioonidega Venemaa suhtes, kui langenud nafta hinna tõttu madalseisus püsiva selliste eritööde laevade turul sobiva töö mitteleidmisega.

Tütaretttevõtja juhatusel arvestati 2017. aasta eest tasusid kokku 97,2 tuh eurot ja nõukogu liikmetele 4,3 tuh eurot. 2017. aasta eest juhatusel arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2017. aasta tulemuste eest, mis otsustatakse nõukogu poolt peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2016. aasta eest arvestati juhatusel tasu kokku 102,8 tuh eurot ning nõukogu liikmetele 4,3 tuh eurot.

7.2. OÜ TS Laevad

OÜ TS Laevad asutati 2014. aastal eesmärgiga osaleda avalikul hankel Eesti mandri ja suursaarte vahelise siseriikliku üleveoteenuse korraldamiseks. Koos OÜga TS Shipping esitatud ühispakkumus osutus edukaks ning 2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga sõitjateveo avaliku teenindamise leping siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks perioodil 01.10.2016-30.09.2026. 2014. aasta lõpus sõlmis OÜ TS Laevad ka nelja üleveoteenuse osutamiseks vajaliku uue reisiparvlaeva ehituslepingud.

2017. aasta oli esimene täisaasta siseriikliku üleveoteenuse osutamisel. Seoses uute parvlaevade ehitamise tähtaegade ületamisega laevatehaste poolt jätkus ajutiselt renditud asenduslaevade kasutamine kuni märtsist asus liinile viimane valminud uutest reisiparvlaevadest. P/L Hiiumaa rentimine asenduslaevana lõppes septembri lõpus. Ajutiste asenduslaevade rendikulu tõttu tavapärasest suuremad tegevuskulud kaeti laevatehastelt lepinguliste valmimistähtaegade ületamise eest saadud leppetrahvidega.

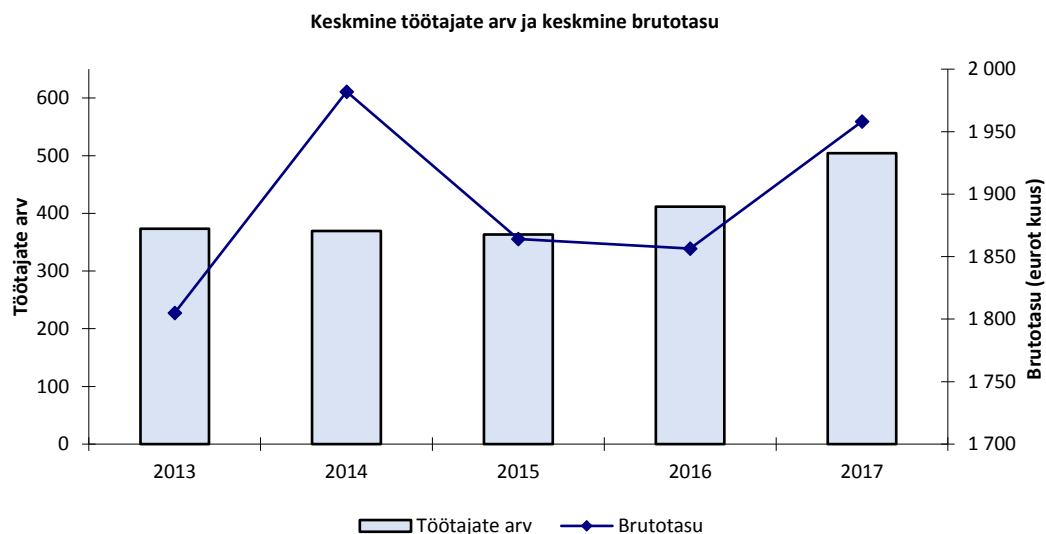
Tütaretttevõtja juhatusel arvestati 2017. aasta eest tasusid kokku 102,2 tuh eurot ja nõukogu liikmetele 1,4 tuh eurot. 2017. aasta eest juhatusel arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2017. aasta tulemuste eest, mis otsustatakse nõukogu poolt peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2016. aasta eest arvestati juhatusel tasu kokku 120,7 tuh eurot, millest preemia 2016. aasta tulemuste eest 19,1 tuh eurot, ning nõukogu liikmetele 1,4 tuh eurot.

7.3. AS Green Marine

AS Green Marine on ASi Tallinna Sadam ja ASi NT Marine poolt 2003. aasta lõpus asutatud ning aktsionäride ühise kontrolli all olev jäätmekäitlusega tegelev ühisettevõtja. AS Green Marine tegevusaladeks on sadamates tekkivate jäätmete käitlemine, ohtlike laevajäätmete ja reovete käitlemiskeskuste haldamine, hooldamine, opereerimine ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamine ja korrashoid. 2017. aastal jätkati laevadelt jäätmete vastuvõtmise ja käitluse korraldamist vastavalt ASiga Tallinna Sadam sõlmitud koostöölepingule. Mobiilse vedeljäätmete käitlusterminali töötlemisvõimsuse suuremaks ärakasutamiseks käideldakse ka väljaspool sadama-ala asuvate klientide jäätmeid. 2017. aastal jaotas AS Green Marine dividende kokku summas 350 tuhat eurot, millest ASi Tallinna Sadam osa oli 178,5 tuhat eurot. 2016. aastal AS Green Marine dividende ei jaotanud.

8. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

8.1. Töötajad

Kontserni keskmine töötajate arv 2017. aastal oli 504 (2016. aastal 411). Töötajate keskmine arv kasvas seoses tütarettevõttes TS Laevad OÜ 2017. aasta jooksul tööd alustanud töötajate lisandumisega. Töötajatele maksti 2017. aastal töötasu kokku 11,8 mln eurot (2016. aastal 9,2 mln eurot). Kontserni töötajate keskmine brutotöötasu oli 2017. aastal 1 958 eurot kuus, mis oli 5,5% suurem kui 2016. aastal (1 856 eurot kuus). Kontserni keskmise töötasu muutust mõjutas kontserni töötajate arvu suurenemine (TS Laevad OÜ) ja töötasude tõstmine osadel ametikohtadel töö ümberkorraldamise või töömahu suurenemise tõttu.

Tööjõu volavus oli 2017. aastal 3,4% (2016. aastal oli tööjõu volavus samuti 3,4%). Keskmine haiguspäevade arv töötaja kohta oli 2017. aastal 7,4 kalendripäeva (2016. aastal 3,4 kalendripäeva). Haiguspäevade arv suurenes eelkõige pika kestvusega töövõimetuslehtede tõttu, aga ka teenindavate tööde puhul. Kontsernil on oluline tegeleda töökeskkonna-alaste teemadega. Seetõttu panustame järjepidevalt töötajate teadlikkuse tõstmisse nii töökeskkonna kui tööohutuse valdkonnas. Lisaks soodustame töötajate regulaarset ja järjepidevat spordiga tegelemist. 2017. aastal jätkus 2016. aastal alanud koostöö Sport ID keskkonnaga, mille abil on töötajatel võimalus käia erinevates spordiklubides ja valida suure hulga erinevate treeningute vahel. Kontsern pakub kõigile töötajatele igakuist sporditoetust 35 eurot.

2017. aastal viidi läbi traditsiooniline tervisenädal, kus juhtisime tähelepanu töötajate tervist puudutavatele teemadele nagu liikumise vajalikkus, tervislik toitumine ja erinevad teraapiad. Sarnaselt eelnevatele aastatele korraldati 2017. aastal tervisenädala ajal töötajatele ja koostööpartneritele doonoripäev.

13. 12.2017 jõustus TS Energia OÜ ja AS Tallinna Sadam ühinemine, mille eesmärk oli pakkuda ASi Tallinna Sadam klientidele terviklahendusi nii arendus- kui ka haldusprotsessides parandades nii klientide rahuolu sadama poolt pakutavate teenustega. Nimetatud ühinemisega jätkati ka senist suunda tugistruktuuride tsentraliseerimise osas, mille eesmärk on tõhustada kontsernisisesid tugiteenuseid ja optimeerida tugiteenuste kulu.

2017. aastal alustati uue tulemusjuhtimise süsteemi elluviimisega. Kui 2017. aastal hõlmas see kontserni võtmeisikuid, siis 2018. aastal laiendatakse süsteemi kõigile emaettevõtte juhtidele ja spetsialistidele. Tulemusjuhtimise süsteemi kohaselt on ettevõttel 3 peaeesmärki ja ca 30 alameesmärki. Aasta alguses peetaval tulemusvestlusel lepivad juht ja töötaja kokku töötaja isiklikud eesmärgid eelolevaks aastaks,

lähtudes eelkõige ettevõtte 3+30 eesmärgist. Igas kvartalis analüüsib juhtkond ettevõtte 3+30 eesmärgi saavutamist ja annab selle kohta infotunnis tagasisidet kõigile töötajatele. Kirjeldatud tulemusjuhtimise süsteemi eesmärgid on: anda tagasisidet töö tulemuslikkusele (töötaja eesmärkide saavutamisele) eelnenud perioodil; leppida kokku töötaja järgneva aasta eesmärgid, osakaalud ja mõõdikud ning saada informatsiooni töötaja arengupotentsiaalid ning analüüsida töötaja arengusoove ja -vajadusi.

Korraldati mitmeid infopäevi töötajatele, kus räägiti kontserni tulemustest ja eesmärkidest, organisatsiooni arendamisega seotud ja keskkonnavaladest tegevustest. Samuti tutvustati uut tulemusjuhtimise süsteemi, ettevõtte juhtimispehmoõtteid jm.

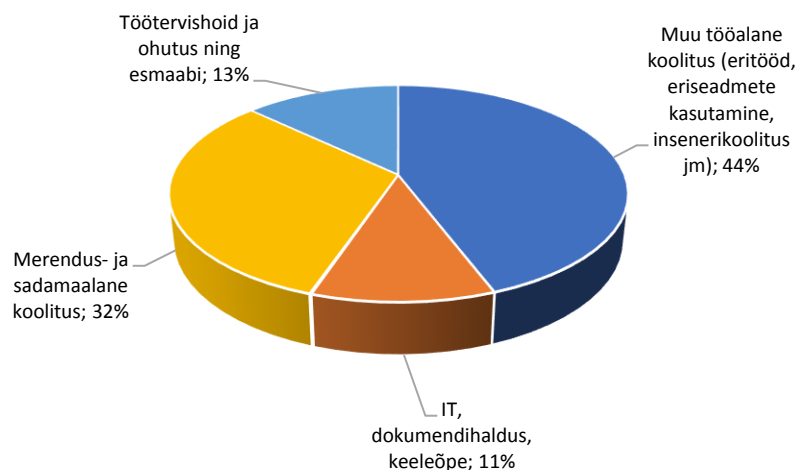
2017. aastal alustasime uue ürituste sarjaga - Aatriumivisioon. Tegemist on ASi Tallinna Sadam väärtuste tegevuskava ürituste sarjaga, kus esinevad professionaalid ja arvamusiidrid erinevatest valdkondadest. 2017. aastal käisid Aatriumivisiooni raames töötajatele esinemas transiidi ja majandusekspert Raivo Vare, kommunikatsiooniekspert Raul Rebane ja IT ettevõtja Kristel Kruustük. Aatriumivisiooni üritustest toimub ka veebiülekanne ja seda saavad kontserni töötajad hiljem järelvaadata.

2017. aastal jätkati kontsernisisesel infolehe väljaandmist, et parendada sisekommunikatsiooni ja edastada olulist informatsiooni kõigile töötajatele nende töötamise asukohast sõltumata. Infolehes kajastatakse kogu kontserni olulisi sündmusi ja informatsiooni.

Keskmiselt osales iga kontserni töötaja 2017. aastal koolitusel 15,14 tundi (2016. aastal 21,84 tundi). Koolituskulu töötaja kohta oli 2017. aastal 331 eurot (2016. aastal 315 eurot). 2017. aastal oli grupikoolituste osakaal veidi väiksem ja rohkem oli tööülesannete põhiseid individuaalkoolitusi. Suurima osa kogu koolitusmahust moodustasid muud tööalased koolitused (sh eritööde tegemine, eriseadmete kasutamine ja inseneriõpe, 44% koolitusmahust) ning merendus- ja sadamaalane koolitus (32% koolitusmahust). Töötervishoiu-, ohutuse- ning esmaabi alane koolitus moodustas 13% kogu koolitusmahust ning IT, dokumendihaldus- ja keeleõpe moodustas 11% koolitusmahust. Töötajad täiendasid oma töötervishoiu- ja ohutusalasid teadmisi, osaledes näiteks esmaabiandjate täiendkoolitusel ning tuleohutus- ja tulekustutusvahendite kasutamise koolitustel.

2017. aastal korraldasime taas koostöös Mereakadeemiaga merenduslaste algteadmiste koolituse. Maakeeli „maarottide koolitusel“ osales 37 töötajat. Koolitus on mõeldud sadamates või merenduses töötavatele inimestele, kes soovivad laiendada oma teadmisi merenduse valdkonnas. Koostöö Mereakadeemiaga toimus ka muudes valdkondades, näiteks sildumise simulatsioonikoolituse läbiviimisel.

2017. aasta koolitustegevus koolitustundide arvu alusel

8.1. Juhatus

2017. aastal jätkas juhatus kolmeliikmelisena. 01. märtsist 2016. aastal on juhatuse esimees Valdo Kalm. Teisteks juhatuse liikmeteks on Marko Raid finantsjuhina ja Margus Vihman kommertsjuhina.

Juhatusel liikmetele arvestati 2017. aasta eest tasu kokku 305,0 tuh eurot. 2017. aasta eest juhatusele arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2017. aasta tulemuste eest, mis otsustatakse nõukogu poolt peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2016. aasta eest arvestati juhatusele tasu 287,3 tuh eurot, sh preemia 2016. aasta majandustulemuste eest 72,0 tuh eurot.

8.2. Nõukogu

ASi Tallinna Sadam nõukogu pidas 2017. aastal kokku 8 koosolekut ning 2 koosolekut peeti ilma koosolekut kokku kutsumata. 2017. aastal toimus nõukogu liikmete koosseisus muudatus vastavalt 08. septembri ainuaktsionäri otsusele, millega määrati nõukogu liikmete volituste pikkuseks 3 aastat, kutsuti nõukogu liikme kohalt tagasi Mart Luik, Merike Saks ja Agris Peedu, nimetati uuteks nõukogu liikmeteks Ahti Kuningas, Kati Kusmin ja Raigo Uukkivi ning volituste perioodi ühtlustamiseks kinnitati uuesti nõukogu liikmeteks Aare Tark, Üllar Jaaksoo ja Urmas Kaarlep.

Nõukogu liikmetele maksti 2017. aasta eest tasusid kokku 40,5 tuh eurot, 2016. aasta eest 28,8 tuh eurot.

9. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

AS Tallinna Sadam käitub kontserni juhtimisega seotud küsimuste lahendamisel enamasti Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi: HÜT) soovituslikest juhistest lähtuvalt. Samas lähtutakse kontserni juhtimises lisaks HÜTis toodud soovituslikele juhistele ka riigivara seadusest (edaspidi: RVS), kuna AS Tallinna Sadam kuulub 100% Eesti Vabariigile. Seega, tulenevalt ASi Tallinna Sadam ainuomanikust ja sellest tingitud spetsiifilistest iseärasustest kontserni juhtimises üldkoosoleku ja nõukogu tasandil, ei järgi AS Tallinna Sadam mõningaid HÜTi soovituslikke juhiseid. Alljärgnevalt on esitatud viited nendele HÜTi sätetele (HÜTi punkt ja selle lühikirjeldus), mida ei järgita ja lisatud põhjendused mittejärgimise kohta.

Samas on oluline märkida, et vaatamata mõningate juhiste mittejärgimisele on ASi Tallinna Sadam tegevuse korraldamisel tagatud aktsionäride ja kreditoride huvide kaitse ning nende võrdne kohtlemine. Mittejärgitavad HÜTi juhised puudutavad peamiselt üldkoosoleku läbiviimist ja nõukogu liikmete määramist, mille eesmärgiks on tagada eelkõige aktsionäride huvide kaitse. Kuna ASi Tallinna Sadam aktsiate ainuomanik on Eesti Vabariik, on aktsionäri huvid kaitstud vastavalt RVSis sätestatud põhimõtetele.

9.1. Üldkoosolek

AS Tallinna Sadam ei järgi alljärgnevaid üldkoosoleku korraldamisega seonduvaid HÜTi punkte:

Punkt 1.2.1 – üldkoosoleku kokkukutsumise teade tehakse samaaegselt selle saatmisega aktsionäridele ja/või avaldamisega üleriigilise levikuga päevalehes kättesaadavaks ka emitendi veebilehel.

Punkt 1.2.3 – samaaegselt seaduses sätestatud üldkoosoleku kokkukutsumise tingimuste täitmisega avalikustab juhatus emitendi veebilehel päevakorraga seotud olulise teabe, mis on talle esitatud või muul viisil kättesaadav.

Punkt 1.2.4 - mõistliku aja jooksul enne üldkoosoleku toimumist avaldab nõukogu emitendi veebilehel enda ettepanekud päevakorras olevate teemade kohta.

Punkt 1.3.1 - üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest ega juhatusel liiget.

Punkt 1.3.2 - üldkoosolekul osalevad juhatusel liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.

Punkt 1.3.3 - emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Ülaltoodud HÜTi juhiste mittejärgimine on tingitud asjaolust, et ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik ning aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister. Aktsionäri õiguste teostamine ja esindaja volitused on sätestatud RVSis ning üldkoosolekute toimumine ja sellel osalejad määratakse vastavalt vajadusele kooskõlastatult ainuaktsionäriaga. Tulenevalt eeltoodust ei pea AS Tallinna Sadam otstarbekaks sõltumatu üldkoosoleku juhataja määramist ega üldkoosoleku jälgimise ja osavõtu võimaldamist tehniliste sidevahendite kaudu.

9.2. Juhatus

Juhatus on juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ASi Tallinna Sadam igapäevast tegevust kooskõlas seaduste ja ASi Tallinna Sadam põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil. Vastavalt põhikirjale on juhatuses 1-5 liiget, kes valitakse nõukogu poolt kuni viieks aastaks.

Juhatus on kolmeliikmeline ning selle koosseis on järgmine:

- Valdo Kalm, juhatusel esimees, juhatusel liikme volitusega kuni 28. veebruar 2021;
- Marko Raid, juhatusel liige, finantsjuht, juhatusel liikme volitusega kuni 17. aprill 2021;
- Margus Vihman, juhatusel liige, kommertsjuht, juhatusel liikme volitusega kuni 31. oktoober 2021.

Kõigi juhatuse liikmetega on allkirjastatud teenistuslepingud. Aruandeperioodil on AS Tallinna Sadam oma juhatuse liikmetega seotud osapooltega teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisan 24. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel.

ASi Tallinna Sadam esindusõigus on juhatuse esimehel ning ühel juhatuse liikmetest ühiselt.

Vastavalt HÜTi punktile 2.2.7 esitatakse alljärgnevalt andmed 2017. aastal ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmetele arvestatud juhatuse liikme tasude suuruse kohta ning kirjeldatakse lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi.

Juhatusel 2017. aasta eest arvestatud tasud kokku olid 305,0 tuh eurot (2016: 215,3 tuh eurot) ning see jagunes järgmiselt: juhatuse esimehele Valdo Kalm'ile 120,0 tuh eurot (2016: 01.03. – 31.12.2016, 100,0 tuh eurot), juhatuse liikmele Marko Raid'ile 96,0 tuh eurot (2016: 83,7 tuh eurot), juhatuse liikmele Margus Vihman'ile 89,0 tuh eurot (2016: 01.11. – 31.12.2016, 16,0 tuh eurot). Juhatusel 2017. aasta eest arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2017. aasta tulemuste eest ning selle otsustab nõukogu peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2016. aasta eest makstud preemia juhatusele oli 72,0 tuh eurot, sh Valdo Kalm'ile 40,0 tuh eurot ja Marko Raid'ile 32,0 tuh eurot. Juhatusel liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-tes 2 ja 3, millest tulenevalt ei või ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikmele eelmisel majandusaastal makstud neljakordset keskmist kuutasu ja lahkumishüvitist juhatuse liikme tagasikutsumise ajal kehtivat kolme kuu tasu.

Seisuga 31.12.2017 on ASil Tallinna Sadam kehtivate teenistuslepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses. Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on kohustus maksta juhatuse liikmele 12 kuu jooksul lepingu lõppemisest igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikmetasust.

2017. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmed teavitanud kontserni ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist.

9.3. Nõukogu

Nõukogu planeerib ASi Tallinna Sadam tegevust, korraldab selle juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Vastavalt põhikirjale koosneb nõukogu 6-8 liikmest. Aruandeaastal oli nõukogu 6-liikmeline, selle koosseisus toimusid järgnevad muudatused: nõukogust kutsuti tagasi liikmed Merike Saks, Agnis Peedu ja Mart Luik ning uuteks liikmeteks määrati Kati Kusmin, Ahti Kuningas ja Raigo Uukkivi. Alates 08.09.2017 on vastavalt RVS § 81-le nõukogu kinnitatud osalust valitseva ministri poolt nimetamiskomitee ettepanekul koosseisus: Aare Tark (esimees), Ahti Kuningas, Kati Kusmin, Raigo Uukkivi, Urmas Kaarlep ja Üllar Jaaksoo ning selle koosseisu volitused kehtivad kuni 08.09.2020. Aasta jooksul pidas nõukogu kokku 8 koosolekut ning 2 koosolekut peeti ilma koosolekut kokku kutsumata.

Nõukogu pädevuses on kontserni aastaeelarve ning majandusaasta aruande kinnitamine, samuti kontserni strateegia, eesmärkide ning arengusuundade kinnitamine. Lisaks käsitleb nõukogu oma koosolekutel kontserni põhitegevusega seotud riske, regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid teemasid, samuti investeeringute ja suuremahuliste finantseerimistega, aga ka muid äritegevust puudutavaid küsimusi.

Vastavalt HÜTi punktile 3.2.5 esitatakse alljärgnevalt andmed 2017. aastal makstud ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmete tasu suuruse ja tasustamise korra kohta.

Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud RVSis §s 85. Vastavalt RVSile kehtestab tasude piirmäärad ja täpsema tasustamise korra rahandusminister. Nõukogu liikmetele makstavate tasude piirmäärad on kehtestatud rahandusministri 22. veebruari 2010. aasta määrusega nr 10 „Riigi osalusega äriühingu ja sihtasutuse nõukogu liikmete tasustamise kord ja tasude piirmäärad”.

Lähtuvalt sätestatud piirmäärast otsustab nõukogu liikme tasu suuruse osalust valitsev minister nimetamiskomitee ettepanekul. Vastavalt osalust valitseva majandus- ja taristuministri käskkirjale oli kuni 07.09.2017 ASi Tallinna Sadam nõukogu liikme tasu suuruseks 355 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasu suuruseks 473 eurot kuus. Alates 08.09.2017 on nõukogu liikme tasu suuruseks 750 eurot kuus ning esimehe tasu suuruseks 1 500 eurot kuus. Tasu makstakse nõukogu liikmele üks kord kuus. Nõukogu liikmele ei maksta tasu selle koosoleku toimumise kuu eest, kui ta nõukogu otsuste vastuvõtmisel ei osalenud. Kokku arvestati nõukogu liikmetele 2017. aastal tasu 40,5 tuh eurot (2016: 28,8 tuh eurot). Lahkumishüvitist ja teisi täiendavaid tasusid, peale tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest, ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmetele ei maksta.

AS Tallinna Sadam on oma nõukogu liikmetega seotud osapooltega teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisan 24. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel. 2017. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmed teavitanud kontserni ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist. Huvide konflikti riski tekkimisel on riskile avatud nõukogu liige ennast päevakorrapunkti arutelult ja otsustamisest taandanud.

9.4 Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõtte on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjade ja kordadega ning riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks on ametis siseaudiitor, kes koostab regulaarselt raporteid nõukogule. Tulenevalt audiitortegevuse seadusest on ettevõtte moodustanud auditikomitee, mille ülesandeks on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorteevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Auditikomitee koosseisus on kolm liiget ning alates 2015. aasta oktoobrist kuni 16.10.2017 kuulusid sinna: Urmas Kaarlep, Agris Peedu ja Mart Luik. 17.10.2017 valiti auditikomitee uus koosseis: Urmas Kaarlep (esimees), Kati Kusmin ja Raigo Uukkivi, volituse kestusega kolm aastat.

Auditikomitee tegevuses osalemise eest maksti 2017. aastal komitee liikmele tasu 89 eurot kuus ning komitee esimehele 133 eurot kuus.

9.5 Teabe avaldamine

AS Tallinna Sadam riigi äriühinguna järgib info avaldamisel avalikust huvist tulenevalt maksimaalse avatuse põhimõtteid. Ettevõtte peamised infokanalid on pressiteated ning veebileht www.ts.ee, mis sisaldab ettevõtte üldtutvustust, ärivõimalusi ASi Tallinna Sadam koosseisu kuuluvates sadamates ja võtmeisikute kontaktandmeid. Samuti leiab sealt info ettevõtte strateegiliste eesmärkide kohta ja finantsinfo (sh. vahe- ja aastaaruanded). Sadamategevuse peamiste näitajadena avaldatakse kvartaalselt ASi Tallinna Sadam omanduses olevaid sadamaid läbinud kaubavoogude mahud kaubaliikide lõikes ning sadamaid läbinud reisijate arv suuremate liinide lõikes.

9.6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

Finantsaruannete koostamise kohustus on ASi Tallinna Sadam juhatusel. Ettevõtte konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega, nagu need on Euroopa Liidu poolt vastu võetud (IFRS EL).

Ettevõtte avaldab oma kvartaalsed vahearvuanded pärast nende valmimist ja juhatuse poolt heakskiitmist ning majandusaasta aruande vahetult pärast nõukogu poolt allkirjastamist oma veebilehel.

AS Tallinna Sadam ei järgi HÜTi punkti 6.2.2 – juhatus esitab enne audiitoriga audiitorteenuse lepingu sõlmimist lepingu eelnõu nõukogule kinnitamiseks.

ASi Tallinna Sadam juhatus ei pea vajalikuks audiitoriga sõlmitava audiitorteenuse lepingu eelnõu kinnitamist nõukogu poolt, kuna audiitor leitakse hankemenetluse käigus ja leping sõlmitakse hanke tulemustele vastavalt ning lepingu olulised tingimused (sh. ajakava ja tööülesanded) on nõukoguga kooskõlastatud enne audiitori hanke väljakuulutamist. Vastavalt Finantsinspektsiooni 24.9.2003 juhendile „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsioonist“ korraldab ettevõtte audiitori rotatsiooni, tagades audiitori sõltumatuse, vahetades täitevaudiitorit vähemalt iga kolme aasta järel.

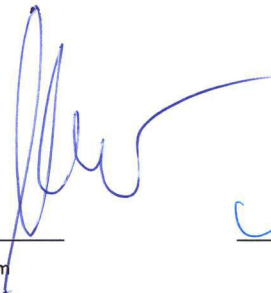
ASi Tallinna Sadam audiitoriks on AS Deloitte Audit Eesti ja vandeaudiitori aruande allkirjastajaks on Veiko Hintsov. Audiitorleping on sõlmitud kestusega 3 aastat (2015-2017 majandusaastate aruannete auditeerimiseks). Lisaks auditeerimisele ei ole audiitorühing osutanud ettevõtjale selliseid teenuseid, mis võiksid ohustada audiitori sõltumatust.

JUHATUSE KINNITUS KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

31.12.2017 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande heakskiitmisega kinnitab juhatus lehekülgedel 24 kuni 85 esitatud ASi Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtjate andmete õigsust ja täielikkust, sh seda, et:

1. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus;
2. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, rahavoogusid ja majandustulemust õigesti ja õiglaselt;
3. kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande kinnitamise kuupäevani (13.04.2018), on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
4. AS Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtjad on jätkuvalt tegutsevad ettevõtjad.

13.04.2018

Valdo Kalm
Juhatuse esimees

Marko Raid
Juhatuse liige

Margus Vihman
Juhatuse liige

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE**

Seisuga 31.12.2017

tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	7	6 954	49 918
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	9 271	17 276
Varud		301	378
Käibevara kokku		16 526	67 572
Põhivara			
Investeeringud ühissetevõtjasse	9	1 256	1 086
Muud pikaajalised nõuded	8	272	362
Materiaalne põhivara	10	577 125	568 533
Immateriaalne põhivara	11	1 958	1 155
Põhivara kokku		580 611	571 136
Varad kokku		597 137	638 708
KOHUSTISED			
Lühiajalised kohustised			
Võlakohustised	16	21 989	118 018
Tuletisinstrumendid	17	609	1 008
Eraldised	13	1 503	1 156
Sihtfinantseerimine	18	303	917
Maksuvõlad	15	698	9 436
Võlad tarnijatele ja muud võlad	14	7 810	8 384
Lühiajalised kohustised kokku		32 912	138 919
Pikaajalised kohustised			
Võlakohustised	16	213 611	128 035
Sihtfinantseerimine	18	23 826	23 703
Muud võlad	14	996	1 083
Pikaajalised kohustised kokku		238 433	152 821
Kohustised kokku		271 345	291 740
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital		185 203	185 203
Kohustuslik reservkapital		18 520	18 520
Riskimaandamise reserv		-609	-1 008
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		96 253	104 775
Perioodi kasum		26 425	39 478
Omakapital kokku	19	325 792	346 968
Kohustised ja omakapital kokku		597 137	638 708

KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA MUU KOONDKASUMI ARUANNE

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

Konsolideeritud kasumiaruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2017	2016 (muudetud)
Müügitulu	20	121 295	103 152
Muud tulud	22	4 808	8 099
Tegevuskulud	21	-41 041	-30 327
Tööjõukulud	21	-17 957	-14 121
Põhivara kulum ja väärtuse langus	10, 11	-26 430	-17 358
Muud kulud		-358	-550
Ärikasum		40 317	48 895
Finantstulud ja -kulud			
Finantstulud		33	32
Finantskulud	23	-2 318	-1 075
Finantstulud ja -kulud kokku		-2 285	-1 043
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt ühisettevõtjasse	9	348	376
Kasum enne tulumaksustamist		38 380	48 228
Tulumaksukulu	19	-11 955	-8 750
Perioodi kasum		26 425	39 478
Emaettevõtja omaniku osa perioodi kasumist		26 425	39 478
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	19	0,14	0,21
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta – jätkuvad tegevused (eurodes)		0,14	0,21

Konsolideeritud muu koondkasumi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2017	2016
Perioodi kasum		26 425	39 478
Muu koondkasum			
<i>Kirjed, mida võidakse tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse:</i>			
Kasum/kahjum rahavoogude riskimaandamis- instrumentide õiglase väärtuse muutusest (neto)	17	399	-177
Muu koondkasum kokku		399	-177
Perioodi koondkasum kokku		26 824	39 301
Emaettevõtja omaniku osa koondkasumist		26 824	39 301

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

tuhandetes eurodes	Lisa	2017	2016 (muudetud)
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha		127 814	107 421
Muude tulude eest laekunud raha		450	286
Maksed tarnijatele		-48 658	-37 343
Maksed töötajatele ja töötajate eest		-14 824	-11 939
Maksed muude kulude eest		-744	-204
Makstud tulumaks dividendidelt	19	-20 612	-7 763
Äritegevusest laekunud raha		43 426	50 458
Materiaalse põhivara soetamine	26	-25 171	-39 208
Immateriaalse põhivara soetamine	26	-1 346	-704
Materiaalse põhivara müük		524	726
Saadud põhivara sihtfinantseerimine		349	346
Saadud dividendid	9	178	0
Saadud intressid		19	14
Investeeringustegevuses kasutatud raha		-25 447	-38 826
Võlakirjade emitteerimine	16	105 000	75 000
Võlakirjade lunastamine	16	-111 250	-2 500
Saadud laenude tagasimaksed	16	-6 766	-23 210
Arvelduskrediidi muutus	16	2 565	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	16	-3	-2
Makstud dividendid	19	-48 000	-35 000
Makstud intressid	16	-2 459	-1 884
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksed		-30	-20
Finantseerimistegevuses(t) kasutatud/laekunud raha		-60 943	12 384
RAHAVOOG KOKKU		-42 964	24 016
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		49 918	25 902
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-42 964	24 016
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		6 954	49 918

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

Tuhandetes eurodes	Lisa	Aktiikapital	Kohustuslik reserv- kapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Emaettevõtja omaniku osa omakapitalist kokku
Omakapital seisuga 31.12.2015		185 203	18 520	-831	139 775	342 667
Perioodi kasum		0	0	0	39 478	39 478
Muu koondkasum	17, 19	0	0	-177	0	-177
<i>Perioodi koondkasum kokku</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-177</i>	<i>39 478</i>	39 301
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	-35 000	-35 000
Omakapital seisuga 31.12.2016		185 203	18 520	-1 008	144 253	346 968
Perioodi kasum		0	0	0	26 425	26 425
Muu koondkasum	17, 19	0	0	399	0	399
<i>Perioodi koondkasum kokku</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>399</i>	<i>26 425</i>	26 824
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	-48 000	-48 000
Omakapital seisuga 31.12.2017		185 203	18 520	-609	122 678	325 792

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. ÜLDINE INFORMATSIOON

AS Tallinna Sadam (edaspidi ka emaettevõtja või ettevõtja) on Eesti Vabariigis 05.11.1996 registreeritud äriühing. ASi Tallinna Sadam 31.12.2017 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab emaettevõtjat ja tema tütarettevõtjaid (edaspidi kontsern). Emaettevõtja põhitegevusalaks on sadamateenuste osutamine *landlord*-tüüpi sadamana (AS Tallinna Sadam omab maad, millel ta tegutseb), kelle ülesandeks on infrastruktuuri haldamine ja arendamine ning laevaliikluse korraldamine sadamaalal.

Kontsernile kuulub viis sadamat: Vanasadam, Saaremaa sadam, Muuga sadam, Paljassaare sadam ja Paldiski Lõunasadam. Tallinna kesklinnas asuv Vanasadam koos 2010. aastal avatud väikelaevadele mõeldud jahisadamaga ja kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud Saaremaa sadam osutavad peamiselt reisijateveoga seotud sadamateenuseid. Muuga sadam, mis on Eesti suurim kaubasadam, Paldiski Lõunasadam ja valdavalt laevaremondiettevõtjaid teenindav Paljassaare sadam osutavad peamiselt kaubaveoga seotud sadamateenuseid.

Lisaks reisijate- ja kaubaveoteenuseid pakkuvates sadamates osutatavatele infrastruktuuri halduse ja arendamise ning laevaliikluse korraldamise teenustele (*landlord*-tüüpi sadama teenused), osutavad kontserni tütarettevõtjad jäämurdeteenust, muid merenduse abiteenuseid ja reisiparvlaevade abil teostatavat siseriiklikku üleveoteenust.

2017. aasta oktoobris otsustas emaettevõtja ainuaktsionär ühendada kontserni 100% tütarettevõtja TS Energia OÜ emaettevõtjaga AS Tallinna Sadam. TS Energia OÜ lõpparuanne koostati seisuga 30.07.2017. Kõik TS Energia OÜ tehingud perioodil 31.07.2017 kuni ühinemise registreerimiseni äriregistris (13.12.2017) kajastati ASi Tallinna Sadam finantsseisundi aruandes. Konsolideeritud numbritele ühinemine mõju ei avaldanud.

Kontserni tütarettevõtjad seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016:

Tütarettevõtja	Asukoht	Osalus (%)		Põhitegevusala
		2017	2016	
OÜ TS Shipping	Eesti Vabariik	100	100	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	Eesti Vabariik	100	100	Siseriikliku üleveoteenuse osutamine reisiparvlaevadega
OÜ TS Energia	Eesti Vabariik	-	100	Elektrienergia jaotuse ja müügi ning soojus-, vee- ja kanalisatsioonivõrkude haldamisteenuste osutamine. Tütarettevõtja ühendati emaettevõtjaga 2017. aastal.

Emaettevõtja registreeritud aadress on Sadama 25, Tallinn 15051, Eesti Vabariik.

ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik.

Juhatus kiitis käesoleva raamatupidamise aastaaruande avalikustamise heaks 13.04.2018. Vastavalt Eesti Vabariigis kehtivale äriseadustikule peab käesoleva majandusaasta aruande heaks kiitma ka nõukogu ja selle peab kinnitama aktsionär. Aktsionäril on õigus juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne kinnitamata jätta ning nõuda uue aruande koostamist.

2. ARVESTUSMEETODID

Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis sisaldab 31.12.2017 lõppenud majandusaastafinantsinformatsiooni, on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (EL) .

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist; erandiks on teatud finantsvarad ja -kohustised (sh tuletisinstrumendid), mida kajastatakse õiglasel väärtusel.

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel peab juhtkond tegema otsuseid, andma hinnanguid ja kasutama eeldusi, mis mõjutavad rakendatavate arvestusmeetodeid ning kajastatud varade ja kohustiste ning tulude ja kulude bilansilisi väärtusi. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmete muudele asjakohastele teguritele, mille alusel tehakse otsuseid varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste kohta, ning mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad kujuneda hinnangutest erinevateks. Juhatus vaatab hinnanguid regulaarselt üle ja hinnangutes toimunud muutusi kajastatakse edasiulatuvalt või perioodis, mida hinnangu muutus puudutab. Olulisemad juhtkonna hinnangud on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 5.

Uute rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (IFRS) rakendamisest ja arvestusmeetodite muutusest tingitud korrigeerimised

Aruandeperioodil hakkas kontsern rakendama järgmisi uusi Rahvusvahelise Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) poolt välja antud rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid (IFRS). Lisaks muutis kontsern mõningaid arvestusmeetodeid, et esitada asjakohasemat ja usaldusväärsemat informatsiooni.

Kontsern rakendas järgmisi standardeid 01.01.2017 alanud aruandeperioodil esmakordselt ja ennetähtaegselt:

Standard IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav müügitulu“

Kontsern rakendas standardit IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav müügitulu“ (koos 2016. aasta aprillis avaldatud muudatustega) aruandeaastal ennetähtaegselt. IFRS 15 sätestab 5-sammulise müügitulu kajastamise mudeli, mis lähtub eeskätt kontrolli võõrandamisest kaupade ja teenuste üle, mitte riskide ja hüvede üle andmisest.

Kontsern kasutas IFRS 15 rakendamisel täielikult tagasiulatuvat rakendamismeetodit koos üleminekusätetes võimaldatud praktiliste abinõudega, mis lubavad majandusüksusel (a) mitte korrigeerida lepinguid, mis (i) algasid ja lõppesid samal aruandeperioodil ja (ii) täideti enne varaseima aruandes esitatud perioodi algust; (b) mitte hinnata täidetud lepingute muutuvate tasude summasid; (c) kajastada toimingukohustuste kindlakstegemisel, tehinguhinna kindlaksmääramisel ja tehinguhinna jaotamisel kõigi enne varaseimat esitatud perioodi toimunud lepingumuudatuste koondmõju; ja (d) mitte avalikustada tehinguhinna summat, mis on jaotatud järelejäädud toimingukohustustele kõigi esitatud aruandeperioodide kohta, mis eelnesid standardi esmakordse rakendamise kuupäevale, st 01.01.2017.

Lisaks kohustusele avalikustada täiendavat teavet müügitulu aluseks olevate tehingute kohta, ei avaldanud IFRS 15 rakendamine kontserni finantsseisundile ja finantstulemustele muud olulist mõju, kui järgnevalt esitatud ümberliigitamised. Järgnevas tabelis on esitatud kõik 31.12.2016 lõppenud aruandeperioodi kirjed, mida IFRS 15 rakendamise tõttu muudeti, ja vastavad summad.

Lisa 2 järg

Tuhandetes eurodes	2016		
	Algne näitaja	Muudatuse mõju	Muudetud näitaja
Müügitulu kliendilepingutest			
Laevatasud	47 058	0	47 058
Kaubatasud	6 474	2 848	9 322
Reisijatasud	16 431	0	16 431
Elektrienergia müük	5 476	0	5 476
Üleveoteenuste müük - piletitulu	1 883	0	1 883
Muude teenuste müük	1 711	0	1 711
Müügitulu kliendilepingutest kokku	79 033	2 848	81 881
Muud tulud*	15 366	-7 267	8 099

* Kooskõlas IFRS 15 nõuetega liigitati kaubaoperaatoritelt saadud leppetrahvid summas 2 848 tuh eurot realt „Muud tulud“ reale „Müügitulu“. Lisaks IFRS 15 rakendamisest tingitud asjaoludele, muudeti kirjet „Muud tulud“ 4 419 tuh euro ulatuses, kuna kontsern muutis sihtfinantseerimise kajastamise põhimõtteid, nagu on lähemalt selgitatud allpool, arvestusmeetodite muudatusi käsitlevas alalõigus.

Muudatused ei avaldanud mõju kontserni kasumiaruandele (välja arvatud ümberliigitused) ega finantsseisundi aruandele.

Standard IFRS 9 „Finantsinstrumendid“

Aruandeaastal rakendas kontsern ennetähtaegselt ja tagasiulatuvalt standardit IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (koos 2014. aasta juulis vastu võetud muudatustega) ja sellega seotud teiste rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite muudatusi.

IFRS 9 sätestab uued nõuded 1) finantsvarade ja -kohustiste liigitamisele ja mõõtmisele, 2) finantsvarade väärtuse languse kajastamisele ja 3) üldisele riskimaandamise arvestusele.

Kontsern rakendas IFRS 9 kooskõlas standardis esitatud IFRS 9 üleminekusätetega. Riskimaandamise arvestuse puhul võib majandusüksus IFRS 9 esmakordsel rakendamisel valida oma arvestusmeetodiks jätkata IFRS 9 riskimaandamise arvestuse nõuete asemel standardis IAS 39 esitatud riskimaandamise arvestuse nõuete rakendamist. Kontsern otsustas jätkata IAS 39 riskimaandamise arvestuse nõuete rakendamist.

Finantsvarade mõõtmiskategooria muutus ei avaldanud mõju nende bilansilisele väärtusele esmakordse rakendamise kuupäeval. Kontsernil ei olnud ühtegi varem IAS 39 alusel õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavasse kategooriasse liigitatud finantsvara ega -kohustist, mida oleks tulnud ümber liigitada või mida kontsern oleks otsustanud IFRS 9 rakendamisel ümber liigitada. IFRS 9 esmakordse rakendamise kuupäeval ei määratlenud kontsern ühtegi finantsvara ega -kohustist õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks.

Standardis IFRS 9 sätestatud finantsvarade väärtuse languse mudel lähtub eeldatavatest krediidikahjumitest, mitte ainult tekkinud krediidikahjumitest, nagu nägi ette IAS 39. Juhtkond viis läbi kontserni olemasolevate finantsvarade hindamise eesmärgiga tuvastada nende võimalikku väärtuse langust seisuga 1. jaanuar 2017, lähtudes seejuures mõistlikust ja põhjendatud informatsioonist, mida oli vastavalt IFRS 9 nõuetele võimalik saada liigsete kulude ja pingutusteta. Hindamise tulemusena jõudis juhtkond järeldusele, et IFRS 9 rakendamisel puudub oluline mõju võrdlusandmetele ning seega seisuga 01.01.2016 ja 2017 krediidikvaliteedi languse katteks täiendavaid allahindluseid ei moodustatud.

IFRS 9 rakendamine ei avaldanud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Kui oluline mõju oleks tuvastatud, oleks seda kajastatud tagasiulatuvalt. Kuna mõju oli ebaoluline, siis ei olnud varasema aruandeperioodi kirjete muutmine IFRS 9 kohaselt vajalik.

Järgnevas tabelis on esitatud finantsvarade ja -kohustiste liigitamine ja mõõtmine vastavalt IFRS 9 ja IAS 39 nõuetele IFRS 9 esmakordse rakendamise kuupäeval, s.o. 01.01.2017.

Lisa 2 järg

Finantsvara/-kohustis	Algne mõõtmiskategooria (IAS 39)		Uus mõõtmiskategooria (IFRS 9)	
	Kategooria	Bilansiline väärtus* (bruto)	Kategooria	Bilansiline väärtus* (bruto)
Intressimäära vahetuslepingud (lisa 17)	Riskimaandamise instrumentideks liigitatud tuletisinstrumentid	-1 008	Riskimaandamise instrumentideks liigitatud tuletisinstrumentid	-1 008
Nõuded ostjate vastu (lisa 8)	Laenud ja nõuded	7 796	Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	7 796
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	Laenud ja nõuded	49 918	Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	49 918
Võlakohustised (lisa 16)	Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses	-246 053	Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses	-246 053

*tuhandetes eurodes

Arvestusmeetodite muudatused

Usaldusväärsema ja asjakohasema teabe esitamiseks on kontsern vabatahtlikult teinud järgmised muudatused oma arvestusmeetodites. Tehtud muudatusi on rakendatud tagasiulatuvalt.

Standard IAS 20 „Valitsusepoolse sihtfinantseerimise arvestamine ja valitsusepoolse abi avalikustamine“

Kooskõlas standardiga IAS 20 esitatakse Eesti riigieelarvest ühistranspordi toetuseks saadav sihtfinantseerimine tavapäraselt real „Muud tulud“. Kuna kontserni seisukohast vaadatud kujutab valitsuselt saadav sihtfinantseerimine tasu kontserni tavapärase äritegevuse käigus osutatud teenuste eest, on asjakohasem näidata mõlemat tuluvoo – piletimüügitulu ja valitsuselt saadavat toetust – kontserni müügituluna. Seetõttu on kontsern liigitanud valitsuselt saadava ühistranspordi toetuse summas 4 419 tuh eurot realt „Muud tulud“ reale „Müügitulu“.

Kahjumi katteks moodustatud allahindluse esituse muudatus

Kontsern on järjepidevuse kaalutlusel liigitanud kahjumi katteks moodustatud allahindluse summas 1 067 tuh eurot realt „Muud kulud“ reale „Muud tegevuskulud“, kuna vastavad tulud liigitati realt „Muud tulud“ reale „Müügitulu“. Ümberliigitamine toimus seoses IFRS 15 rakendamisega, mis tõi kaasa kaubaveo leppetrahvide esitusviisi muudatuse.

Järgnev tabel annab ülevaate kõigist eespool kirjeldatud muudatuste mõjust 2016. aasta kasumiaruandele seoses uute finantsaruandluse standardite ja arvestusmeetodite tagasiulatuva rakendamisega.

Lisa 2 järg

Muudatuste mõju konsolideeritud kasumiaruandele

tuhandetes eurodes	2016		
	Algne näitaja	Muudatuse mõju	Muudetud näitaja
Müügitulu	95 885	7 267	103 152
sh kaubatasud (1)	6 474	2 848	9 322
üleveeteenuste müük – valitsuselt saadud toetus (2)	0	4 419	4 419
Muud tulud	15 366	-7 267	8 099
sh trahvid, viivised (1)	9 858	-2 848	7 010
tulud sihtfinantseerimisest (2)	5 066	-4 419	647
Tegevuskulud	-29 260	-1 067	-30 327
sh muud tegevuskulud	-848	-1 067	-1 915
kulud finantsvarade krediidikvaliteedi langusest (3)	-44	-1 067	-1 111
Muud kulud	-1 617	1 067	-550
sh kahjumi katteks moodustatud allahindlus (3)	-1 039	1 067	28

(1) IFRS 15 tagasiulatava rakendamise mõju: kaubaoperaatoritelt saadud leppetrahve summas 2 848 tuh eurot, mida varem kajastati real „Muud tulud“, käsitletakse IFRS 15 kohaselt kliendilepingutes kokkulepitud tehinguhinna osana, mistõttu vastav summa liigitati ümber reale „Müügitulu“.

(2) Sihtfinantseerimise esitusviisi muudatuse mõju: valitsuselt reisiparvlaeva teenuste osutamiseks saadud abi summas 4 419 tuh eurot liigitati realt „Muud tulud“ reale „Müügitulu“.

(3) Krediidikahjude katteks moodustatud allahindluse arvestusmeetodi muudatuse mõju: järjepidevuse kaalutlusel liigitati kahjumi katteks moodustatud allahindlus summas 1 067 tuh eurot realt „Muud kulud“ reale „Muud tegevuskulud“, kuna vastavad tulud liigitati ümber nagu kirjeldatud märkuses (1).

Muudatuste mõju konsolideeritud rahavoogude aruandele

Seoses eespool kirjeldatud tulukirjete muudatustega, mille tulemusena teatud summad liigitati muudest tuludest ümber müügituluks, tehti vastavad ümberliigitused ka rahavoogude aruandes, mille tulemusena muudeti järgmisi konsolideeritud rahavoogude aruande kirjeid.

tuhandetes eurodes	2016		
	Algne näitaja	Muudatuse mõju	Muudetud näitaja
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	100 654	6 767	107 421
Muude tulude eest laekunud raha	7 053	-6 767	286

Uute finantsaruandluse standardite rakendamine ja arvestusmeetodites toimunud muudatused ei avaldanud olulist mõju kontserni kasumiaruandele (välja arvatud eespool kirjeldatud ümberliigitamised), rahavoogude aruandele (välja arvatud eespool kirjeldatud ümberliigitamised), finantsseisundi aruandele ega puhaskasumile aktsia kohta.

Lisaks ennetähtaegselt rakendatud standarditele rakendas kontsern järgmisi standardeid 01.01.2017 alanud aruandeperioodil esmakordselt:

Standard IFRS 8 „Tegevussegmentid“

Aruandeaasta oli kontserni jaoks esimene standardi IFRS 8 „Tegevussegmentid“ avalikustamisnõuete rakendamise aasta, sest kontsern valmistab ette konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitamist Eesti Finantsinspeksioonile aktsiate emiteerimiseks Nasdaq Tallinna börsil. IFRS 8 kohaselt peavad majandusüksused avalikustama teavet oma tegevussegmentide, toodete ja teenuste, geograafiliste tegevuspiirkondade ja peamiste klientide kohta.

Lisa 2 järg

Teave tegevussegmentide kohta esitatakse aruandes samal viisil, nagu see esitatakse sisemises aruandluses kõrgeimatele äritegevust puudutavate otsuste langetajatele, kes vastutavad segmentidele vahendite eraldamise, segmentide tegevuse tulemuste hindamise ja strateegiliste otsuste langetamise eest. Juhtkond on määranud kontserni kõrgeimaks äritegevust puudutavate otsuste langetajaks kontserni juhatuse. Kontsernil on neli avalikustatavat segmenti: reisisadamad, kaubasadamad, reisiparvlaevad ja muu (vt lisa 3).

Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja hindab segmenti tulemusi segmenti ärikasumi ja korrigeeritud EBITDA (kasum enne intresse, tulumaksu ja kulumit) alusel. Segmenti ärikasum määratakse kindlaks samal viisil, nagu konsolideeritud kasumiaruandes esitatud ärikasum. Segmenti ärikasum ei sisalda aga teatud kontserni tasandi summasid, mida segmentidele ei jaotata. Sellisteks kontserni tasandi summadeks on eeskätt kontserni laenukasutuse kulutused, kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum ja tulumaksukulu. Segmenti korrigeeritud EBITDA kindlaks määramise aluseks on ärikasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ja saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, mis sisaldab ühisettevõtjasse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit. Teavet segmentide varade ja kohustiste kohta kõrgeimate äritegevust puudutavate otsuste langetajale ei esitata.

Segmentide kohta esitatava aruandluse koostamisel kasutatakse samu arvestusmeetodeid, mida kasutatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Võrdlusandmetena esitatud eelmise aasta segmentide aruandlus on esitatud IFRS 8 nõuete kohaselt.

Standardi IAS 7 „Rahavoogude aruanded“ muudatused – „Avalikustamisalgatus“

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2017 või hiljem. Muudatuste rakendamine ei avaldanud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Muudatustega nõutav täiendav teave finantskohustiste kohta on avalikustatud lisas 16.

Erinevate standardite muudatused – „Iga-aastased IFRSi edasiarendused 2014-2016“

Iga-aastaste IFRSi edasiarenduste (IFRS 1, IFRS 12 ja IAS 28) eesmärk on likvideerida standardite vahelisi ebakõlasid ning parandada standardite sõnastust. Standardi IFRS 12 muudatused kohalduvad aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2017 või hiljem. Need muudatused ei avaldanud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

Uued finantsaruandluse standardid ja standardite muudatused, mis ei ole veel jõustunud**Standard IFRS 16 „Rendilepingud“**

Euroopa Liidus 31.10.2017 vastu võetud standard IFRS 16 (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2019 või hiljem) kehtestab nii rendileandjatele kui ka rentnikele rendikokkulepete tuvastamiseks ja arvestamiseks ühise mudeli. Kui IFRS 16 jõustub, hakkab see asendama praegu kehtivaid rendiarvestuse juhiseid, mis on esitatud standardis IAS 17 „Rendilepingud“ ja sellega seotud tõlgendustes.

IFRS 16 kohaselt eristatakse rendi- ja teenuste soetamise lepinguid selle alusel, kas klient kontrollib kindlaksmääratud vara. Rentnike aruandlusest kaob kasutusrendilepingute (arvestatakse finantsseisundi aruande väliselt) ja kapitalirendilepingute (kajastatakse finantsseisundi aruandes) eristamine, mis asendub mudeliga, mille kohaselt rentnikud kajastavad kõigi rendilepingute puhul kasutamissooiguse esemeks olevat vara ja vastavat kohustist (st kõiki kajastatakse finantsseisundi aruandes), v.a lühiajalised rendilepingud ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal.

Kasutamissooiguse esemeks olevat vara mõõdetakse esmakordsel kajastamisel algse rendikohustise summas, millele on liidetud kõik rentniku esmased otsekulutused, ja edaspidisel kajastamisel soetusmaksumuses (teatud eranditega), millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad kahjumid ja mida on korrigeeritud vastavalt rendikohustise ümberhindamisele. Rendikohustis võetakse algselt arvele selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Hiljem korrigeeritakse rendikohustist muuhulgas intressi- ja rendimaksetega ning rendilepingute muudatuste mõjudega. Rahavoogude liigitamist mõjutab see samuti, sest kasutusrendimaksed esitatakse IAS 17 kohaselt äritegevuse rahavoogudena, kuid IFRS 16 mudeli kohaselt jagatakse rendimaksed põhiosa- ja intressimaksedeks, mida esitatakse vastavalt finantseerimise ja äritegevuse rahavoogudena.

Lisa 2 järg

Erinevalt muutustest rentnike aruandluses võtab IFRS 16 olulises osas üle standardis IAS 17 sätestatud nõuded rendileandjatele ja nõuab jätkuvalt rendileandjalt rendilepingute liigitamist kas kasutus- või kapitalirendiks.

IFRS 16 nõuab ka enama teabe avalikustamist.

Seisuga 31.12.2017 oli kontsernil katkestamatute kasutusrendilepingutega seotud kohustisi summas 1 087 tuh eurot (lisa 12). IAS 17 ei nõua selliste rendilepingute puhul kasutamissoiguse esemeks oleva vara ega tulevaste perioodide maksete katteks kohustise kajastamist. Selle asemel on kontsern avalikustanud teatud teabe oma kasutusrendikohustiste kohta lisa 12. Esialgne hinnang näitab, et kuigi märgitud lepingud vastavad standardis IFRS 16 esitatud rendi definitsioonile, kvalifitseerub suurem osa neist standardi IFRS 16 rakendamisel madala väärtusega alusvaraga või lühiajalisteks rendilepinguteks. Seega eeldab kontsern, et uus kasutamissoiguse esemeks oleva vara ja sellega seotud rendikohustise kajastamise nõue ei mõjuta oluliselt kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid.

Kontsern on andnud pikaajalise (nn *time charter* - ehk kindla perioodiga) prahilepingu alusel rendile jäämurdja Botnica, mille eest saadav tasu on 4,7 mln eurot aastas. Standardi IFRS 16 kohaselt sisaldab saadav tasu nii rendi- (õigus kontrollida laeva kasutamist) kui ka teenusekomponenti (laeva haldus- ja meeskonna tugiteenused). Seega peab kontsern standardi IFRS 16 rakendamisel liigitama osa prahilepingu alusel saadud tulu renditulust kliendilepingutest saadud müügituluks, kuid hinnangute kohaselt ei ole sellel kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele muud olulist mõju.

Standardi IFRS 9 „Finantsinstrumentid“ muudatused – „Negatiivse hüvitisega ettemaksed“

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2019 või hiljem. Muudatused selgitavad, et lepingu ennetähtaegse lõpetamise eest makstavat hüvitist tuleks käsitleda kui lepingupõhist rahavoogu, mis koosneb ainult põhiosast ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest. Juhatuse hinnangul ei avalda muudatused kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.

Standardi IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtjatesse“ muudatused – „Pikaajalised osalused sidus- ja ühisettevõtjates“

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2019 või hiljem. Standardit IFRS 9 tuleb rakendada ka muude sidus- ja ühisettevõtjatega seotud finantsinstrumentide suhtes, mida ei kajastata kapitaliosaluse meetodil. Kontserni ühisettevõtjas kajastatud finantsinstrumentid ei ole olulise tähtsusega, mistõttu ei avalda muudatused juhatuse hinnangul kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.

Standardi IAS 40 „Kinnisvarainvesteeringud“ muudatused

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2018 või hiljem. Muudatustega kehtestatakse rangemad reeglid vara liigitamiseks kinnisvarainvesteeringute gruppi ja sellest välja. Juhatuse hinnangul ei avalda muudatused kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Euroopa Liit ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.

Erinevate standardite muudatused – „Iga-aastased IFRSi edasiarendused 2014-2016“

Iga-aastaste IFRSi edasiarenduste (IFRS 1, IFRS 12 ja IAS 28) eesmärk on likvideerida standardite vahelisi ebakõlasid ning parandada standardite sõnastust. Standardite IFRS 1 ja IAS 28 muudatused kohalduvad aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2018 või hiljem. Juhatuse hinnangul ei avalda muudatused kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

Tõlgendus IFRIC 22 „Välisvaluutas toimunud tehingud ja ettemakstud tasud“

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 01.01.2018 või hiljem. Juhatuse hinnangul ei avalda tõlgendus kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju. Euroopa Liit ei ole tõlgendust veel heaks kiitnud.

Lisa 2 järg

Käesoleva aruande avalikustamise kuupäevaks on välja antud/heaks kiidetud ka muid standardeid, kuid need ei ole kontserni jaoks olulised ja eeldatavasti ei avalda kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

Konsolideeritud aruannete koostamine

Käesolev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab ASi Tallinna Sadam ja selle tütarettevõtjate finantsnäitajaid rida-realt konsolideerituna.

a) Tütarettevõtjad

Tütarettevõtja on iga majandusüksus, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsernil on majandusüksuse üle kontroll, kui ta:

- omab mõjuvõimu majandusüksuse üle,
- saab või tal on õigus saada majandusüksuses osalemisest tulenevat muutuvat kasumit ja
- ta saab mõjutada selle kasumi suurst kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle.

Kontsern hindab uuesti, kas ta omab investeerimisobjekti üle kontrolli, kui faktid ja asjaolud viitavad sellele, et üks või mitu eespool nimetatud kolmest kontrollielemendist on muutunud.

Tütarettevõtja konsolideerimine algab kuupäevast, mil emaettevõtja omandab kontrolli tütarettevõtja üle, ja lõpeb siis, kui emaettevõtja kaotab kontrolli tütarettevõtja üle. Aasta jooksul soetatud või võõrandatud tütarettevõtja tulud ja kulud kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes ja koondkasumiaruandes alates kuupäevast, mil emaettevõtja omandab kontrolli kuni emaettevõtja kaotab kontrolli tütarettevõtja üle.

Kasum või kahjum ja muu koondkasumi iga komponent omistatakse emaettevõtja omanikele ja mittekontrollivatele osalustele. Tütarettevõtjate koondkasum omistatakse emaettevõtja omanikele ja mittekontrollivatele osalustele isegi juhul, kui selle tulemusena tekib kontrolliõigusega osalustele negatiivne saldo. Kontsernil on kõigis oma tütarettevõtjates 100% osalus, mistõttu 31.12.2017 lõppenud aruandeperioodil mittekontrollivaid osalusi ei kajastatud.

Vajadusel korrigeeritakse tütarettevõtjate finantsnäitajaid, et need oleksid kooskõlas kontserni arvestusmeetoditega. Konsolideerimisel elimineeritakse täielikult kõik kontsernisisesed varad ja kohustised, omakapital, tulud, kulud ja rahavood, mis on seotud kontserni üksuste vaheliste tehingutega.

b) Ühisettevõtjad

Ühisettevõtja on ühine ettevõtmine, kus ettevõtmise üle ühist kontrolli omavatel osapooltel on õigused ettevõtmise netovarale. Ühine kontroll on lepingus kokkulepitud kontrolli jagamine ettevõtmise üle, mis eksisteerib üksnes juhul, kui olulisi tegevusi käsitlevate otsuste tegemiseks on vajalik ühist kontrolli omavate osapoolte ühehäälneline nõusolek.

Ühisettevõtjate majandustulemused ning varad ja kohustised kajastatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kapitaliosaluse meetodil, välja arvatud juhul, kui ühisettevõtjasse tehtud investeering või selle osa on liigitatud müügiks hoitavaks põhivaraks. Sel juhul kajastatakse seda IFRS 5 nõuete kohaselt. Kapitaliosaluse meetodi rakendamisel kajastatakse investeeringut ühisettevõtjasse konsolideeritud finantsseisundi aruandes esmalt soetusmaksumuses, mida edaspidi korrigeeritakse muutustega, mis tulenevad kontserni osalusest ühisettevõtja kasumis või kahjumis ja muus koondkasumis. Kui kontserni osa ühisettevõtja kahjumist ületab kontserni osalust ühisettevõtjas (koos muude pikaajaliste osalustega, mis sisuliselt moodustavad osa kontserni netoinvesteeringust ühisettevõtjasse), siis lõpetab kontsern talle kuuluva edasise kahjumi osa kajastamise. Täiendavaid kahjumeid kajastatakse ainult selles ulatuses, milles kontsern on võtnud ühisettevõtjaga seoses juriidilisi või faktilisi kohustisi või teinud selle eest makseid.

Seda, kas on vaja kajastada ühisettevõtjasse tehtud investeeringu väärtuse langusest tulenevat kahjumit, hinnatakse kooskõlas IAS 28 nõuetega. Vajadusel viiakse läbi kogu investeeringu (mis sisaldab firmaväärtust) väärtuse languse test kooskõlas standardiga IAS 36 „Varade väärtuse langus“. Selleks võrreldakse investeeringu kaetavat väärtust (kas kasutusväärtus või õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, olenevalt sellest, kumb on kõrgem) selle bilansilise väärtusega. Kajastatud väärtuse langus moodustab osa investeeringu bilansilisest väärtusest.

Lisa 2 järg

Väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse kooskõlas standardiga IAS 36 määral, mil investeeringu kaetav väärtus edaspidi suureneb.

Välisvaluuta**a) Arvestus- ja esitusvaluuta**

Kontserni kuuluvate ettevõtjate raamatupidamise aastaaruannetes esitatud näitajaid mõõdetakse ettevõtjate esmase majanduskeskkonna valuutas, milleks on euro (kõigi kontserni kuuluvate ettevõtjate arvestusvaluuta).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on samuti esitatud eurodes (esitusvaluuta). Kõik summad käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on esitatud tuhandetes eurodes juhul, kui pole märgitud teisiti.

b) Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Kontserni raamatupidamise aastaaruande koostamisel kajastatakse tehingud, mis on fikseeritud valuutas, mis ei ole majandusüksuse arvestusvaluuta (välisvaluutatehingud), arvestusvaluutas, kasutades tehingu kuupäeva vahetuskurssi. Iga aruandeperioodi lõpus arvestatakse välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised ümber kasutades aruandekuupäeva vahetuskurssi. Välisvaluutas fikseeritud õiglases väärtuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustised arvestatakse ümber kasutades õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud vahetuskurssi. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalisi varasid ja kohustisi, mida mõõdetakse soetusmaksumuses, ümber ei arvestata.

Rahaliste varade ja kohustiste valuutakursivahed kajastatakse nende tekkimise perioodi kasumis või kahjumis. Võlakohustiste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude tulude või muude kuludena. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalisi varasid ja kohustisi, mida kajastatakse soetusmaksumuses, ümber ei hinnata.

Müügitulu

Kontsern kajastab müügitulu siis, kui toimingukohustus on täidetud (või toimingukohustuste täitmise ajal), st siis, kui „kontroll“ toimingukohustuse aluseks oleva kauba või teenuse üle läheb üle kliendile.

Kontsern järgib müügitulu kajastamisel 5-sammulist meetodit:

- 1. samm: Tee kindlaks kliendileping(ud).
- 2. samm: Tee kindlaks toimingukohustused.
- 3. samm: Määra kindlaks tehinguhind.
- 4. samm: Jaota tehinguhind lepingus sätestatud toimingukohustuste vahel.
- 5. samm: Kajasta tulu, kui toimingukohustused on täidetud (või toimingukohustuste täitmise ajal).

Kontserni kliendilepingute alusel kajastatava müügitulu peamised liigid on järgmised:

- Laevatasud
- Kaubatasud
- Reisijatasud
- Elektrienergia müük
- Üleveoteenuste müük
- Muude teenuste müük

Müügitulu kajastamise aluseks on kliendilepingutes sätestatud tasu, millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad.

Lisa 2 järg**Laevatasud**

Laevatasusid arvestatakse ja kogutakse kas pärast iga sadamakülastust või kaks korda kuus järgmiselt:

- tonnaažitasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest;
- jäätmetasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest;
- sildumistasu arvestatakse iga sildumisoperatsiooni eest laeva kogumahutavuse alusel.

Sadamakülastuseks loetakse laeva saabumist ükskõik millisesse kontsernile kuulvasse sadamasse. Tasusid arvutatakse iga sadamakülastuse eest.

Tonnaažitasu võetakse klientidelt, st laevafirmadelt, laeva ükskõik millisesse kontsernile kuulvasse sadamasse sisenemise ja kai kasutamise (tonnaažiteenus) eest. Jäätmete vastuvõtu ja sildumisteenuseid osutatakse jäätm- ja sildumistasude eest.

Kliendileping võib sisaldada laeva sõiduplaani, milles on sadamakülastuste arv ette kindlaks määratud, või olla ühekordne, laeva juhukülastuseks sõlmitud leping.

Tonnaažiteenus ning jäätmete vastuvõtu teenus ja sildumisteenus, juhul kui need valitakse, moodustavad eraldi toimingukohustused. Lisaks teeb kontsern teatud liiki laevadele mahupõhiseid tonnaažiteenuse allahindlusi vastavalt nende kalendriaasta vältel kogunenud sadamakülastuste arvule. Sellised mahupõhised allahindlused annavad kliendile õiguse osta tulevikus (ent mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni) soodushinnaga täiendavaid tonnaažiteenuseid, andes seega kliendile olulise õiguse. Seetõttu sisaldab iga sadamakülastus, mis lisandub kogunevale sadamakülastuste arvule ja võimaldab edaspidi tonnaažiteenuse allahindlust saada, kaht kuni nelja toimingukohustust: (1) tonnaažiteenus, (2) kliendile tulevaste tonnaažiteenuste soodushinnaga ostmise õiguse andmine, (3) jäätmete vastuvõtu teenus (kui see on valitud) ja (4) sildumisteenus (kui see on valitud).

Kui laev teeb juhukülastuse või külastab sadamat kokkulepitud sõiduplaani alusel, ent ilma õiguseta saada edaspidi mahupõhist tehinguhinna soodustust, põhineb tehinguhind avalikel või kokkulepitud hindadel ja tingimustel ning see jaotatakse tervikuna tonnaažiteenusele selle eraldiseisva müügihinna alusel. Kui laev külastab sadamat eelnevalt kokkulepitud sõiduplaani alusel õigusega saada edaspidi mahupõhist allahindlust, siis jaotatakse tehinguhind tonnaažiteenuse ja tulevaste tonnaažiteenuste soodushinnaga ostmise õiguse vahel selle laeva antud kalendriaasta sadamakülastuste koguarvu hinnangu alusel. Hinnangut iga laeva sadamakülastuste arvu kohta uuendatakse igal bilansipäeval.

Tonnaažiteenuse müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil laevad iga sadamakülastuse ajal kaid kasutavad, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna klient saab tonnaažiteenusest tulenevaid hüvesid võrdses ulatuses kogu sadamakülastuse vältel. Ka jäätmete vastuvõtu teenuse ja sildumisteenuse müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil vastavaid teenuseid osutatakse. Tulevaste tonnaažiteenuste soodushinnaga ostmise õiguse andmisest tulenevat müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil õigusi kasutatakse ja kliendid soodushinnaga tonnaažiteenuseid tarbivad.

Kaubatasud

Kaubatasu võetakse sadama üldinfrastruktuuri kasutamise eest. Kliendilepingud, st lepingud kaubaoperaatoritega, sõlmitakse tavaliselt 20-50 aastaks, kuid periood võib olla ka pikem. Kaubatasu arvestatakse ja kogutakse tavaliselt kord kuus kaubaoperaatori poolt aruandeperioodil ümberlaaditud kaubakoguste alusel.

Kontserni toimingukohustuseks on tagada kaubaoperaatorile lepingu kehtivusaja jooksul ligipääs sadama infrastruktuurile ning võimalus seda kasutada. Toimingukohustus koosneb reast eristatavatest teenustest, mida käsitletakse lepingu kehtivusaja jooksul ühe toimingukohustusena. Iga kliendi kaubatasust tulenevat müügitulu arvutatakse lepingus sätestatud kauba ümberlaadimise määra(de) alusel, mis tavaliselt väheneb (vähenevad) vastavalt kaubaoperaatori poolt kalendriaasta vältel ümberlaaditud kauba mahule. Mõnedes lepingutes on sätestatud ka minimaalne aastane kaubamaht. Kui kaubaoperaator laadib ümber minimaalsest mahust vähem kaupa, on kontsernil taolise lepingu korral õigus kalendriaasta lõppedes nõuda kliendilt minimaalse mahu alusel arvestatud kaubatasu.

Lisa 2 järg

Kaubatasude muutuva osa hindamiseks kasutab kontsern kõige tõenäolisema summa meetodit. Kõige tõenäolisema summa mõõtmisel lähtutakse lepingutes kokkulepitud minimaalsetest kaubamahtudest ning tegelikest ja oodatavatest kaubamahtudest, mis eeldab juhtkonnalt hinnangute ja otsuste tegemist. Hinnangud on keerulised, kuna kaubamahud on kõikuvad. Muutuvate tasude hinnanguid uuendatakse igal bilansipäeval.

Kuna kaubaoperaatorid saavad ja tarbivad infrastruktuurile ligipääsu samaaegselt, kajastatakse kaubatasude pealt teenitavat tulu aja jooksul, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna kliendid saavad infrastruktuurile ligipääsust tulenevaid hüvesid kasutada võrdses ulatuses kogu lepingu kehtivusaja jooksul.

Reisijatasud

Reisijatasu võetakse sadamasse saabuvatele ja sadamast lahkuvatele reisijatele teenuste osutamise eest, sh reisiterminalide, ühendusgaleriide, liiklusalade jm sarnase kasutamise eest. Tasu maksab klient, st reisilaeva operaator, tegeliku reisijate arvu alusel (alla 12-aastased reisijad on reisijatasust vabastatud). Reisijatasude arvestamise aluseks on avalik hinnakiri, kus on fikseeritud tasumäärad, ja tasu kogutakse kas pärast laeva iga sadamakülastust või kaks korda kuus. Reisijatasu tulu kajastatakse selle aja jooksul, mille vältel kliendile teenust osutatakse (kui kliendid sadamasse saabuvad või sealt lahkuvad), mis tavaliselt toimub ühe päeva jooksul.

Elektrienergia müük

Kontsern teenib tulu elektrienergia müügist. Tasusid elektrienergia müügi eest kogutakse kord kuus, tarbimiskuule järgneval kuul. Hind kehtestatakse tarbitava elektri mõõtühiku kohta. Kuna kliendid saavad ja tarbivad võimaldatavaid hüvesid samaaegselt, siis teenuse osutamine toimub aja jooksul. Kuna kontsern vastutab klientidele elektri tarnimiseks vajaliku elektrivõrgu hooldamise eest ja võib omal äranägemisel võrguteenuse hindu määrata, siis tegutseb kontsern nende teenuste osutamisel käsundiandjana.

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille suurus arvestatakse elektrivõrguga liitumise võimaldamiseks tehtud kulutuste alusel. Liitumisteenuse osutamist ei loeta eraldi toimingukohustuseks, sest klient ei saa sellest teenusest eraldi (st ilma elektrit tarbimata) kasu. Seetõttu moodustavad liitumistasud osa elektri eest saadavast tasust ja neid kajastatakse tuluna selle perioodi jooksul, mil kliendid eeldatavalt elektrit tarbivad. Tuludesse kandmata liitumistasude osa kajastatakse finantsseisundi aruandes kliendilepingutest tuleneva kohustisena.

Üleveoteenuste müük – piletitulu

Kontsern teenib tulu enda opereeritavate siseriiklike reisiparvlaevaliini piletimüügist. Tasu laekub piletite müümisel (nende klientide puhul, kellega ei ole sõlmitud krediitilepingut) või kord kuus (pileti alusel reisiparvlaeva teenuse kasutamisele järgneval kuul). Piletihinnad määrab Eesti riik ning need on fikseeritud. Mahupõhiseid ega muid soodustusi klientidele ei pakuta. Piletimüügitulu kajastatakse kas selle aja jooksul, mil reisiparvlaev reisijaid ja/või sõidukeid üle veab, mis toimub ühe päeva jooksul, või sel ajahetkel, kui pilet aegub.

Tulu selliste piletite eest, mis on müüdud veel toimumata reisidele, käsitletakse kliendilepingutest tuleneva kohustisena ja kajastatakse lühiajaliste kohustiste all saadud ettemaksena. Tulu täiendavatest teenustest (e-pileti info saatmine SMS-iga, piletite tagastamine, sõidukite lisamine eelisjärjekorda) kajastatakse siis, kui teenus on osutatud.

Tulu muudest allikatest**Renditulu**

Renditulu teenitakse kasutusrendilepingutest ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt.

Laevalade prahitasu

Prahitulu saadakse nn *time charter* - ehk kindla perioodiga prahilepingute alusel, milles on fikseeritud prahtimise (laeva väljarentimise) periood ja selle eest saadav tasu (tavaliselt fikseeritud päevamäär). Laevade väljaprahtimisest saadavat tulu kajastatakse prahtimise perioodi jooksul lineaarselt.

Lisa 2 järg**Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus**

Kontserni sihtfinantseerimise tulu sisaldab muuhulgas ühistranspordi toetust, mida saadakse reisiparvlaevade opereerimise eest vastavalt sõitjateveo avaliku teenindamise lepingus fikseeritud tasumääradele, millest on maha arvestatud piletimüügitulu (kirje „Üleveoteenuste müük – piletitulu“). Valitsuse makstav ühistranspordi toetus koosneb fikseeritud tasu komponentidest ja reisisasu komponendist, mis kokku moodustavad sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasu. Fikseeritud komponente kajastatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu perioodi vältel lineaarselt ning reisisasu komponenti kajastatakse perioodi vältel tehtud tegeliku reise arvu alusel. Arvestusperioodil reisija- ja/või sõidukipiletite müügist teenitud tulu arvestatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasust maha ning vahe makstakse välja ja kajastatakse ühistranspordi toetusena (sihtfinantseeringuna).

Finantsinstrumendid

Finantsvarasid ja -kohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes siis, kui mõnest kontserniüksusest saab instrumendi lepinguline osapool. Esmasel kajastamisel mõõdetakse finantsvarasid ja -kohustisi nende õiglasest väärtuses. Kui finantsvara või -kohustist ei ole liigitatud õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks, siis selle omandamise või emiteerimisega otseselt seotud tehingukulutused kas lisatakse selle esmasele õiglasele väärtusele (vara puhul) või arvatakse selle õiglasest väärtusest maha (kohustise puhul). Tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvarade ja -kohustistega, mida mõõdetakse õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, kajastatakse kohe kasumis või kahjumis.

Finantsvarad

Kõigi tavapärastel turutingimustel toimuvate finantsvarade ostude või müükide kajastamiseks ja kajastamise lõpetamiseks kasutatakse tehingupäevapõhist arvestust. Tavapärastel tingimustel toimuv ost või müük on finantsvara ost või müük tingimustel, mille kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kas kehtestatud õigusaktidega või vastavalt turu praktikale.

Kõiki kajastatud finantsvarasid mõõdetakse pärast esmast kajastamist tervikuna kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses, vastavalt konkreetse finantsvara liigile.

Liigitamine

Liigitamine ja esmase kajastamise järgne mõõtmine sõltub finantsvara juhtimiseks valitud ärimudelist ja finantsvara lepingupõhiste rahavoogude iseloomust. Juhtkond otsustab finantsvarade liigituse nende esmakordsel kajastamisel.

a) Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad

Võlainstrumente mõõdetakse pärast algset kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ainult juhul, kui mõlemad järgmised kriteeriumid on täidetud:

- finantsvara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on saada lepingupõhiseid rahavooge ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest kindlaksmääratud kuupäevadel.

Kontsern liigitab korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks raha ja raha ekvivalendid ning nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Sisemise intressimäära meetod on meetod võlainstrumendi korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja intressitulude jaotamiseks vastavale lepinguperioodile.

Sisemine intressimäär on määr, millega diskonteeritakse oodatavad tulevased laekumised võlainstrumendi eeldatava kehtivusaja või vajadusel lühema perioodi jooksul täpselt võlainstrumendi esmasel kajastamisel mõõdetud bruto bilansilisse väärtusesse (võttes arvesse kõiki makstud või saadud tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutusi ja muid lisatasusid või allahindlusi, kuid jättes arvestusest välja eeldatavad tulevased krediidikahjumid).

Intressitulu kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Finantstulud“.

Lisa 2 järg**b) Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad finantsvarad**

Võlainstrumente, mis vastavad järgmistele tingimustele, mõõdetakse pärast esmast kajastamist õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi:

- finantsvara hoitakse ärimudelis, mille eesmärk on nii saada lepingupõhiseid rahavooge kui ka müüa finantsvara; ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad kindlaksmääratud kuupäevadel rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest.

Kontsernil ei ole finantsvarasid, mis oleks liigitatud mõõdetavateks õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi.

c) Õiglases väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavad finantsvarad

Finantsvarasid, mis ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate varade tingimustele, mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Täpsemalt:

- omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringud liigitatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavateks, välja arvatud juhul, kui kontsern liigitab omakapitaliinstrumenti tehtud investeeringu, mida ei hoita kauplemisesmärgil ja mis ei ole äriühendusest tulenev tingimuslik tasu, algsel kajastamisel õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavaks;
- võlainstrumendid, mis ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetava vara tingimustele, liigitatakse mõõdetavateks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Lisaks võib õiglases väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks määratleda ka võlainstrumendid, mis vastavad kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi kajastamise tingimustele, kui see kõrvaldab või vähendab oluliselt mõõtmise või kajastamise mittejärjepidevust, mis muidu varade või kohustiste mõõtmisest või nendelt saadavate kasumite või kahjumite kajastamisest tekiks. Kontsern ei ole määratlenud ühtegi võlainstrumenti õiglases väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks.

Kontsern mõõdab tuletisinstrumentidest finantsvarasid õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, välja arvatud juhul, kui need on määratletud efektiivseteks riskimaandamise instrumentideks (vt allpool).

Kui vara on määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks finantsvaraks, siis selle õiglase väärtuse muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse nende tekkimise perioodil kasumiaruandes kirjel „Finantstulud“ või „Finantskulud“.

Finantsvarade ja -kohustiste jaotus kategooriatesse on esitatud lisa 6.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern moodustab reservi korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavatesse võlainstrumentidesse tehtud investeeringute ja rendinõuete eeldatava krediidikahjumi (*Expected Credit Loss*) katteks. Finantsinstrumendi eeldatava krediidikahjumi summat uuendatakse igal aruandekuupäeval, et see peegeldaks pärast instrumendi esmast kajastamist toimunud krediidiriski muutusi.

Kontsern kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete ja rendinõuete nende kehtivusajal eeldatava krediidikahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit (vt lisa 4). Kontsern kajastab alati nõuetele ostjate vastu ja rendinõuetele moodustatud allahindluse summas, mis võrdub nende kehtivusaja jooksul eeldatavalt tekkiva krediidikahjumiga. Nimetatud varade eeldatava krediidikahjumi hindamiseks kasutatakse eraldiste moodustamise maatriksit (*provision matrix*), mis põhineb kontserni ajaloolisel krediidikahjumi kogemusel, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega. Kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum on eeldatav krediidikahjum, mis tuleneb kõigist finantsinstrumendi kehtivusajal võimalikest kohustuste täitmata jätmise juhtudest.

Kõikidele teistele finantsinstrumendidele kajastab kontsern allahindluse kehtivusaja jooksul eeldatava krediidikahjumi summas, kui nende krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud. Kui finantsinstrumendi krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kajastab kontsern sellele allahindluse 12 kuu jooksul eeldatava krediidikahjumi summas.

Lisa 2 järg

Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju. Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui leiab aset vähemalt üks järgnevatest sündmustest:

- a) emitendi või deebitoriolulised finantsraskused;
- b) lepingu rikkumine, nt kohustuse mittetäitmine või tähtjaks tasumata jätmine;
- c) deebitori laenuandja(te) poolt deebitorile tema finantsraskustega seotud majanduslikel või lepingulistel põhjustel järeleandmis(t)e tegemine, mida muul juhul ei oleks tehtud;
- d) deebitori pankrot või muu finantsalane restruktureerimine või
- e) finantsvara aktiivse turu kadumine finantsraskuste tõttu.

Eelnevast sõltumata loeb kontsern kohustuse mitte täidetuks, kui finantsvara on enam kui 90 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Mahakandmise põhimõtted

Kontsern kannab finantsvara maha, kui ilmneb teavet selle kohta, et tehingu vastaspoolel on tõsiseid rahalisi raskusi või finantsvara bilansilise väärtuse katmiseks ei ole realistlikke väljavaateid, nt kui tehingu vastaspoole suhtes on kuulutatud välja likvideerimismenetlus või pankrot ja kontserni juhtkonna hinnangul on summade laekumine ebatõenäoline. Ka siis, kui vara on maha kantud, võib kontsern jätkata võla sissenõudmist, kasutades selleks oma võlgade sissenõudmisprotseduuridest tulenevaid meetmeid ning vajadusel ka õigusnõustajate abi. Laekunud mahakantud summad kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustised

Kõiki finantskohustisi (võlad tarnijatele ja muud võlad ning võlakohustised) mõõdetakse esmasel kajastamisel õiglases väärtuses ja hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, või õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (intressivahetuslepingute negatiivne väärtus).

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on bilansipäevale järgneva 12 kuu jooksul või kontsernil puudub tingimusteta ühepoolne õigus lükata kohustise tasumist edasi hilisemaks kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Lühiajaliseks liigitatakse ka laenukohustised, mille tagasimakse tähtaeg on aruandekuupäevale järgneva 12 kuu jooksul, kuid mis refinantseeritakse ning muutuvad seeläbi pikaajaliseks või mille tagasimakse tähtaega pikendatakse kaugemale kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva, kuid mille refinantseerimine või tähtaja pikendamine toimub enne aastaaruande kinnitamist. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval lepingutingimuste rikkumise tõttu koheselt sisse nõuda.

Finantsinstrumentide saldeerimine

Finantsvarasid ja finantskohustisi saldeeritakse ja esitatakse finantsseisundi aruandes netosummas ainult juhul, kui kontsernil on juriidiliselt rakendatav õigus kajastatud summasid saldeerida ja kontsern kavatseb neid varasid saldeerida või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Juriidiliselt rakendatav õigus ei tohi olla sõltuv tulevastest sündmustest ja peab olema rakendatav tavapärase äritegevuse käigus ning ka ettevõtte või tehingupartneri poolsete lepingurikkumiste, maksejõuetuse ning pankroti korral.

Tuletisinstrumentid ja riskimaandamise arvestus

Tuletisinstrumente kajastatakse õiglases väärtuses tuletisinstrumentide tehingu sõlmimise kuupäeval ja ka edaspidi. Sellega kaasneva kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumendiks ja kui on, siis maandatava objekti olemusest. Kontsern on sõlminud mitu pikaajalist intressivahetuslepingut rahavoo riskimaandamiseks eesmärgiga fikseerida ujuva intressimääraga laenude intressikulud.

Lisa 2 järg

Kontsern fikseerib tehingu sõlmimisel riskimaandamise instrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, samuti oma riskijuhtimise eesmärgi ja strateegia mitmesuguste riskimaandamistehingute läbiviimiseks. Lisaks fikseerib kontsern oma hinnangu nii riskimaandamise instrumendi sõlmimisel, kui ka jooksvalt, selle kohta, kas riskimaandamistehingutes kasutatavad tuletisinstrumentid on efektiivsed maandatavate objektide õiglaste väärtuste või rahavoo riski maandamisel.

Riskimaandamiseks kasutatavate tuletisinstrumentide õiglased väärtused ja omakapitalis kajastatava riskimaandamisreservi muutused on esitatud koondkasumiaruandes ja käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades 17 ja 19.

Rahavoo riskimaandamine

Rahavoo riskimaandamise instrumentidena määratletud ja nendeks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse muus koondkasumis või -kahjumis. Ebaefektiivse osaga seotud kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruande kirjel „*Finantskulud*“ või „*Finantslulud*“. Omakapitalis akumuliseerunud summad jagatakse kasumiaruandes perioodidele, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit. Kasum või kahjum, mis on seotud muutuva intressimääraga laenu maandava instrumendi efektiivse osaga, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „*Finantskulud*“. Kui riskimaandamise instrument aegub või müüakse, või kui riskimaandamise instrument ei vasta enam riskimaandamise instrumentide arvestuse kriteeriumitele, siis sel ajal muus koondkasumis või -kahjumis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum jääb omakapitali ja kajastatakse siis, kui tulevikutehing on lõpuks kajastatud kasumiaruandes. Kui tulevikutehingu toimumist enam ei oodata, siis muus koondkasumis või -kahjumis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruandes kirjel „*Finantskulud*“.

Õiglase väärtuse mõõtmine

Kontsern kasutab vara või kohustise õiglase väärtuse määramiseks jälgitavaid turuandmeid, juhul kui see on võimalik. Õiglased väärtused liigitatakse õiglase väärtuse hierarhias erinevatele tasemetele õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatavate hindamistehnikate sisendite alusel. Tasemed on järgmised:

1. tase – identsete varade või kohustiste noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.
2. tase – muud sisendid kui 1. tasemele liigitatud noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.
3. tase – vara või kohustisega seotud sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid).

Kui õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatavad sisendid kuuluvad õiglase väärtuse hierarhia erinevatele tasemetele, liigitatakse õiglase väärtuse mõõtmine tervikuna sellele õiglase väärtuse hierarhia mõõtmise tasemele, millel on madalaima taseme sisend, mis on kogu mõõtmise seisukohast oluline.

Kontsern kajastab õiglase väärtuse ümberliigitamist ühelt hierarhia tasemelt teisele selle aruandeperioodi lõpus, mil muutus aset leidis.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse finantsseisundi aruandes ja rahavoogude aruandes raha kassas, arvelduskontode jääke, rahalisi vahendeid, mis ei ole inkassatori või muude maksete vahendajate kaudu veel arvelduskontole jõudnud ja kuni kolmekuulisi tähtajalisi hoiuseid alates nende omandamise kuupäevast. Raha ja raha ekvivalente mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses ning IFRS 9 rakendamine nende arvestusele olulist mõju ei avaldanud.

Varud

Varusid mõõdetakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Soetusmaksumuse määramiseks kasutatakse FIFO-meetodit (varude realiseerimist kajastatakse nende soetamise järjekorras). Varude soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulutusi, kuna kontserni varud ei ole laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimise tingimustele vastavad varad. Tooraine ja materjali soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest tooraine ja materjali soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Kontsern kajastab varudena reisiparvlaevade ja jäämurdja jaoks soetatud kütust, määrdeaineid ja toiduaineid.

Lisa 2 järg**Materiaalne põhivara**

Materiaalseks põhivaraks loetakse kontserni majandustegevuses kasutatavaid varasid, mille soetusmaksumus on üle 5 tuh euro ja eeldatav kasulik eluiga on üle ühe aasta. Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

a) Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks juhtkonna poolt ettenähtud asukohta ja tööseisundisse. Hilisemad parendustega seotud kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara kajastamise kriteeriumitele. Kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ja asendatud komponent kantakse finantsseisundi aruandest välja. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulutused kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende tekkimise perioodil.

Kontserni materiaalse põhivara koosseisus on mh mitu laeva (jäämurdja ja reisiparvlaevad), mille osas nende kasuliku eluea jooksul tuleb regulaarselt (tavaliselt iga 2,5-5 aasta tagant) läbi viia suuremahulisi remonttöid (kuivdoki kulutusi). Kontsern kasutab laevade kajastamisel komponendiarvestust, mille kohaselt nii algselt kui ka edaspidi (a) tuvastatakse mittefüüsiline kuivdoki kulutuste komponent (b) hinnatakse mittefüüsiline komponendi soetusmaksumust (kui võimalik, siis lähtudes jooksvatest turuhindadest), (c) amortiseeritakse mittefüüsilist komponenti selle kasuliku eluea jooksul alusvarast eraldi (s.o kuivdoki komponenti laevast kui tervikust eraldi) ja (d) uue kuivdoki toimumisel kantakse varasem mittefüüsiline komponendi bilansiline väärtus maha ja võetakse arvele uus mittefüüsiline kuivdoki komponent.

b) Laenukasutuse kulutused

Laenukasutuse kulutused kajastatakse nende tekkimisel kuluna, v.a kulutused, mis on otseselt seostatavad selliste varade ostmise, ehitamise või tootmisega, mille otstarbekohaseks kasutamiseks või müümiseks ettevalmistamine vältab pikema perioodi (nt ehitatavad laevad). Selliste varade ostmise, ehituse või tootmisega seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse vara soetusmaksumuse osana kuni kuupäevani, mil varad on valmis nende otstarbekohaseks kasutamiseks.

c) Kulum

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud lõppväärtus lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Laevade väärtuseks eksploatatsiooniea lõppedes (lõppväärtuseks) loetakse vanametalli väärtus.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid arvele eraldi varadena, määrates neile eraldi kuluminormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Tuginedes laevandussektori üldisele praktikale, peetakse laevade puhul eraldi arvestust kahe olulise erineva elueaga komponendi üle: laev ise ja sellest eraldi osana kuivdoki kulutused.

Põhivara eeldatavat kasulikkust eluiga ning lõppväärtust hinnatakse igal aruandekuupäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral kontserni arenguplaanides. Kui hinnang vara kasulikule elueale erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, siis muudetakse vara järelejäänud kasulikkust eluiga edasiulatavalt, millest tulenevalt muutub järgmistes perioodides varale arvestatav kulum.

Kontsernis kasutatavad põhivara eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Kaid	10 – 50 aastat
Akvatooriumi süvendusalad	20 aastat
Hooned ja muud rajatised	5 – 50 aastat
Masinaid ja seadmed	3,3 – 10 aastat
Laevad	10 – 25 aastat
Kapitaliseeritud kuivdoki kulud	2,5 – 5 aastat
Muu materiaalne põhivara	2 – 10 aastat
Maad ei amortiseerita.	

Lisa 2 järg

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberliigitamisel "*Müügijootel põhivaraks*". Igal aruandekuupäeval hinnatakse vara kasuliku eluea ja lõppväärtuse põhjendatust.

Immateriaalne põhivara

Eraldi omandatud piiratud elueaga immateriaalseid põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mis ei ületa 5 aastat. Hinnanguline kasulik eluiga ja amortisatsioonimeetod vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpus ning hinnangutes toimunud muutusi kajastatakse edasiulatuvalt. Eraldi omandatud piiramatul kasuliku elueaga varasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad akumuliseeritud kahjumid.

Kontsernisiseselt loodud immateriaalseid põhivarasid, nagu näiteks tarkvara arenduskulutusi, kajastatakse immateriaalse põhivarana, kui täidetud on järgmised tingimused:

- immateriaalse vara kasutus- või müügikõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhtkond kavatseb immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutada või müüa;
- immateriaalset vara on võimalik kasutada või müüa;
- on võimalik näidata, millisel viisil loob immateriaalne vara tulevikus võimalikku kasu;
- on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vajalikud ressursid, et arendus lõpule viia ja vara kasutusele võtta või müüa;
- arendusfaasis tehtud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Uuringu- ja arenguväljaminekud, mis ei kvalifitseeru immateriaalseks põhivaraks, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab iga aruandekuupäeval, kas esineb mittefinantsvarade võimalikule väärtuse langusele esinevaid asjaolusid. Võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel võetakse arvesse nii välistest kui ka sisemistest informatsiooniallikatest saadud teavet, sealhulgas olulisi muutusi maailmaturul ja nende seoseid naaberriikide, nt Venemaa ja Soome, poliitilise keskkonnaga, olulisi muutusi rahvusvahelises nafta ja muu vedellastiga, samuti puistlastiga kauplemises, olulisi muutusi turismiturul ja olulisi muutusi ilmastiku tingimustes, mis võivad mõjutada kontserni multifunktsionaalse jäämurdja kasutamist. Mittefinantsvarade hulka kuuluvad materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad. Hinnatakse kas üksiku vara või vararühma (raha teeniva üksuse) väärtuse langust. Raha teeniv üksus on väikseim eristatav vararühm, millest tulenevad muudest varadest või vararühmadest suhteliselt sõltumatud raha laekumised. Kontserni olulised raha teenivad üksused on nt sõeterminal, Saaremaa sadam ja vedellasti terminalid. Kui esineb vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid, hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda vara finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise jääkmaksumusega. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline väärtus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoogude prognoose, mis põhinevad finantshinnangutel, mida juhatus läbi vaatab ja mis tehakse perioodi kohta, mis vastab vara eeldatavale elueale, ent tavapäraselt ei ületa 50 aastat. Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tuleneva kahjumi summa jaotatakse proportsionaalselt olulisematele üksuse põhivaraobjektidele, nii et nende väärtus ei langeks allapoole nende õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused.

Vara väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse kuluna perioodil, mil see tekib.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse eelnevatel perioodidel kaetavale väärtusele alla hinnatud varasid, et tuvastada, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et kajastatud kahjum vara väärtuse langusest enam ei eksisteeri või on vähenenud. Vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse kasumiaruandes põhivara väärtuse languse kulu vähendusena.

Lisa 2 järg**Ettevõtte tulumaks**

Vastavalt Eesti Vabariigi kehtivale tulumaksuseadusele ei kuulu aruandeaastal teenitud kasum, kui seda ei jaotata, ettevõtte tulumaksuga maksustamisele. Kasumit ja/või jaotamata kasumit maksustatakse dividendide tulumaksuga siis, kui seda omanikele jaotatakse. Sellel on sama mõju, kui jaotamata maksustatava kasumi ettevõtte tulumaksumäär oleks null, ent dividendide jaotamisel välja makstava kasumi ja/või jaotamata kasumi või selle osa tulumaksumäär oleks kõrgem. Seega kooskõlas standardiga IAS 12 mõõdetakse ettevõtja edasilükkunud tulumaksuvarasid ja -kohustisi Eestis jaotamata kasumile rakenduva maksumääraga, milleks on 0%.

Jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende maksustatakse üldiselt tulumaksumääraga 20/80 jaotatavate dividendide netosummast (võrdub 20%ga jaotatava kasumi brutosummast). Regulaarselt makstavaid dividende maksustatakse alates 2019. aastast määraga 14/86 dividendide netosummast. Dividendimakseid loetakse regulaarseteks, kui jaotatava kasumi summa ei ületa ettevõtja viimase kolme aasta keskmist jaotatud kasumit, millelt on Eestis makstud tulumaksu. Maksumäära 14/86 saab enne 2021. aastat rakendada järgnevalt: (i) 2019. aastal saab seda rakendada ühele kolmandikule 2018. aastal jaotatud kasumist, millelt on makstud tulumaksu ja (ii) 2020. aastal saab seda rakendada ühele kolmandikule 2018. ja 2019. aastal jaotatud kasumist, millelt on makstud tulumaksu.

Dividendijaotisi omanikele kajastatakse kohustisena perioodil, mil omanik dividendi välja kuulutab. Dividendide tulumaksu tuleb tasuda siis, kui jaotatakse kasumit ja/või jaotamata kasumit. Tekkivat maksumõju kajastatakse dividendide tulumaksu kuluna selles perioodis, mil dividendid välja kuulutatakse, kuna dividendide tulumaksu tagajärjed on vahetumalt seotud minevikusündmustega ja tehingutega, mille tõttu kohustis tekkis, kui omanikele tehtava väljamaksega. Dividendide tulumaksu kohustis kajastatakse perioodis, kus dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, missuguses perioodis need tegelikult välja makstakse. Eestis on maksustamisperioodiks kalendrikuu ning tulumaksumakseid arvestatakse ja tehakse vastavale sellele.

Hüvitised töötajatele**a) Lühiajalised töötajate hüvitised**

Lühiajalised töötajate hüvitised on töötajate hüvitised (välja arvatud töösuhte lõpetamise hüvitised), mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja oli vastavas tööalases teenistuses. Lühiajalised töötajate hüvitised on näiteks palgad, lisatasud, preemiad, sotsiaalkindlustusmaksed, lühiajalised kompenseeritavad töölt puudumised (nt korraline puhkus), mille puhul eeldatakse, et töölt puudumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast seda, kui töötaja oli vastavas tööalases teenistuses ja lisatasud, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töövõtja oli vastavas tööalases teenistuses. Kui töötaja on aruandeperioodi jooksul olnud tööalases teenistuses, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist (järgmise 12 kuu jooksul), moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustise (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

b) Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise hüvitised on töötajate hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne töötaja tavapärast pensionile jäämise kuupäeva või kui töötaja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi kohustisena ja kuluna ainult siis, kui kontsern on selgelt kohustunud lõpetama töösuhte töötaja või töötajate rühmaga enne tavapärast pensionile jäämise kuupäeva või pakkuma töösuhte lõpetamise hüvitisi, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldis kajastatakse ainult juhul, kui kontsernil on minevikusündmusest tulenev eksisteeriv kohustus (juriidiline või faktiline), mida on võimalik usaldusväärselt hinnata ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmiseks tuleb loovutada majanduslikku kasu sisaldavaid ressursse. Tulevaste tegevuskahjumite katteks eraldisi ei moodustata. Eraldise kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ja eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse täitmiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale. Kui eraldis realiseerub hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse seda tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses. Eraldise kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need algselt moodustati.

Lisa 2 järg

Tingimuslik kohustus on võimalik möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mille olemasolu kinnitab vaid ühe või mitme ebakindla tuleviku sündmuse toimumine või mittetoimumine, mis ei ole täielikult majandusüksuse kontrolli all, või eksisteeriv möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mida ei ole kajastatud, sest ei ole tõenäoline, et kohustuse täitmiseks tuleb loovutada majanduslikku kasu sisaldavaid ressursse või kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reservkapital kajastatakse äriseadustiku nõuete täitmiseks. Igale majandusaastal kantakse kohustuslikku reservkapitali 1/20 (5%) puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 (10%) aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumi katmiseks või aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid.

Kasum aktsia kohta

Tava kasum aktsia kohta leitakse jagades emaettevõtja omanikule kuuluva aruandeaasta kasumi perioodi keskmise käibel olevate lihtaktsiate arvuga. Lahjendatud kasum aktsia kohta arvutatakse korrigeerides lihtaktsiate omanikele omistatavat kasumit ja käibel olevate aktsiate kaalutud keskmist arvu kõigi lahjendavate potentsiaalsete lihtaktsiate mõjuga.

Rendiarvestus

Kapitalirendina käsitletakse materiaalse põhivara rendilepinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirendi tingimustel renditud vara kajastatakse algselt renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jagatakse finantskuluks/-tuluks ja rendikohustiseks/-nõudeks selliselt, et tasumisele kuuluv summa oleks igas perioodis sama. Muid rendilepinguid kajastatakse kasutusrendina.

a) Kontsern kui rentnik

Kontsern kajastab kapitalirendi tingimustel rendile võetud vara rendiperioodi alguses varana summas, mis võrdub renditava vara õiglase väärtusega rendilepingu jõustumisel või, kui see on madalam, rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses. Vastavat kohustist rendileandja ees kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes võlakohustiste all kapitalirendikohustisena.

Rendimaksed jaotatakse finantskuludeks ja rendikohustise vähendamiseks nii, et kogu rendiperioodi vältel oleks intressimäär kohustise lõppväärtuse suhtes sama. Finantskulud kajastatakse kohe kasumiaruandes, välja arvatud juhul, kui need on otseselt seotud tingimustele vastavate varadega. Sel juhul need kapitaliseeritakse kooskõlas kontserni üldiste võlakohustiste arvestusmeetoditega.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul kasumiaruandes lineaarselt kuluna. Tingimuslikke rendimakseid kajastatakse kuluna perioodides, kus need tekivad.

Kui kasutusrendi lepingu sõlmimiseks saadakse stiimuleid, võetakse saadud stiimulid arvele kohustisena. Stiimulite kogumaksumust kajastatakse rendikulude lineaarse vähendusena rendiperioodi jooksul, kui mingi muu süstemaatiline alus ei kajasta renditava vara kasutamisest saadavate hüvede ajalist jaotust paremini.

b) Kontsern kui rendileandja

Kontsern kajastab rentnikelt kapitalirendilepingute alusel saadaolevaid makseid oma finantsseisundi aruandes nõudena summas, mis võrdub kapitalirendi jaoks tehtud netoinvesteeringuga. Kapitalirendi tulu jaotatakse arvestusperioodidele nii, et kontserni netoinvesteeringu tulumäär oleks kapitalirendi suhtes pidevalt sama.

Kontsern kajastab kasutusrendi tulu rendiperioodi jooksul lineaarselt. Kasutusrendilepingu sõlmimiseks tehtud esmased otsekulutused lisatakse renditud vara bilansilisele väärtusele ja neid kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt.

Lisa 2 järg**Sihtfinantseerimine**

Sihtfinantseerimist ei kajastata enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Sihtfinantseerimist kajastatakse kasumiaruandes tuluna süstemaatiliselt nendes perioodides, kus kontsern kajastab kuludena kulutusi, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on ette nähtud. Sihtfinantseerimist, mis kuulub tagasimaksmisele, käsitletakse raamatupidamishinnangu muutmisena.

Materiaalse põhivara sihtfinantseerimine

Varade soetamise sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide ettemakstud tuluna (kohustisena), mis kantakse vara kasuliku eluea jooksul süstemaatiliselt alusel tulusse. Sihtfinantseerimise abil soetatud varad võetakse esmalt arvele nende täielikus soetusmaksumuses (st brutomeetodil). Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustis kantakse muudesse tuludesse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Sihtfinantseerimise kohustised, mis tulenevad mitteamortiseeritavate varade (nt maa) soetamisest, kantakse tulusse, kui vara lõpuks kasutusest eemaldatakse või müüakse.

Vara sihtfinantseerimise tagasimakset kajastatakse vähendades tulevaste perioodide ettemakstud tulu saldot tagasimakstava summa ulatuses. Täiendav kumulatiivne kulum, mida oleks seni sihtfinantseerimise puudumisel kasumiaruandes kajastatud, kajastatakse kohe kasumiaruandes.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimist kajastatakse kasumiaruandes tuluna nendes perioodides, kus kajastatakse kuludena kulutusi, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on ette nähtud. Kasumiaruandes kajastatakse kompenseeritavat kulu ja sihtfinantseerimisest saadud tulu eraldi. Saadud summasid, mille muu tuluna kajastamiseks on tarvis täita täiendavaid tingimusi, kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide ettemakstud tuluna (kohustisena).

Sihtfinantseerimise tagasimakse võrra korrigeeritakse kõigepealt tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tulu. Tagasimakse tulevaste perioodide tulu ületav osa, või tagasimakse kogusumma juhul, kui tulevaste perioodide tulu puudub, kajastatakse kohe kasumiaruandes.

Siseriikliku üleveoteenuse sihtfinantseerimine

Siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks saadavat ühistranspordi toetust ehk sihtfinantseerimist kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes real „Müügitulu“. Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kohaselt makstakse kontsernile välja lepingu alusel arvestatud müügitulu ja piletimüügitulu vahe. Kuna muid tingimusi peale üleveoteenuse osutamise ei ole, kajastatakse arvestatud sihtfinantseerimine tuluna.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud otsemeetodit.

Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks kontserni kuuluvate ettevõtjate nõukogude ja juhatuste liikmeid ning nende lähedasi pereliikmeid, eespoolmainitud isikute kontrolli või olulise mõju all olevaid ettevõtjaid, ühisettevõtjaid, valitsusasutusi ja Eesti Vabariigi valitseva või olulise mõju all olevaid äriühinguid.

3. TEGEVUSSEGMENTID

Teenused, mille müügitulu moodustab segmentide müügitulu

Kontserni tegevuse korraldus ja juhtimine lähtub peamistest tegevusvaldkondadest. Ettevõtte kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja kasutab ressursside jaotamise otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks eeskätt kontserni peamiste tegevusvaldkondade teavet. Kontserni kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja on kontserni juhatus. Erinevaid segmente ei ole avalikustatavate segmentide esitamiseks summeeritud. Kontserni IFRS 8 määratlusele vastavad avalikustatavad segmentid on järgmised:

- reisisadamad;
- kaubasadamad;
- reisiparvlaevad;
- muu.

Reisisadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni reisijate teenindamisele keskendunud sadamates – Vanasadamas ja Saaremaa sadamas. Kontsern osutab sadamateenuseid *landlord*-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad reisi- ja kruisilaevadelt kogutavad laevatasud ning reisijatasud, mida kogutakse reisijate ja nende sõidukite teenindamiseks mõeldud hoonete ja rajatiste kasutamise eest. Segmenti müügitulu sisaldab ka peamiselt reisijate ja reisilaevade teenindamisele keskendunud sadamate muid tulusid, nagu näiteks kinnisvara (kontori- ja äripindade) väljarendimisest teenitavat renditulu, kaubatasusid ning elektrienergia ja mitmesuguste muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Reisisadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna *landlord*-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Kaubasadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni kaupade käitlemisele keskendunud sadamates – Muuga sadamas, Paldiski Lõunasadamas ja Paljassaare sadamas. Kontsern osutab sadamateenuseid *landlord*-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad kaubalaevadelt kogutavad laevatasud, kaubaoperaatoritelt sadama infrastruktuuri kasutamise eest kogutavad kaubatasud ning kaubaoperaatoritelt ja teistelt klientidelt hoonestusõiguse lepingute ja rendilepingute alusel kogutavad renditulud. Segmenti müügitulu sisaldab ka reisijatasusid ning elektrienergia ja muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Kaubasadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna *landlord*-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Reisiparvlaevade segment hõlmab Eesti mandri ja kahe suurema saare, Saaremaa ja Hiiumaa, vahel reisiparvlaevadega osutatavat üleveoteenust, mida osutab kontserni tütarettevõtja OÜ TS Laevad vastavalt riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule (kokku teenindatakse kahte liini). Segmenti müügitulu sisaldab reisiparvlaeva teenuste lõpptarbijatele müüdavate piletite müügist teenitavat piletimüügitulu ja valitsuse toetust, mida makstakse ulatuses, milles piletimüügitulu ei kata sõitjateveo lepingus reisiparvlaevateenuste osutamise eest kokkulepitut tasu. Segmenti müügitulu sisaldab ka renditulu ja tulu muude teenuste osutamise eest, mida kogutakse rentnikelt, kes pakuvad reisiparvlaevade pardal reisijatele mõeldud äriteenuseid. Segmenti kulud hõlmavad kõiki kulusid, mis on seotud kahe liini opereerimiseks vajalike reisiparvlaevade omamise ja opereerimisega. Segmenti müügitulu ja tegevuse tulemused koosnevad teenust osutava tütarettevõtja OÜ TS Laevad müügitulust ja tegevuse tulemustest. Reisiparvlaevade segmentile kontserni üldkulud ei jaotata.

Segment muu hõlmab tütarettevõtja OÜ TS Shipping tegevusvaldkonda, mis omab ja opereerib multifunktsionaalset jäämurdjat Botnica ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit/kahjumit ühisettevõtjasse tehtud investeringutelt. Segmenti müügitulud ja kulud sisaldavad OÜ TS Shipping müügitulusid ja kulusid. Sellele segmentile kontserni üldkulud ei jaotata.

Lisa 3 järg**Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused**

Avalikustatavad segmentid rakendavad kontserniga ühesuguseid arvestusmeetodeid. Segmentide müügitulu sisaldab ainult müügitulu. Kontserni juhatusele segmentide tegevuse tulemuste kohta esitatavad näitajad on segmenti ärikasum ja segmenti korrigeeritud EBITDA. Segmenti ärikasum on kasum enne finantstulusid ja -kulusid (kokku), ühissettevõtjasse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit ja tulumaksukulu. Segmenti korrigeeritud EBITDA on segmenti ärikasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ja saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, mis sisaldab ühissettevõtjasse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit. Perioodi kasumiga võrreldes on segmenti korrigeeritud EBITDA perioodi kasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid, saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, finantstulusid ja -kulusid (kokku) ja tulumaksukulu.

Segmentide tegevuse tulemused esitatakse kontserni juhatusele ressursside jaotamiseks vajalike otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks kord kuus.

Geograafiline teave

Nii 2017. kui ka 2016. aastal teenis kontsern 100% oma müügitulust Eestis ja kõik kontserni põhivarad asusid Eestis.

Teave olulisemate klientide kohta

Kontserni müügitulu kogusummas 121 295 tuh eurot (2016: 103 152 tuh eurot) sisaldab suurimalt kliendilt teenitud müügitulu summas 25 644 tuh eurot (2016: 25 243 tuh eurot), mis on esitatud reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügituludes. 2017. aastal moodustas ka kontserni suuriselt teiselt kliendilt teenitud müügitulu 10% või enam kontserni kogu müügitulust. Sellelt kliendilt teenitud müügitulu summas 20 394 tuh (2016: 9 031 tuh) on esitatud reisisadamate segmenti ja muu segmenti müügituludes. Üheltki muult kliendilt teenitud müügitulu ei moodustanud 10% või enam kontserni 2017. või 2016. aasta müügitulust.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

Tuhandetes eurodes	2017				KOKKU
	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muu	
Laevatasud	27 475	18 371	0	0	45 846
Kaubatasud	1 593	6 398	0	0	7 991
Reisijatasud	16 956	48	0	0	17 004
Elektrienergia müük	703	4 610	0	0	5 313
Üleveoteenuste müük – piletimüügitulu	0	0	10 789	0	10 789
Muude teenuste müük	1 136	909	18	0	2 063
Renditulu	1 991	9 421	483	0	11 895
Laeva prahitasu	0	0	0	4 584	4 584
Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus	0	0	15 810	0	15 810
Segmenti müügitulu kokku*	49 854	39 757	27 100	4 584	121 295
Segmenti korrigeeritud EBITDA	33 299	23 331	8 398	1 493	66 521
Põhivara kulum	-4 622	-8 623	-4 916	-2 319	-20 480
Kahjum vara väärtuse langusest (vt lisa 10)	-20	-30	0	-5 900	-5 950
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (vt lisa 18)	108	466	0	0	574
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt ühissettevõtjasse	0	0	0	-348	-348
Segmenti ärikasum	28 765	15 144	3 482	-7 074	40 317
Finantstulud ja -kulud kokku					-2 285
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt ühissettevõtjasse					348
Tulumaksukulu					-11 955
Perioodi kasum					26 425

* Segmenti müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 43 tuh eurot ja 213 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

Lisa 3 järg

Tuhandetes eurodes	2016				
	Reisi- sadamad	Kauba- sadamad	Reisiparv- laevad	Muu	KOKKU
Laevatasud	25 764	21 294	0	0	47 058
Kaubatasud	1 490	7 832	0	0	9 322
Reisijatasud	16 395	36	0	0	16 431
Elektrienergia müük	750	4 726	0	0	5 476
Üleveoteenuste müük – piletimüügitulu	0	0	1 883	0	1 883
Muude teenuste müük	823	888	0	0	1 711
Renditulu	2 232	9 979	28	0	12 239
Laeva prahitasu	0	0	0	4 613	4 613
Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus	0	0	4 419	0	4 419
Segmendi müügitulu kokku*	47 454	44 755	6 330	4 613	103 152
Segmendi korrigeeritud EBITDA	33 620	28 412	2 772	1 264	66 068
Põhivara kulum	-4 504	-9 959	-268	-2 357	-17 088
Kahjum vara väärtuse langusest (vt lisa 10)	-270	0	0	0	-270
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (vt lisa 18)	79	482	0	0	561
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeringutelt ühisettevõtjasse	0	0	0	-376	-376
Segmendi äri kasum	28 925	18 935	2 504	-1 469	48 895
Finantstulud ja -kulud kokku					-1 043
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeringutelt ühisettevõtjasse					376
Tulumaksukulu					-8 750
Perioodi kasum					39 478

* Segmendi müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 5 tuh eurot ja 216 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

4. FINANTSRIISKIDE JUHTIMINE

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (sh rahavoogude intressimäära risk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab vähendada võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Riskijuhtimist teostavad kontserni vastavad spetsialistid juhataste poolt heaks kiidetud põhimõtete alusel. Juhatus sätestab kirjalikult üldised riskijuhtimise põhimõtted ning samuti spetsiifilisi riskivaldkondi puudutavad korrad.

Tururisk**a) Valuutarisk**

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. Kontsernil puuduvad olulised kohustised ja nõuded muudes valuutades peale oma arvestusvaluuta (euro). Kõik tasumata pikaajalised võlakohustised on samuti noteeritud eurodes.

2017. aastal toimus 100% laekumistest (2016: 100%) ja 99,9% väljaminekutest (tegevuskulud, investeringud, finantskulud jms) (2016: 99,6%) eurodes. Kuna peaaegu kõik laekumised ja maksed toimuvad eurodes ja võlakohustised on fikseeritud eurodes, võib öelda, et valuutarisk ei avalda kontserni tegevusele olulist mõju.

b) Hinnarisk

Seisuga 31.12.2017 ega eelneval perioodil ei olnud kontserni finantsseisundi aruandes kajastatud finantsinvesteeringuid omakapitaliinstrumentidesse, mis põhjustaksid kontsernile finantsinstrumentidest tulenevaid turuhinnariske.

Lisa 4 järg**c) Intressimäära risk**

Kontserni intressimäära risk tuleneb pikaajalistest võlakohustistest. Tähtajaliste hoiuste lepingud on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning kontsernile rahavoogude intressimäära riski ei põhjusta.

Intressimäära risk tuleneb ujuva intressimääraga laenukohustistest. Kontserni eesmärk on hoida osa laenuportfelli kuuluvatest instrumentidest fikseeritud intressimääraga, kasutades selleks vajadusel intressimäära ujuvast fikseerituks vahetamise tehinguid (intressivahetuslepinguid).

Seisuga 31.12.2017 oli tuletistehingute abil fikseeritud intressimääraga võlakohustiste osakaal portfellis 20% (31.12.2016: 22%). Seega on intressimäära riskile avatud 80% võlakohustistest, mis ei ole riskimaandamise instrumentidega kaetud.

Kontserni laenukohustiste avatus intressimäära muutumise riskile ja fikseeritud intressimääraga kohustiste jaotus kas lõpptähtajani või intressimäära üle vaatamiseni jäänud tähtaegade lõikes oli aruandeperioodi lõpus järgmine:

tuhandetes eurodes seisuga 31.12	2017	Osatähtsus %	2016	Osatähtsus %
Ujuva intressimääraga võlakohustised	188 593	80%	193 043	78%
Fikseeritud intressimääraga võlakohustised – intressimäära ülevaatamiseni jäänud tähtajad	47 007	20%	53 010	22%
< 6 kuud	0	0%	0	0%
6-12 kuud	8 407	4%	0	0%
1-5 aastat	38 600	16%	53 010	22%
Võlakohustised kokku (lisa 16)	235 600		246 053	

Osatähtsus näitab, kui suure osa kõigist võlakohustistest moodustavad võlakohustised, millel oli esitatud kuupäeval muutuv või fikseeritud intressimäär.

Kontserni intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju kontserni kasumile turuintressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Kui seisuga 31.12.2017 oleks turuintressimäär olnud 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks kontserni majandusaasta kasum suurenenud/vähenenud 1 886 tuh eurot (31.12.2016: 1 930 tuh eurot), eeldusel, et kõik teised muutujad jäävad samaks.

Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb peamiselt nõuetest ostjate vastu, rahast ja raha ekvivalentidest ning tuletistehingutest. Seisuga 31.12.2017 oli kontserni maksimaalne krediidirisk summas 14 932 tuh eurot (31.12.2016: 58 491 tuh eurot).

tuhandetes eurodes seisuga 31.12	2017	2016
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise algse tähtajaga hoiused pankades (lisa 7)	6 898	49 886
Ostjatelt laekumata arved* (lisa 8)	6 909	7 796
Muud nõuded (lisa 8)	1 125	809
Kokku	14 932	58 491

* Ostjatelt laekumata arvetest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Aruandekuupäeva seisuga loeti raha ja raha ekvivalendid madala krediidiriskiga finantsvaradeks, kuna neid hoiti mainekates rahvusvahelistes pankades.

Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks nõutakse klientidelt, kelle maksevõimes on põhjust kahelda, ettemakset või pangagarantiid. Krediidiriski maandamiseks tehakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist kliendi taustauuring. Muud klientidega seotud krediidiriski juhtimise meetodid on klientide maksekäitumise igapäevane jälgimine ja vajalike meetmete operatiivne rakendamine. Kontserni analüüsi põhjal on kajastatud väärtuse langusest tulenev allahindlus nõuetele, mille krediitkvaliteet on langenud. Finantsvarade krediitkvaliteedist annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 6.2.

Lisa 4 järg

Finantstehingutega seotud krediidiriskide maandamiseks kasutatakse finantsinvesteeringute ja tuletistehingute tegemisel kõrge rahvusvahelise krediidiireitinguga finantsasutusi.

Aruandekuupäeva seisuga moodustasid ostjatelt laekumata arvetest 75,5% (2016: 78,5%) arved, mille maksetähtaeg ei olnud veel saabunud. Krediidikahjum nõuetelt ostjate vastu moodustas 5,5% (2016: 6,1%) ostjatelt laekumata arvete mahust. Täpsema ülevaate nõuetest ostjate vastu annab lisa 8.

Kontsern rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediidikahjumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi kehtivusaja jooksul eeldatava krediidikahjumi summas. Selleks et hinnata eeldatavat krediidikahjumit, jagatakse nõuded ostjate vastu ühiste krediidiriski tunnuste ja tähtaja ületanud päevade alusel gruppidesse. Hindamispõhimõtteid on kirjeldatud arvestusmeetodite lõigus „Finantsvarade väärtuse langus“ (lisa 2).

Nõuded ostjate vastu – eeldatava krediidikahjumi maatriks

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.2017	Tähtaeg saabumata	Maksetähtaega ületanud päevade arv				KOKKU
		0-30	31-60	61-90	>90	
Oodatav krediidikahjumi määr	5,1%	1,5%	3,0%	40,0%	100,0%	
Bilansiline väärtus (bruto) kokku	7 015	180	47	49	2 002	9 293
Nõuete kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum	-358	-3	-1	-20	-2 002	-2 384
						6 909
seisuga 31.12.2016						
Oodatav krediidikahjumi määr	12,7%	0,1%	3,0%	40,0%	100,0%	
Bilansiline väärtus (bruto) kokku	8 428	430	4	1	512	9 375
Nõuete kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum	-1 067	0	0	0	-512	-1 579
						7 796

2017. aastal kajastati osaline allahindlus summas 302 tuh eurot ühele nõudele, mille tähtaeg ei olnud veel saabunud, sest pärast aruandekuupäeva vaidlustas klient lepingupõhise minimaalse kaubamahu täitmata jätmise eest esitatud leppetrahvi nõude.

2016. aastal kajastati allahindlus ühele nõudele, mille bilansiline väärtus (bruto) oli 1 067 tuh eurot. Allahindlus kajastati tähtaega mitteületanud nõuete grupis, kuna ettevõtja kuulutas välja pankroti pärast aruandekuupäeva. Need kaks allahindlust on järgnevas tabelis esitatud langenud krediidikvaliteediga nõuete veerus.

Järgnev tabel näitab liikumisi nõuete (nõuded ostjate vastu) allahindluses. Vastavalt standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodile, kajastatakse nõuetele allahindlus nende kehtivusaja jooksul eeldatava krediidikahjumi summas.

Nõuded ostjate vastu – kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum*

Tuhandetes eurodes	Kogumina hinnatud nõuded, mille krediidikvaliteet ei ole langenud	Langenud krediidi- kvaliteediga nõuded	Kokku
Seisuga 01.01.2016 vastavalt IAS 39	0	555	555
Korrigeerimine seoses IFRS 9 rakendamisega	0	0	0
Seisuga 01.01.2016 - korrigeeritud	0	555	555
Langenud krediidikvaliteediga gruppi kandmine	0	1 131	1 131
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-107	-107
Seisuga 31.12.2016 - korrigeeritud	0	1 579	1 579
<i>Seisuga 01.01.2017 vastavalt IAS 39</i>	<i>0</i>	<i>1 579</i>	<i>1 579</i>
<i>Korrigeerimine seoses IFRS 9 rakendamisega</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Langenud krediidikvaliteediga gruppi kandmine	0	809	809
Maha kantud (lootusetuks hinnatud) nõuded	0	-2	-2
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-63	-63
Muutus allahindluses tulenevalt uutest nõuetest ostjate vastu	61	0	61
Seisuga 31.12.2017	61	2 323	2 384

* 2017. ja 2016. aastal ei olnud individuaalselt hinnatavaid langemata krediidikvaliteediga nõudeid, millele oleks kajastatud kehtivusaja eeldatav krediidikahjum.

Lisa 4 järg

Muid nõudeid hinnatakse 12-kuulise eeldatava krediitkajumini kajastamise meetodil. Seisuga 31.12.2017 ei olnud nende finantsvarade krediidirisk oluliselt suurenenud ja seega ei olnud täiendavat allahindlust vaja kajastada. Seisuga 31.12.2017 koosnes suurem osa muude nõuete summast kinnitatud välja maksmata kindlustushüvitistest.

Likviidsusrisk

Kontsern kasutab likviidsusriski juhtimiseks piisava likviidsusvaru hoidmist, erinevaid pankade pakutavaid lahendusi, arvelduskrediiti, mineviku ja tuleviku rahavoogude järjepidevat jälgimist ning finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade ühildamist. Kontserni tavapärase äritegevuse käigus tekkivate kohustuste kiireks täitmiseks vajaliku likviidsusvaruna hoitakse keskmiselt 5 000 tuhat eurot, mida on võimalik kasutusse võtta lühikese etteteatamisega. Likviidsusvaru koosneb rahast ja raha ekvivalentidest, tähtajalistest hoiustest, mille algne tähtaeg ei ületa 3 kuud ja vajadusel arvelduskrediidist. Juhtkond jälgib pidevalt rahavoo prognooside abil kontserni likviidsusvarus toimuvaid muutusi ning kui varu langeb allapoole nõutavat taset, kasutatakse lühiajaliseks kontserniväliseks rahastamiseks erinevaid võlainstrumente. Minimaalne likviidsusvaru peab olema igal ajahetkel 2 000 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2017 ületasid lühiajalised kohustised lühiajalisi varasid 16,4 mln euro võrra. Vahe kavatsetakse katta äritegevuse positiivse netorahavoo abil. Kui tekib vajadus kontsernivälise rahastuse järele, siis eelistab kontsern vahendeid hankida pikaajaliste võlakirjade/laenude või lühiajalise arvelduskrediidi vormis.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on kontserni finantskohustised lepinguliste tagasimaksetähtaegade alusel gruppidesse jaotatud. Tabelis esitatud saldod on lepingulised diskonteerimata rahavood, mis sisaldavad intressikandvate võlakohustiste põhiosa ja kogunenud intressi. Intressikandvate võlakohustiste (laenud ja emiteeritud võlakirjad) intresside arvestamisel on Euribori prognoosi aluseks võetud turuinformatsiooni pakujate koostatud intressivahetustehingute tulevikku suunatud tuluköverad: 2017. aasta lõpu jaoks seisuga 26.01.2018 ja 2016. aasta lõpu jaoks seisuga 13.02.2017.

Likviidsusanalüüs

tuhandetes eurodes	Laenude järelejäänud osa*	Emiteeritud võlakirjad**	Võlad tarnijatele ja muud võlad	Tuletis-instrumendid	Kokku
<i>Seisuga 31.12.2017</i>					
< 6 kuud	5 987	1 636	7 561	57	15 240
6 - 12 kuud	3 573	12 061	0	174	15 807
1 - 5 aastat	28 846	44 244	0	190	73 280
> 5 aastat	20 338	143 722	0	0	164 060
Kokku	58 744	201 663	7 561	420	268 387
<i>Seisuga 31.12.2016</i>					
< 6 kuud	3 441	1 784	16 756	59	22 041
6 - 12 kuud	3 626	110 757	0	205	114 589
1 - 5 aastat	38 160	26 240	0	653	65 054
> 5 aastat	18 357	56 876	0	0	75 232
Kokku	63 585	195 658	16 756	917	276 916

* Sh tagastamata põhiosa jääk summas 55 693 tuhat eurot (2016: 59 893 tuhat eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksed summas 3 051 tuhat eurot (2016: 3 692 tuhat eurot).

** Sh tagastamata põhiosa jääk summas 179 900 tuhat eurot (2016: 186 150 tuhat eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksed summas 21 763 tuhat eurot (2016: 9 508 tuhat eurot).

Vajadusel kasutatakse kontsernisiseseks tütarettevõtjate likviidsuse juhtimiseks sisemiselt kehtestatud krediitilimiite.

5. OLULISED RAAMATUPIDAMISHINNANGUD JA OTSUSED

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel tuleb kasutada raamatupidamishinnanguid, mis oma olemuse tõttu langevad harva kokku tegelike tulemustega. Juhtkond peab ka tegema otsuseid arvestusmeetodite rakendamise kohta.

See lisa annab ülevaate valdkondadest, mille kohta tehtavad otsused on ebakindlamad või keerulisemad, ja kirjetest, mille puhul on suurem tõenäosus, et neid tuleb vales osutunud hinnangute ja eelduste tõttu oluliselt korrigeerida.

Rendile antud varade liigitamine

Kontsern rendib kasutusrendi lepingute alusel kolmandatele isikutele välja maad ja hooneid, mida ta omab talle kuuluvates sadamates. Juhtkond on hinnanud, kas väljarenditud maad ja hooneid tuleks liigitada materiaalseks põhivaraks või kinnisvarainvesteeringuteks. Kontsern on liigitanud kõik sellised varad materiaalseks põhivaraks, kuna neid hoitakse selleks, et kauba- või reisijate voogude suurendamise abil teenida tulu sadama põhitegevusest või seda toetavatest tegevustest. Seega ei ole kontserni juhtkonna hinnangul nende varade omamise peamine eesmärk mitte renditulude teenimine, vaid need aitavad ennekõike suurendada sadama põhitegevusest teenitavaid tulusid, mistõttu nende varadega seotud põhiline tulu ei tulene renditasudest.

Kinnisvara, mis ei ole otseselt seostatav kontserni põhitegevusega kauba- ja reisijatevoogude suurendamisel või seda toetavate tegevustega ning mida ei ole võimalik müüa või kapitalirendile anda, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna ainult siis, kui kontsern kasutab teenuste osutamiseks või administratiivsetel eesmärkidel vaid ebaolulist osa varast (alla 10%). Seisuga 31.12.2017 kontsernil sellist vara ei olnud.

Materiaalse põhivara kasulik eluiga

Kontsernile kuulub suur hulk kõrge väärtusega materiaalseks põhivaraks liigitatud infrastruktuurivarasid, millel on väga pikad eeldatavad kasulikud eluead (kuni 50 aastat). Nende varade kasulikud eluead põhinevad juhtkonna parimal hinnangul perioodi kohta, mille jooksul saab vara eeldatavasti kasutada. Juhtkonna hinnangud põhinevad sarnaste varadega seotud varasematel kogemustel, sest ehkki ehitustehnoloogiad arenevad, ei pruugi uute lahenduste mõju nende materiaalsete põhivarade füüsilisele ja kasulikule elueale veel praktikas kinnitust olla leidnud.

Seisuga 31.12.2017 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus 577 125 tuh eurot, aruandlusperioodi kulum oli 20 037 tuh eurot; seisuga 31.12.2016 olid vastavad näitajad 568 533 tuh eurot ja 16 463 tuh eurot (lisa 10). Kui amortisatsioonimäärasid langetatakse 10% võrra, siis aruandeperioodi kulum väheneks ja kasum suureneks 2 004 tuh euro võrra, võrreldaval 2016. aastal 1 646 tuh euro võrra.

Materiaalsete põhivarade kasulikud eluead vaadatakse üle igal aruandekuupäeval. Kui uued hinnangud erinevad oluliselt eelnevatest, siis kajastatakse muutusi raamatupidamishinnangute muutustena.

Materiaalse põhivara väärtuse langus

Kontsern hindab, kas esineb materiaalse põhivara väärtuse võimalikule langusele viitavaid asjaolusid. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtusega. Vara kaetav väärtus on kas selle õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Õiglast väärtust saab tuvastada kontserni hiljutiste sarnaste varadega teostatud tehingute alusel või hinnata kutseliste hindajate kaasabil, kes lähtuvad neile saadaolevast turuinformatsioonist. Kui vara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata või kui on tõenäoline, et see on madalam, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel, et leida vara kasutusväärtus. Kasutusväärtuse arvutamiseks on vaja teha prognoose üldiste majandustingimuste, tegelike turutrendide, projektipõhiste kauba- ja/või reisijate voogude ja müüdavate teenuste hinnatasemete kohta, mida kasutatakse sisenditena selleks, et hinnata vara või raha teeniva üksuse oodatavaid tulevasi rahavoogusid ning valida kasutusväärtuse leidmiseks sobiv diskontomäär ja kasvumäär. Kui olukord tulevikus muutub, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

Kontsern viib varade väärtuse languse teste läbi iga aruandeperioodi lõpu seisuga, kui asjaolud viitavad sellele, et varade väärtus võib olla langenud või et asjaolusid, mille tõttu varasid eelnevatel perioodidel alla hinnati, enam ei eksisteeri. Informatsioon materiaalse põhivara väärtuse languse kohta on avalikustatud lisa 10.

Lisa 5 järg**Müügitulu kajastamine**

Selleks et kuu- või kvartalipõhist müügitulu kajastada, peab kontsern andma olulisi hinnanguid eeldatavate aastaste laevakülastuste ja/või kaubamahtude kohta. Sellised hinnangud põhinevad uusimal klientidelt saadud teabel ja uusimal kontsernile kättesaadaval teabel turul toimuva kohta. Lisateave müügitulu kajastamise kohta on esitatud lisa 2 alalõigus „Müügitulu“.

ASi Green Marine liigitamine ühissettevõtjaks

ASile Tallinna Sadam kuulub 51% osalus ASis Green Marine, mis on liigitatud kui ühissettevõtja, sest osalus ei anna kontrolli ühissettevõtja tegevuse üle ning vastavalt ASi Green Marine põhikirjale valitakse ASi Green Marine nõukogu liikmed, kui nende poolt antakse vähemalt 2/3 aktsionäride üldkoosolekul esindatud häältel. Lisaks ei ole käesoleval ajal ASi Green Marine juhatuses ühtegi ASi Tallinna Sadam nimetatud liiget (juhatuse koosneb teiste ühissettevõtmise partnerite nimetatud liikmetest, kes on eksperdid jäätmekäitluse valdkonnas). Kontsern ei konsolideeri ASi Green Marine, vaid arvestab 51% osalusest tulenevat kasumit või kahjumit kapitaliosaluse meetodil. Täiendav teave on esitatud lisa 9.

Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu liigitamine

Kontsernile kuulub neli uut reisiparvlaeva, mida ta kasutab selleks, et osutada avaliku pakkumise tulemusena sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel Eesti riigile siseriikliku üleveoteenust. Selle lepingu kaudu omab riik kontrolli selle üle, milliseid teenuseid, kellele ja missuguse hinnaga peab kontsern laevadega osutama. Samuti on riigil lepingu kehtivusaja lõppedes kontroll laevade jääkväärtuse üle, sest riigil on kõigi nelja laeva ostuoptsioon. Kuna kontsern kuulub täielikult Eesti riigile, siis ei ole juhtkonna hinnangul avaliku ja erasektori vahelise teenuse kokkuleppe tingimused täidetud ja kontsern ei ole rakendanud tõlgenduses IFRIC 12 sätestatud teenuste kontsessioonikokkulepete arvestust, vaid kajastab reisiparvlaevu oma põhivarana ning on liigitanud riigilt saadud tasu sihtfinantseerimisena, mis on kasumiaruandes esitatud kui müügitulu.

6. FINANTSINSTRUMENDID**6.1. FINANTSINSTRUMENTIDE JAOTUS KATEGOORIADE LÕIKES****Finantsvarad**

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad</i>	15 188	64 468
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	6 954	49 918
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded - finantsvarad (lisa 8)	8 234	14 550
Finantsvarad kokku	15 188	64 468

Finantskohustised

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised</i>	241 537	252 659
Võlad tarnijatele ja muud võlad – finantskohustised (lisa 14)	5 937	6 606
Võlakohustised (lisa 16)	235 600	246 053
<i>Õiglases väärtuses kajastatud kohustised</i>	609	1 008
Tuletisinstrumendid (lisa 17)	609	1 008
Finantskohustised kokku	242 146	253 667

Lisa 6 järg**Õiglase väärtus**

Kontserni hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused oluliselt nende seisuga 31.12.2017 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilisest väärtusest. Avalikustamise eesmärgil leitakse võlakohustiste õiglase väärtus diskonteerides tulevasi lepingulisi rahavooge käesoleva hetke turu intressimääradega, mis oleksid kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide puhul. Võlakohustiste õiglase väärtuse leidmiseks diskonteeriti tulevasi lepingulisi rahavooge sarnaste instrumentide hetke turu intressimääradega seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016, mida indikeeriti S&P BBB reitingut omavate ettevõtete osas, mis pankadelt saadud teabe kohaselt on kontsernile pankade sisemises aruandluses antud mitteametlik reiting. Võlakohustiste bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse üksikasjalikum võrdlus on esitatud lisa 16. Hinnangute kohaselt on kirjete „Nõuded ostjate vastu“ ja „Võlad tarnijatele“ bilansiline väärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdne nende õiglase väärtusega. Kõiki tuletisinstrumente kajastatakse finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses. Tuletisinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse kord kuus pankadelt saadud hinnainfo alusel, mille koostamisel on lähtutud turuinformatsiooni pakkuja koostatud intressivahetustehingute tulevikku suunatud tulukõveratest. Õiglase väärtuse hierarhias liigitub selline mõõtmine 2. tasemele.

6.2. FINANTSVARADE KREDIIDIKVALITEET

Kui finantsvara ei ole tähtaega ületanud ja selle väärtus ei ole langenud, siis hinnatakse selle krediitikvaliteeti sõltumatute krediidireitingu agentuuride poolt kreditoridele antud reitingute alusel (kui vastaspoolele on reiting antud).

Raha arvelduskontodel ja hoiused reitingute lõikes*

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Aa2 ⁴	0	40 000
Aa3	6 606	9 886
Reitinguta ⁵	292	0
Raha ja raha ekvivalentide all kajastatud summa kokku	6 898	49 886

* Ülejäänud osa finantsseisundi aruande kirje „Raha ja raha ekvivalendid“ saldost, mida ei ole selles esitatud tabelis kajastatud (56 tuh eurot seisuga 31.12.2017 ja 32 tuh eurot seisuga 31.12.2016) koosneb rahast kassas ja rahast teel, st vahenditest, mis ei ole rahaveo või makseteenuste pakkuja vahendusel veel kontserni arvelduskontodele jõudnud.

7. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Raha kassas	28	14
Arveldusarved pankades	6 898	9 886
Lühiajalised hoiused	0	40 000
Raha teel	28	18
Raha ja raha ekvivalendid kokku (lisad 4 ja 6)	6 954	49 918

Kõik raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes (nii seisuga 31.12.2017 kui ka 31.12.2016).

Aruandekuupäevaks kogunenud intressinõuet kajastatakse kirjel „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“.

⁴ Tabelis on kasutatud Moody's krediidireitinguid.

⁵ Üleöödeposiit Luminor pangas, mille omanikeks on Nordea ja DNB.

8. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

Tuhandetes eurodes		
seisuga 31.12	2017	2016
Finantsvarad		
Ostjatelt laekumata arved (lisa 4)	9 293	9 375
sh nõuded põhivara eest	63	663
sh nõuded kliendilepingutest	7 789	7 765
Nõuete allahindlus (lisa 4)	-2 384	-1 579
sh allahindlus nõuetele kliendilepingutest	-1 087	-1 067
Saamata sihtfinantseerimine (lisa 18)	189	189
Nõuded ühisettevõtjale (lisa 24)	27	17
Muud nõuded*	1 109	6 548
Finantsvarad kokku (lisa 6)	8 234	14 550
Mittefinantsvarad		
Maksude ettemaksed (lisa 15)	673	1 512
Muud ettemaksed	620	1 560
Muud nõuded	16	16
Mittefinantsvarad kokku	1 309	3 088
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	9 543	17 638
sh lühiajalised nõuded	9 271	17 276
pikaajalised nõuded	272	362

* Sh seisuga 31.12.2017 nõue kindlustusfirmale reisiparvlaev Tiiu kindlustusjuhtumi kulude katteks summas 812 tuh eurot ning seisuga 31.12.2016 tekkepõhiselt kajastatud leppetrahvi nõuded laevatehastele summas 5 755 tuh eurot.

Kõikide pikaajaliste nõuete maksetähtaeg saabub 9 aasta jooksul pärast aruandekuupäeva.

9. INVESTEERINGUD ÜHISETTEVÕTJASSE

AS Green Marine

Tegemist on jäätmekäitlusega tegeleva ühisettevõtjaga, mis asutati 2003. aasta lõpus. Ettevõtja peamine tegevuskoht ja asukohariik on Eesti. Ehkki ASile Tallinna Sadam kuulub 51% (nii seisuga 31.12.2017 kui ka seisuga 31.12.2016) osalus ja hääleõigus ASis Green Marine ning kahele ülejäänud aktsionärile kuulub ülejäänud osalus, peaks kontsernil ASi Green Marine üle mõjuvõimu omamiseks olema sisuline hääle- või lepingulistel õigustel põhinev mõjuvõim, mille kaudu kontsern saaks ASi Green Marine tegevust suunata. ASi Green Marine põhikirja kohaselt on tegevuse kohta otsuste langetamiseks vaja vähemalt 75% hääleõigusest. Kuigi AS Tallinna Sadam võib iga otsust blokeerida, ei oma kontsern ASi Green Marine üle kontrolli, sest kontsern vajab otsuste jaoks teiste aktsionäride nõusolekut. Seega kontsern ei oma kontrolli ühisettevõtja üle.

AS Green Marine tegeleb sadamates tekkivate jäätmete käitlusega, laevadel tekkivate ohtlike jäätmete ja heitvee käitlemiskeskuste juhtimise, halduse ja opereerimisega ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamise ja hooldusega.

Käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on osalust ühisettevõtjas kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

ASi Green Marine raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja Eesti finantsaruandluse standardiga. Juhtkonna hinnangul ei oleks ASi Green Marine finantstulemused oluliselt erinevad, kui selle raamatupidamise aastaaruanne oleks koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.

Lisa 9 järg**Muutused investeeringutes ühisettevõtjasse**

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Bilansiline väärtus perioodi algul	1 086	710
Kasum kapitaliosaluse meetodil	348	376
Makstud dividendid	-178	0
Bilansiline väärtus perioodi lõpul	1 256	1 086

Ühisettevõtja AS Green Marine

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Käibevara	1 494	1 565
Põhivara	2 006	1 615
Lühiajalised kohustised	526	524
Pikaajalised kohustised	512	527
Eespool esitatud varad ja kohustised sisaldavad järgnevat:		
Raha ja raha ekvivalendid	1 131	1 059
Lühiajalised võlakohustised	230	206
Pikaajalised võlakohustised	512	527
Müügitulu	4 101	3 786
Perioodi kasum jätkuvatest tegevustest	683	741
Perioodi kasum	683	741
Perioodi koondkasum kokku	683	741
Eespool esitatud perioodi kasum sisaldab järgnevat:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	266	388
Intressikulud	17	20
Tulumaksukulu	88	0
Ühisettevõtja netovara	2 462	2 130
Kontserni osalus ühisettevõtjas	51%	51%
Ühisettevõtjasse tehtud investeeringute bilansiline väärtus kontserni finantsseisundi aruandes	1 256	1 086

ASil Tallinna Sadam ei ole kohustust anda ASile Green Marine täiendavat finants- või muud toetust.

10. MATERIAALNE PÕHIVARA

	Maa ja ehitised	Masinate ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus*	Ettemaksed**	Kokku
tuhandetes eurodes						
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2015						
Soetusmaksumus	576 673	105 757	7 172	6 071	75 000	770 673
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-179 584	-41 199	-5 701	0	0	-226 484
Jääkväärtus seisuga 31.12.2015	397 089	64 558	1 471	6 071	75 000	544 189
<i>Liikumised 2016. aastal</i>						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	175	28 923	395	16 625	-4 431	41 687
Müüdnud põhivara jääkväärtuses	-148	0	0	0	0	-148
Arvestatud kulum	-11 273	-4 807	-383	0	0	-16 463
Väärtuse langus	-157	-113	0	0	0	-270
Muud korrigeerimised	0	-218	-210	-34	0	-462
Ümberliigutatud põhivara jääkväärtuses	2 648	1 777	24	-4 449	0	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2016						
Soetusmaksumus	578 096	135 543	6 471	18 213	70 569	808 892
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-189 762	-45 423	-5 174	0	0	-240 359
Jääkväärtus seisuga 31.12.2016	388 334	90 120	1 297	18 213	70 569	568 533
<i>Liikumised 2017. aastal</i>						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	613	91 324	423	12 795	-70 554	34 601
Müüdnud põhivara jääkväärtuses	0	0	0	-22	0	-22
Arvestatud kulum	-10 465	-9 190	-382	0	0	-20 037
Väärtuse langus	-18	-5 929	-3	0	0	-5 950
Muud korrigeerimised	0	0	0	0	0	0
Ümberliigutatud põhivara jääkväärtuses	12 489	8 334	415	-21 238	0	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2017						
Soetusmaksumus	590 917	234 563	6 887	9 748	15	842 130
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-199 964	-59 904	-5 137	0	0	-265 005
Jääkväärtus seisuga 31.12.2017	390 953	174 659	1 750	9 748	15	577 125

* Seisuga 31.12.2016 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 18 213 tuhat eurot järgmisi olulisi objekte:

- Vanasadama põhjaosa uue liikluslahenduse ehitus summas 6 137 tuhat eurot;
- reisiparvlaevade ehitus summas 3 150 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2017 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 9 748 tuhat eurot järgmist olulist objekti: Vanasadama lõunaosa uus liikluslahendus summas 8 210 tuhat eurot. Uus liikluslahendus loob autoga laevale ja laevalt maale pääsemiseks uued liiklusalad koos automatiseeritud liikluse juhtimise ja pääslatega.

** Seisuga 31.12.2016 sisaldasid ettemaksed kogusummas 70 569 tuhat eurot ettemakseid uute reisiparvlaevade ehitamise eest.

Kontserni varad ei ole panditud.

Lisa 10 järg

Täielikult amortiseerunud, kuid kasutusel oleva materiaalse põhivara bilansiline väärtus (bruto) oli 31.12.2017 seisuga 29 434 tuh eurot, 31.12.2016 seisuga 27 238 tuh eurot.

Seisuga 31.12.2017 kuulusid kontserni omandisse ka varad, mis olid rajatud maa-aladele, mida varem kasutas hoonestusõiguse lepingute alusel endine rentnik (AS Coal Terminal). Sellisteks varadeks on rajatised ja masinad, mis on vajalikud söeterminali opereerimiseks – teed, raudteed, ladustamisalad, konveiersüsteem, seadmed lasti maha- ja pealeladimiseks, elektri- ja veevõrk jne, mis tulid üle kontserni omandisse pärast rentniku pankroti tagajärjel toimunud hoonestusõiguse lepingute lõpetamist. Nende varade soetusmaksumuseks on 0 eurot (2016: 0 eurot). Lisateave on esitatud lisas 27.

Materiaalse põhivaraga seotud siduvad kohustused on kajastatud lisas 25.

Eesti Vabariigil, mida esindab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, on 11.12.2014 sõlmitud sõitjate avaliku teenindamise lepingu alusel õigus omandada kontserni valduses olevad neli reisiparvlaeva (Leiger, Tiiu, Tõll ja Piret). Ministeeriumil on õigus realiseerida väljaostu optioon ühe kuni nelja reisiparvlaeva puhul, teatades sellest neli aastat enne lepingu lõppemise tähtpäeva (s.o hiljemalt 30.09.2022). Iga reisiparvlaeva omandamise hinnaks on 26,6 mln eurot. Ministeeriumil ei ole kohustust reisiparvlaevade väljaostu optiooni kasutada.

2017. aastal kapitaliseeriti laenukasutuse kulutusi summas 140 tuh eurot ja konsultatsiooni ning omanikujärelevalve teenuse kulusid summas 94 tuh eurot (2016: vastavalt 952 tuh eurot ja 1 043 tuh eurot).

Kapitaliseeritavate laenukasutuse kulutuste summa on saadud kontserni poolt investeeringu teostamiseks täiendavalt kaasatud laenukapitali mahu alusel, mis võrdub investeeringu summaga. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimisel on kasutatud kontserni võlakohustiste kaalutud keskmist intressimäära, mis 2017. aastal oli keskmiselt 0,993% (2016: 1,02%) aastas.

2017. aastal kajastati real „Väärtuse langus“, mida kajastatakse kasumiaruandes akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse koosseisus, allahindlusi summas 5 900 tuh eurot ja mahakandmise summas 50 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- jäämurdja Botnica väärtuse langus summas 5 900 tuh eurot. Kuna *offshore*- turul oli nõudlus mitmeotstarbeliste laevade järele jätkuvalt väike ja prahilepingute hinnad olid peamiselt viimaste aastate naftahindade tõttu madalad, otsustati kontrollida, kas Botnica bilansiline väärtus võib olla langenud. Kuna Botnica õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, on kõrgem kui selle kasutusväärtus, võrdub laeva kaetav väärtus õiglase väärtusega, millest on maha arvatud müügikulutused. Õiglase väärtuse hindamiseks tellis juhtkond hindamisaruanded kolmelt sõltumatult hindamisettevõtjalt. Hindamisaruanded põhinesid:
 - ✓ kontserni esitatud teabel, sh laeva tehnilistel andmetel (ehitusaasta, mootori tööaeg, hooldusajalugu, spetsiaalne pardavarustus jne) ja laeva klassi ja merekõlblikkust tõendavatel dokumentidel;
 - ✓ hindajate kasutatud eeldustel ja hindamismudelitel – eeldused on tavaliselt turuga seotud, sest võrdlusaluse saamise jaoks kogutakse ja võrreldakse vahendajate hinnapakumisi ja kasutatakse neid koos vahendajate turuteadmisega (põhinevad hindajate professionaalsel hinnangul ja turu vaatlusel). Ligilähedane turuväärtus on esitatud indikatiivse hinnavahemikuna, mis on koostatud eeldades, et vara antakse kohe üle ilma prahilepinguta ja et tehing toimub huvitatud müüja ja huvitatud ostja vahel rahalise makse eest tavapärasel äritingimustel.

Hindajatele esitatud teabe ning hindajate kasutatud eeldused ja hindamismudelid vaatab üle kontserni finantsjuht. See sisaldab ka hinnangut laeva eraldiseisva väärtuse kohta, mis on tavaliselt tuletatud hindajate pakutud hinnavahemiku keskmisest. 2017. aasta konsolideeritud kasumiaruandes kajastati hindamise tulemusena vara väärtuse langusest tingitud kahjum summas 5 900 tuh eurot. 2016. aastal vara väärtuse langusest tingitud kahjumit hindamisaruannete alusel ei kajastatud. Botnica allahindluse tulemusena väheneb järgmiste perioodide aastane amortisatsioonikulu 398 tuh euro võrra.

Õiglase väärtuse hierarhias kvalifitseerus antud mõõtmistulemus 3. tasemele.

- laahoone ja elektri alajaamade mahakandmine summas 18 tuh eurot;
- elektri alajaama seadmete mahakandmine summas 29 tuh eurot;
- arvutivõrgu seadmete mahakandmine summas 3 tuh eurot.

Lisa 10 järg

Allahinnatud ja mahakantud varad kuulusid lisas 3 avalikustatud segmenditeabe kohaselt järgmistesse segmentidesse: muu – allahindlus 5 900 tuh eurot, reisisadamate segment – mahakandmine 20 tuh eurot, kaubasadamate segment – mahakandmine 30 tuh eurot.

2016. aastal on kirjel „Väärtuse langus“ kajastatud allahindlusi summas 5 tuh eurot ja mahakandmisi summas 265 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- laohoonete mahakandmised summas 152 tuh eurot seoses nende lammutamisega 2016. aastal;
- elektriseadmete mahakandmised summas 113 tuh eurot seoses alajaama likvideerimisega;
- büroohoone allahindlus summas 5 tuh eurot seoses planeeritava lammutamisega 2017. aastal.

Allahinnatud ja mahakantud varad kuulusid lisas 3 avalikustatud tegevussegmentide teabe kohaselt reisisadamate segmenti.

2016. aastal on kirjel „Muud korrigeerimised“ kajastatud materiaalsete põhivarade arvele võtmise alampiiri tõstmisest tulenevad korrigeerimised summas 428 tuh eurot ja tegevuskuludesse ümberliigitatud varad summas 34 tuh eurot.

11. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes	Arvutitarkvara	Lõpetamata tarkvara	Kokku
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2015			
Soetusmaksumus	1 501	104	1 605
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-1 110	0	-1 110
Jääkväärtus seisuga 31.12.2015	391	104	495
<i>Liikumised 2016. aastal</i>			
Soetused ja parendused (lisa 26)	220	637	857
Arvestatud kulum	-197	0	-197
Ümberliigitamine lõpetamata põhivarast	709	-709	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2016			
Soetusmaksumus	2 430	32	2 462
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-1 307	0	-1 307
Jääkväärtus seisuga 31.12.2016	1 123	32	1 155
<i>Liikumised 2017. aastal</i>			
Soetused ja parendused (lisa 26)*	483	763	1 246
Arvestatud kulum	-409	0	-409
Väärtuse langus	0	-34	-34
Ümberliigitamine lõpetamata põhivarast	761	-761	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2017			
Soetusmaksumus	3 674	0	3 674
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-1 716	0	-1 716
Jääkväärtus seisuga 31.12.2017	1 958	0	1 958

* Soetused ja parendused summas 1 246 tuh eurot sisaldavad muuhulgas:

- Vanasadama loodeosa liikluse juhtimise süsteemi jaoks vajalike seadmete soetamist summas 784 tuh eurot (2016. aastal selliseid varasid ei soetatud);
- siseriiklike reisiparvlaevade piletimüügi ja liikluse juhtimise süsteemide soetamist ja/või parendamist summas 298 tuh eurot (2016: 743 tuh eurot).

12. KASUTUSRENT**12.1. Kontsern kui rendileandja****Kasutusrendile antud materiaalse põhivarade jääkväärtus**

tuhandetes eurodes seisuga 31.12	2017	2016
Maa	31 057	39 499
sh hoonestusõigusega	27 890	35 783
Ehitised	7 589	7 671
Masinad ja seadmed	35	39
Muu materiaalne põhivara	613	631
Kasutusrendile antud materiaalse põhivarade jääkväärtus kokku	39 294	47 840

Kasutusrendile antud materiaalselt põhivaradelt arvestatud kulum

tuhandetes eurodes	2017	2016
Ehitised	487	473
Masinad ja seadmed	4	5
Muu materiaalne põhivara	114	112
Kasutusrendile antud materiaalselt põhivaradelt arvestatud kulum kokku	605	590

Kasutusrendile antud materiaalselt põhivaradelt teenitud renditulu

tuhandetes eurodes	2017	2016
Maa	8 154	8 371
Ehitised	3 000	3 567
Masinad ja seadmed	579	126
Muu materiaalne põhivara	162	175
Kasutusrendile antud materiaalselt põhivaradelt teenitud renditulu kokku (lisa 20)	11 895	12 239

Järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest

tuhandetes eurodes seisuga 31.12	2017	2016
< 1 aasta	9 267	10 268
1-5 aastat	35 060	38 257
> 5 aastat	255 083	278 246
Järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest kokku	299 410	326 771

Lisa 12 järg

Kasutusrendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse vastavalt sõlmitud lepingutele. Kasutusrendilepingute pikkus jääb vahemikku 2 aastast kuni 20 aastani. Kasutusrendi tasu võib üldjuhul suurendada üks kord aastas vastavalt möödunud aasta tarbijahinnaindeksi muutustele (sõltuvalt lepingust võib olla aluseks kas Eesti, euroala või Saksamaa vastav indeks). Rentniku poolt rendiobjektile tehtavad parandused ei kuulu tavaliselt rendileandja poolt rendiperioodi lõpus hüvitamisele.

Hoonestusõiguse lepingute alusel lähevad paljud olulised vara valdusest tulenevad riskid ja hüved üle rentnikele. Kuna enamike hoonestusõiguse lepingute oluliseks objektis on maa, mille kasulik eluiga on piiramatu, siis on rendiperioodi lõpus maaga seotud olulisi riske ja hüvesid, mis rentnikele üle ei lähe. Seetõttu arvestatakse hoonestusõiguse lepinguid peamiselt nagu kasutusrendi lepinguid.

Kontserni ja klientide vahel sõlmitud hoonestusõiguse lepingutes on fikseeritud hoonestusõiguse tasu suurused ja lepingu pikkus (jääb enamasti vahemikku 36 aastat kuni 50 aastat). Hoonestusõiguse tasu suurendatakse teatud perioodi möödumisel enamasti kas lähtudes maa maksustamishinna muutustest (vanemate lepingute puhul) või vastavalt tarbijahinnaindeksi muutustele (uudemate lepingute puhul). Lepingute alusel makstav hoonestusõiguse tasu ei ole üldjuhul garantiidega kaetud. Lepingu lõppemisel on rentnikul üldjuhul võimalus hoonestusõiguse alusele maale püstitatud ehitised teisaldada, taotleda lepingu pikendamist kuni ehitiste allesjäänud eluea lõpuni või saada rendileandjalt ehitiste hariliku väärtuse ulatuses hüvitist (vt ka lisa 27).

12.2. Kontsern kui rentnik**Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest**

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
< 1 aasta	447	510
1 - 5 aastat	628	756
> 5 aastat	12	9
Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest kokku	1 087	1 275

Kontsern rendib kasutusrendi tingimustel põhiliselt transpordivahendeid, ujuvahendeid, tõste-, käitlus- ja ehitusseadmeid ning muud inventari. Lepinguid hoitakse rendiperioodi lõpuni ja üldjuhul neid ilma täiendavate kulutusteta ennetähtaegselt lõpetada ei saa. Sõlmitud kasutusrendilepingud ei sea kontsernile piiranguid dividendide maksmisel, laenukapitali kaasamisel vm sarnaste kohustuste võtmisel.

13. ERALDISED**Preemiaeraldis**

tuhandetes eurodes	2017	2016
Aruandeperioodi alguses	1 156	865
Moodustamine	944	1 156
Tühistamine	-26	-244
Kasutamine	-1 129	-621
Aruandeperioodi lõpus	945	1 156

Muud eraldised

tuhandetes eurodes	2017	2016
Aruandeperioodi alguses	0	100
Moodustamine	558	225
Kasutamine	0	-325
Aruandeperioodi lõpus	558	0
Eraldised kokku	1 503	1 156

Preemiaeraldis

Preemiaeraldis moodustatakse tekkepõhiselt kontserni kuuluvate ettevõtjate juhatuse liikmetele ja töötajatele aruandeaasta tulemuste eest makstavate hinnanguliste preemiate kulu katteks. Eraldis sisaldab ka sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksete kulu. Preemiate maksmine otsustatakse pärast vastavate ettevõtjate 31.12.2017 lõppenud majandusaasta aruande kinnitamist.

Muud eraldised

Muude eraldiste hulka kuuluvad eeldatavad kulud summas 183 tuh eurot, mis on seotud mõnede pooleliolevate kohtuasjadega Eesti Riigikohtus. Need on kohtuasjad, mille kontsern on kaotanud nii maakohtus kui ka ringkonnakohtus. Kuna kahes madalamas kohtuastmes tehtud otsused olid ebasoodsad, on kontserni hinnangul tõenäoline, et ka lõpptulemus on ebasoodne, ja seega moodustas kontsern 2017. aastal eeldatavate kulude katmiseks eraldise summas 183 tuh eurot. Riigikohus peaks tegema otsuse kõigis eespool märgitud kohtuasjadega seotud küsimustes 2018. aastal.

Muude eraldiste hulka kuulub ka parvlaeva Tiiu eeldatavate remondikulude eraldis summas 375 tuh eurot. Eraldis moodustati 2017. aastal ja see on seotud õnnetusega, mille käigus parvlaev kaldus arvatavasti süsteemirikke tõttu ajutiselt kursilt kõrvale ja puudutas merepõhja. Enamik remonditöödest tehti juba 2017. aastal. Ülejäänud remonditööd peaksid lõppema 2018. aastal. Kontsern eeldab, et kindlustus hüvitab remonditööde maksumuse.

14. VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD

tuhandetes eurodes		
seisuga 31.12	2017	2016
Finantskohustised		
Võlad tarnijatele	4 994	5 299
sh kohustised materiaalse põhivara eest (lisa 26)	1 908	2 276
kohustised immateriaalse põhivara eest (lisa 26)	64	164
Intressivõlad (lisa 16)	534	589
Võlad ühisettevõtjale (lisa 24)	115	129
Muud võlad	294	589
Finantskohustised kokku (lisa 6)	5 937	6 606
Mittefinantskohustised		
Võlad töövõtjatele	966	930
Töötasudelt arvestatud maksude viitvõlad	557	501
Kliendilepingutega seotud kohustised	965	995
Ettemaksed kaupade ja teenuste eest	381	435
Mittefinantskohustised kokku	2 869	2 861
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	8 806	9 467
sh lühiajalised kohustised	7 810	8 384
pikaajalised kohustised	996	1 083

15. MAKSUVÕLAD

tuhandetes eurodes		
seisuga 31.12	2017	2016
Käibemaks	5	27
Üksikisiku tulumaks	196	187
Ettevõtte tulumaks*	27	8 773
Saastetasu	3	3
Sotsiaalmaks	396	378
Töötuskindlustusmakse	23	21
Kogumispensioni kindlustusmakse	16	15
Aktsiisid	32	32
Maksuvõlad kokku	698	9 436
* sh tulumaks dividendidelt (lisa 19)	0	8 750

Seisuga 31.12.2017 oli kontsernil maksude ettemakseid summas 673 tuh eurot, võrreldaval perioodil seisuga 31.12.2016 summas 1 512 tuh eurot. Maksude ettemaksed on esitatud lisas 8.

Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksu varasid ega kohustisi. Lisateave on esitatud lisa 2 alalõigus „Ettevõtte tulumaks“.

16. VÕLAKOHUSTISED

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12

	2017	2016
Lühiajaline osa		
Laenukohustised	9 332	6 766
Võlakirjad	12 650	111 250
Kapitalirendi kohustis	7	2
Lühiajaline osa kokku	21 989	118 018
Pikaajaline osa		
Laenukohustised	46 361	53 127
Võlakirjad	167 250	74 900
Kapitalirendi kohustis	0	8
Pikaajaline osa kokku	213 611	128 035
Võlakohustised kokku (lisa 6)	235 600	246 053

Võlakirjade emiteerimine ja lunastamine

Seisuga 31.12.2017 oli ASil Tallinna Sadam varasematest perioodidest kaks võlakirjaemissiooni, mille lõplikud lunastustähtajad on 2018. ja 2026. aastal. Võlakirjad on emiteeritud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressiks on 3 kuu või 6 kuu Euribor, millele lisandub fikseeritud riskimarginaal).

2017. aastal saabusid lunastustähtajad kolmel võlakirjaemissioonil, mille lunastamata väärtus kokku oli 105 000 tuh eurot ja korraldati uus 10-aastase tähtajaga võlakirjaemissioon nimiväärtuses 105 000 tuh eurot. Võlakirjad emiteeriti ujuva intressimääraga – baasintressiks 6 kuu Euribor, millele lisandub fikseeritud riskimarginaal; 50% nimiväärtusest amortiseerub 10 aasta jooksul lineaarselt ja ülejäänud osa lunastatakse lunastustähtajal 2027. aastal.

Ükski võlakirjaemissioon ei ole börsil noteeritud.

2017. aastal lunastas AS Tallinna Sadam tähtaja saabudes võlakirju kogusummas 111 250 tuh eurot (2016: 2 500 tuh eurot), sh refinantseeriti võlakirju summas 105 000 tuh eurot; kõik tagasimaksed teostati vastavalt graafikule.

Arvestades intressimäära riski maandamiseks sõlmitud tuletistehingute mõju, oli seisuga 31.12.2017 võlakirjade kaalutud keskmine intressimäär 0,676% (31.12.2016: 0,805%).

Laenud

Kõik laenulepingud on sõlmitud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressiks on 6 kuu Euribor). Seisuga 31.12.2017 oli kasutusse võetud laenude kaalutud keskmine intressimäär 0,805% (2016: 0,838%). Arvestades intressimäära riski maandamiseks kasutatud tuletistehingute mõju, oli seisuga 31.12.2017 laenude keskmine intressimäär 1,710% (31.12.2016: 1,703%).

Laenulepingud on tagatiseta võlakohustised, st kohustiste katteks ei ole varasid panditud. Kontsern on täitnud kõik laenulepingutes sätestatud lepingulised kohustused, sh ka need, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja ettevõtte finantsnäitajate suhtarvudele kehtestatud miinimumnõudeid.

2017. aasta detsembris sõlmiti kolmekuulise tähtajaga arvelduskrediidi leping limiidiga 5 000 tuh eurot, et kontsernil säiliks piisav likviidsusvaru.

2017. aastal tasuti laenude põhiosamakseid summas 6 766 tuh eurot (2016: 23 210 tuh eurot). Tasumata laenujääkide lõpliku tagasimakse tähtajad jäävad vahemikku 2024–2028.

Lisa 16 järg**Võlakohustiste lepingulised tagastamise tähtajad**

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
< 6 kuu	7 200	4 634
6 - 12 kuud	14 789	113 384
1 - 5 aastat	63 063	45 721
> 5 aasta	150 548	82 314
Võlakohustised kokku (lisa 4)	235 600	246 053

Võlakohustiste finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse võrdlus*

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Bilansiline väärtus		
Võlakirjad	179 900	186 150
Laenukohustised	55 693	59 893
Bilansiline väärtus kokku	235 593	246 043
Õiglase väärtus		
Võlakirjad	180 643	186 488
Laenukohustised	53 225	53 225
Õiglase väärtus kokku	233 868	239 713

* Kasutatud sisenditest tulenevalt liigituvad kõik mõõtmised õiglase väärtuse hierarhias 2. tasemele.

Võlakohustiste õiglase väärtuse arvutamiseks kasutati diskonteeritud rahavoogude meetodit. Tulevasi rahavooge prognoositi tulevaste intressimäärade (tuletati aruandeperioodi lõpu jälgitavate ettevõtete võlakirjade tulukõverate ning 3 kuu ja 6 kuu Euribori intressimäärade vahetuslepingute määrade abil) ja lepinguliste intressimäärade alusel, mida diskonteeriti kontserni krediidiriski peegeldava diskontomääraga. Kontserni laenulepingutega on kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele kehtestatud teatud piirmäärad. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 täitis kontsern kõiki finantsnäitajatele kehtestatud tingimusi.

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustiste võrdlus

tuhandetes eurodes	01.01.2017	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Mitterahalised muutused		31.12.2017
			Intressikulud (lisa 23)	Õiglase väärtuse korrigeerimine (lisa 17)	
Laenukohustised	59 893	-4 200	0	0	55 693
Võlakirjad	186 150	-6 250	0	0	179 900
Kapitalirendi kohustis	10	-3	0	0	7
Tuletisinstrumendid (lisa 17)	1 008	0	0	-399	609
Intressivõlad (lisa 14)	589	-2 459	2 404	0	534
Kokku	247 650	-12 912	2 404	-399	236 743

Lisa 16 järg

tuhandetes eurodes	01.01.2016	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Mitterahalised muutused			31.12.2016
			Intressikulud (lisa 23)	Õiglase väärtuse korrigeerimine (lisa 17)	Uued kapitalirendi lepingud	
Laenukohustised	83 103	-23 210	0	0	0	59 893
Võlakirjad	113 650	72 500	0	0	0	186 150
Kapitalirendi kohustis	0	-2	0	0	12	10
Tuletisinstrumentid (Lisa 17)	831	0	0	177	0	1 008
Intressivõlad (lisa 14)	486	-1 884	1 987	0	0	589
Kokku	198 070	47 404	1 987	177	12	247 650

17. TULETISINSTRUMENDID

tuhandetes eurodes	2017	2016
Nimiväärtus seisuga 31.12.	47 000	53 000
Õiglase väärtus aruandeperioodi alguses (kohustis) (lisa 16)	-1 180	-970
sh tuletisinstrumenti turuväärtus	-1 008	-831
intressivõlg	-172	-139
Tuletisinstrumenti turuväärtuse muutus (lisa 16, 19)	399	-177
Intressivõla muutus	4	-33
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpus (kohustis) (lisa 16)	-777	-1 180
sh tuletisinstrumenti turuväärtus (lisa 6)	-609	-1 008
intressivõlg	-168	-172

Seisuga 31.12.2017 oli ASi Tallinna Sadam sõlmitud pikaajaliste laenude intressimäära riski maandamiseks intressivahetuslepingute alussummade jääkväärtus kokku 47 000 tuhat eurot (31.12.2016: 53 000 tuhat eurot). Intressivahetuslepingute tingimused ja tähtajad on kooskõlas maandatavate laenude tagasimaksegraafikutega ning intressivahetuslepingud on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentideks.

Seisuga 31.12.2017 oli ASi Tallinna Sadam kolm intressivahetuslepingut kolme pikaajalise laenu intressimäära riski maandamiseks. Laenude lepingulised tähtajad jäävad vahemikku 5 kuni 7 aastat ja järelejäanud tähtajad vahemikku 0,5 kuni 5 aastat. Kõigi tuletisinstrumentide abil vahetatud ujuv intressimäär on 6 kuu Euribor.

Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse aluseks on asjakohaste tehingupoolte (pankade) noteeringud. Tuletisinstrumentidega seotud makseid teostatakse eurodes.

Tuletisinstrumentide efektiivsuse hindamiseks kasutatakse kvalitatiivset kriitilistele tingimustele vastavuse meetodit (*Critical Terms Match Method*) nii tagasiulatuvalt kui ka edasiulatuvalt igal aruandekuupäeval. Seisuga 31.12.2017 ühtis kõigi riskimaandamise instrumentide alussumma maandatavate instrumentide jäägiga ning instrumentide amortiseerimisgraafikud olid vastavuses, maandatavaid intressimakseid arvestati lähtudes samadest alustest (6 kuu Euribor), maksed olid fikseeritud samas valuutas (eurodes) ja toimusid samadel kuupäevadel. Seetõttu eeldati, et riskide maandamine on olnud ja on ka edaspidi efektiivne.

Seisuga 31.12.2017 oli tuletisinstrumentide kaalutud keskmine fikseeritud intressimäär 0,672% (31.12.2016: 0,671%); ujuva intressimäära aluseks on 6 kuu Euribor. Omakapitali riskimaandamise reservi koosseisus kajastatud intressivahetuslepingutest tulenevad kasumid ja kahjumid kantakse kasumiaruandesse, kui tuletisinstrumentide lepingud lõppevad või riskimaandamine tunnistatakse ebaefektiivseks.

18. SIHTFINANTSEERIMINE**Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised**

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Ühtekuuluvusfond	22 002	22 456
TEN-T	1 706	1 114
Eesti Vabariigi riigieelarve	118	133
Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised kokku	23 826	23 703

Arvestatud tuludesse

tuhandetes eurodes

	2017	2016
Põhivara sihtfinantseerimine		
Ühtekuuluvusfond	454	464
TEN-T	105	48
Muu välisabi	0	34
Eesti Vabariigi riigieelarve	15	15
Põhivara sihtfinantseerimine kokku	574	561
Tegevuskulude sihtfinantseerimine		
TEN-T	303	74
Muu välisabi	13	0
Eesti Vabariigi riigieelarve (lisa 20)	15 810	4 431
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kokku	16 126	4 505
Arvestatud tuludesse kokku	16 700	5 066
<i>sh muud müügitulud (lisa 20)</i>	<i>15 810</i>	<i>4 431</i>
<i>muud tulud (lisa 22)</i>	<i>890</i>	<i>635</i>

Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksed

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
TEN-T	54	704
Eesti Vabariigi riigieelarve	249	213
Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksed kokku	303	917

ÜhtekuuluvusfondProjekt „Muuga sadama idaosa laiendus“ (2006-2011)

Projekti raames toetati Muuga sadama laiendamisprojekti I etappi, sh merepõhja ja rannikuala täitmist.

Projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk summas 17 079 tuh eurot (31.12.2016: 17 304 tuh eurot) sisaldab mitteamortiseeruva varaga seotud sihtfinantseeringut summas 13 902 tuh eurot (31.12.2016: 13 902 tuh eurot).

Projekt „Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamine“ (2010-2014)

Projekti raames rajati Muuga sadamasse viadukt tööstuspargi ühendamiseks sadamaga, laiendati Muuga sadama vabatsooni ning ehitati välja Muuga sadama tööstuspargi raudteed.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 4 924 tuh eurot (31.12.2016: 5 152 tuh eurot).

Lisa 18 järg**TEN-T Motorways of the Seas programm**„Läänemere põhi- ja allsadamate projekt“ (2010-2013)

AS Tallinna Sadam sai „Läänemere põhi- ja allsadamate projekti“ raames toetust investeeringute tegemiseks ja koostöö arendamiseks ohutuse ja turvalisusega seotud valdkondades.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 16 tuh eurot (31.12.2016: 20 tuh eurot).

„Veeldatud maagaas Läänemere sadamates (2012-2016)“

Projekti eesmärgiks oli välja töötada ühtlustatud lähenemine Läänemere regiooni veeldatud maagaasi (LNG) punkerdamise infrastruktuurile.

Projekti raames keskenduti investeerimisele uuringutele, nagu keskkonnamõjuhindangud, LNG terminalide ja punkeraluste tasuvusuuringud, projektid, regionaalsed turu-uuringud, ohutusjuhendid jms.

2016. aastal loeti tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseeringud summas 92 tuh eurot mitteabikõlblikuks ja tagastati.

TWIN-PORT (2012-2015)

TWIN-PORT projekti raames arendati Euroopa Liidu põhja-lõuna suunalise transpordikoridori (TEN-T North Sea – Baltic) osana Tallinn-Helsingi mereühendust ehk Tallinna Vanasadama ja Helsingi Läänesadama infrastruktuuri. Vanasadamas olid investeeringud seotud sadamaala liikluskorralduse parandamise ning sadama ja linna ühenduste arendamisega.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 1 174 tuh eurot (31.12.2016: 560 tuh eurot).

Projekti tegevuste abikõlblikkuse periood lõppes 31.12.2015. 2016. ja 2017. aastal jätkusid tegevused, mis olid suunatud seatud eesmärkide täitmisele, kuid mis ei olnud abikõlblikkuse perioodi lõpuks lõpetatud. Nendeks olid eelkõige projekti „Tark Sadam“ süsteemidega seotud tegevused. Nimetatud tegevusi finantseeriti omavahenditest, toetust kasutamata.

Projekti lõpparuannet auditeeris 2017. aastal Euroopa Komisjoni innovatsiooni ja võrkude rakendusamet (Innovation and Networks Executive Agency). Auditi tulemusena jõuti otsusele, et kuna mõned algselt seatud eesmärgid jäid täitmata, siis toetuse osa summas 116 tuh eurot heaks ei kiideta ning seetõttu ei makstud seda ka välja. Saamata jäänud sihtfinantseering ei avaldanud kontserni raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

TWIN-PORT 2 (2014-2018)

TWIN-PORT 2 on jätkuprojekt TWIN-PORT projektile. Projekti raames ehitas Helsingi sadam uue Lääneterminali (Länsiterminal 2), AS Tallink Grupp tõi Tallinn-Helsingi liinile uue LNG kütusel töötava laeva „Megastar“ ning AS Tallinna Sadam investeerib erinevate Vanasadama infrastruktuuri objektide arendusse.

2017. aastal investeeringuid ei tehtud, kulutusi tehti summas 37 tuh eurot (2016. aastal tehti investeeringuid 1 783 tuh eurot ja kulutusi 25 tuh eurot).

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 516 tuh eurot (31.12.2016: 533 tuh eurot).

Projekti lühiajaliste nõuete jääk oli 189 tuh eurot (2016: 189 tuh eurot). Sihtfinantseerimise summa on seotud 2016. aasta investeeringutega, mis kiideti heaks projekti 2017. aasta aruandes ja makstakse välja 2018. aastal.

Kuna projekti ettevalmistamise ajal ilmnisid asjaolud, mida ei olnud võimalik ette näha, esitatakse 2018. aastal Euroopa Komisjonile taotlus projekti pikendamiseks 2 aasta võrra, st kuni 2020. aasta lõpuni.

Lisa 18 järg**Eesti Vabariigi riigieelarve**Ühistransporditoetus (2016-2026)

2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (praegu administreerib lepingut Maanteeamet) sõitjateveo avaliku teenindamise leping üleveoteenuse osutamiseks Kuivastu – Virtsu ja Rohuküla – Heltermaa reisirahvalaevaliinidel perioodil 01.10.2016-30.09.2026. Lepingu alusel makstava toetuse lõplik summa sõltub lepingus fikseeritud tasumäärade alusel igal aastal arvutatava tulubaasi ja samas perioodis kajastatud piletimüügi tulu vahest.

2017. aastal arvestati toetust 15 810 tuh eurot (2016: 4 419) ja laekus 15 845 tuh eurot (2016: 4 632 tuh eurot).

Ühistranspordi toetust loetakse kontserni tavapärase äritegevuse osaks ja kajastatakse müügituluna (üleveoteenuste müük – valitsuse toetus) (lisa 20).

Muuga sadama mürauurimise ja leevendusmeetmete väljatöötamine (2016)

2016. aastal teostati Muuga sadama operaatorite tegevustest tuleneva müra uuring, mida toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus keskkonnaprogrammi atmosfääriõhukaitse alamprogrammi raames 50% ulatuses. Muuga sadamast tuleneva müra põhjustajate väljaselgitamiseks viidi läbi vajalikud müramissioonide (nt laadimine/lossimine, tõstukid, rongid, vedurite manööverdamine jms) mõõtmised mürakaardi koostamiseks ning ka helirõhutasemete mõõtmised Muuga sadamaga piirnevatel elamumaadel nii päeval kui öisel ajal. Uuringute käigus selgitati välja probleemsemad piirkonnad ning koostati võimalike leevendusmeetmete analüüs.

2016. aastal tehti projekti raames kulutusi 24 tuh eurot ja laekus toetust 12 tuh eurot.

Programm „Väikesadamade toetus“ (2010)

Projekti raames rahastati Vanasadama Jahisadamade rajamisega seotud abikõlblikke kulusid.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 76 tuh eurot (31.12.2016: 84 tuh eurot).

Programm „Atmosfääriõhu kaitse“ (2011-2013)

Projekti „Muuga sadama välisõhu seiresüsteemi laiendamine“ raames laiendati 2013. aastal Muuga sadama välisõhu seire- ja juhtimissüsteemi ühe välisõhu seirejaamaga, mis paigaldati Muuga sadamast läände, Randvere külla.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustas projekti sihtfinantseerimise tulusse kandmata jääk 42 tuh eurot (31.12.2016: 49 tuh eurot).

Muu välisabi - INTERREG Läänemere piirkonna programmProjekt „Rohelised lahendused Läänemere kruisisadamates - Green Cruise Port – Sustainable Development of Cruise Port Locations“ (2016-2019)

Projekti eesmärgiks on Läänemere kruisisadamade koostöö arendamine sadamarajatiste ja -teenuste arendamisel keskkonnasäästliku ja majandusliku kasu aspekti vaatenurgast. Projekti partneriteks on Hamburgi, Klaipeda, Riia, Rostocki, Helsingi, Bergen, Esbjergi ja Kaliningradi sadamad ning Gdanski Mereinstituut. Projekti raames valmib Vanasadama kruisiterminali põhiprojekt koos tehnilise lahendusega ja teostatakse uuring põhjamaises kliimas asuva kruisiterminali hoones võimalike ökoloogiliste lahenduste väljatöötamiseks. 2017. aastal toimus Tallinnas kahepäevane rahvusvaheline seminar, kus arutati kaasaegsete kruisiterminalide väljakutsete ja lahenduste teemadel ning selle üle, kas energiasäästlikel ja jätkusuutlikel lahendustel on potentsiaali.

2017. aastal tehti projekti raames kulutusi 81 tuh eurot (2016: 8 tuh eurot). 2017. aastal laekus toetust 13 tuh eurot (2016: toetust ei laekunud).

19. OMAKAPITAL

Aktsiakapital

Seisuga 31.12.2017 oli ASil Tallinna Sadam registreeritud 185 203 032 aktsiat, võrreldaval perioodil 31.12.2016 samuti 185 203 032 aktsiat. Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Kõik ASi Tallinna Sadam aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab ettevõtja aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

ASi Tallinna Sadam põhikirjas fikseeritud maksimaalne lubatud lihtaktsiate arv on 664 000 000 (võrreldaval 2016. aastal samuti 664 000 000). Seisuga 31.12.2017 ja võrreldaval perioodil 31.12.2016 oli kõikide väljastatud aktsiate eest täielikult tasutud.

Kasum aktsia kohta

	2017	2016
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tk)	185 203 032	185 203 032
Aruandeperioodi konsolideeritud puhaskasum (tuhandetes eurodes)	26 425	39 478
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)*	0,14	0,21

* 31. 12.2017 ja 31.12.2016 lõppenud aruandeperioodil lahustava mõjuga instrumente ringluses ei olnud.

Kapitalijuhtimine

Kontserni kapitalijuhtimise eesmärgiks on tagada, et kontserni kuuluvad ettevõtjad oleksid jätkuvalt tegutsevad ning et kontsern teeniks võla- ja omakapitali optimaalse tasakaalu abil sidusrühmadele maksimaalset kasumit. Kontserni üldine strateegia ei ole 2016. aastaga võrreldes muutunud.

Kontserni kapitalistruktuuri kuulub netovõlg (lisas 16 esitatud võlakohustised, millest on maha arvatud raha ja raha ekvivalendid) ja kontserni omakapital (sisaldab aktsiakapitali, reserve ja jaotamata kasumit). Kontsernile ei kohaldu välised kapitalinõuded.

Kontserni finantsjuht vaatab kontserni kapitalistruktuuri üle kaks korda aastas. Ülevaatuse raames hindab finantsjuht kapitalikulu ja iga kapitali liigiga seotud riske. Kontserni pikaajaline eesmärk on, et omakapitali ja varade suhe oleks 60% (arvutatakse omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhtena).

Omakapitali ja varade suhe

tuhandetes eurodes

seisuga 31.12	2017	2016
Omakapital kokku	325 792	346 968
Varad kokku	597 137	638 708
Omakapitali ja varade suhe	55%	54%

Seisuga 31.12.2017 oli kontserni omakapitali ja varade suhe, st omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhe, 55% (31.12.2016: 54%). 2016. aastaga võrreldes suhe tõusis 1 protsendipunkti võrra (2016: 2015. aastaga võrreldes langes 5 protsendipunkti võrra), kuna omakapitali kogusumma kahanes 6% ja varade kogusumma 7% (2016: kasvasid vastavalt 1% ja 10%).

Vaba omakapital

Seisuga 31.12.2017 moodustas emaettevõtja vaba omakapital 122 678 tuh eurot (31.12.2016: 144 253 tuh eurot). Eesti äriseadustiku kohaselt ei maksta aktsionäridele dividende, kui aktsiaseltsi netovara, mis on kajastatud aktsiaseltsi eelmise majandusaasta lõpus kinnitatud majandusaasta aruandes, on väiksem või oleks väiksem kui aktsiakapital ja reservid, mida seaduse või põhikirja kohaselt ei maksta aktsionäridele välja. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 oleks emaettevõtja võinud jaotada kogu vaba omakapitali, ilma et oleks olnud seadusega vastuolus.

Lisa 19 järg**Kohustuslik reservkapital**

Kuna kohustuslik reservkapital vastab Eesti äriseadustikust tulenevale nõudele, ei ole seda 2017. ega 2016. aastal suurendatud.

Riskimaandamise reserv

Riskimaandamise reserv sisaldab rahavoogude riskimaandamise instrumentide õiglaste väärtuste netomuutuste efektiivset saldot, mis kajastatakse maandatava rahavoo tekkimisel tulevikus (lisa 16).

tuhandetes eurodes	2017	2016
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi alguses	-1 008	-831
Tuletisinstrumenti turuväärtuse muutus (neto) (lisa 16)	399	-177
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi lõpus	-609	-1 008

Dividendid

tuhandetes eurodes	2017	2016
Aruandeperioodil väljakuulutatud ja makstud dividendid	48 000	35 000
Dividend aktsia kohta (eurodes)	0,26	0,19

Tulumaks dividendidelt ja välisriigis osutatud teenustelt

tuhandetes eurodes	2017	2016
<i>Tasumata tulumaks dividendidelt</i>	8 750	7 763
Dividendidelt arvestatud tulumaks Eesti Vabariigis	11 955	8 750
Dividendidelt tasutud tulumaks Eesti Vabariigis	-20 705	-7 763
<i>Sh tasutud rahas</i>	-20 612	-7 763
<i>tasaarvestatud käibemaksuga</i>	-93	0
<i>Tasumata tulumaks dividendidelt (lisa 15)</i>	0	8 750

Emaettevõtja vaba omakapital moodustas 31.12.2017 seisuga 122 678 tuh eurot (2016: 144 253 tuh eurot). Kui kogu vaba omakapital jaotataks dividendideks, oleks maksimaalne võimalik dividendide tulumaksukohustus 30 670 tuh eurot (2016: 36 063 tuh eurot).

20. MÜÜGITULU

tuhandetes eurodes	2017	2016
Müügitulud kliendilepingutest		
Laevatasud	45 846	47 058
Kaubatasud	7 991	9 322
Reisijatasud	17 004	16 431
Elektrienergia müük	5 313	5 476
Üleveoteenuste müük – piletimüügitulu	10 789	1 883
Muude teenuste müük	2 063	1 711
Müügitulud kliendilepingutest kokku	89 006	81 881
Muud müügitulud		
Kasutusrendi tulu (lisa 12)	11 895	12 239
Laeva prahitasu	4 584	4 613
Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus	15 810	4 419
Muud müügitulud kokku	32 289	21 271
Müügitulu kokku	121 295	103 152

Kõik teenused osutati Eesti Vabariigis.

Lisa 20 järg**Müügitulu jaotamine***Järelejäänud toimingukohustustele jaotatav tehinguhind*

Aruandeperioodi lõpu seisuga olid kaubatasude, elektrienergia müügi ja muude teenuste müügiga seotud toimingukohustused osaliselt täitmata. Kontsern rakendab nende teenuste (üks toimingukohustus, mis koosneb sarjast eristatavatest teenustest) müügitulu suhtes IFRS 15 punktis 121(b) sätestatud praktilist abinõud ja ei avalikusta järelejäänud toimingukohustusele jaotatud tehinguhinna summat, kuna kontsernil on õigus saada klientidelt tasu summas, mis vastab otseselt kontserni seni tehtud toimingute väärtusele kliendi jaoks ja kontsern on kajastanud müügitulu summas, mille eest kontsernil on õigus arve esitada.

Liitumistasudega seotud osaliselt täitmata toimingukohustus moodustas seisuga 31.12.2017 932 tuh eurot (31.12.2016: 955 tuh eurot).

Juhtkond eeldab, et täitmata toimingukohustusele jaotatud tehinguhind kantakse järgmise 23 aasta jooksul (liitumise võimaldamiseks tehtud investeeringute keskmine järelejäänud kasulik eluiga) lineaarselt tuluks.

21. TEGEVUSKULUD

tuhandetes eurodes	2017	2016
Kütuse-, õli- ja energiakulu	10 551	5 935
Põhivarade tehniline korrashoid ja remont	5 963	4 509
Infrastruktuuri jaoks ostetud teenused	3 278	3 529
Maksukulud	3 136	3 095
<i>sh maamaks</i>	2 726	2 720
Konsultatsiooni- ja arenduskulud	1 346	501
<i>sh uuringute- ja arengukulud</i>	1 000	211
Ostetud teenused	5 184	3 472
<i>sh sildumisteenus</i>	1 096	1 142
<i>laevadelt jäätmete vastuvõtmine</i>	2 060	1 827
<i>sadamatasud</i>	1 991	446
Väheväärtusliku vara soetus ja korrashoid	1 270	1 050
Reklaamikulud	338	191
Rendikulud	7 065	5 716
<i>sh laevade prahtimine</i>	6 606	5 224
Kindlustuskulud	715	414
Muud tegevuskulud	2 195	1 915
<i>sh kulud finantsvarade krediidikvaliteedi langusest</i>	791	1 111
Tegevuskulud kokku	41 041	30 327

Lisa 21 järg**Tööjõukulud**

tuhandetes eurodes	2017	2016
Palgakulu	13 521	10 603
Sotsiaalmaksud	4 436	3 518
Tööjõukulud kokku	17 957	14 121
<i>sh kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete lühiajalised hüvitised</i>	688	596
<i>kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete sotsiaalmaksu kulu</i>	227	196
Arvestatud kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmetele kokku	915	792

Tegevuskulude, tööjõukulude ja kulumi (lisa 10) märkimisväärne kasv 2016. aastaga võrreldes tuleneb siseriikliku üleveoteenuse osutamisest, mida 2016. aastal tehti ainult 3 kuud (oktoobrist detsembrini), 2017. aastal aga terve aasta.

Peamised tegevuskulude kasvu allikad on järgmised (peamiselt seotud üleveoteenuse osutamisega):

- Kütuse-, õli- ja energiakulu – kasv 4 616 tuh eurot;
- Põhivarade tehniline korrashoid ja remont – kasv 1 454 tuh eurot;
- Ostetud teenused, sh sadamatasud – kasv 1 545 tuh eurot;
- Rendikulud, sh laevade prahtimine – kasv 1 382 tuh eurot.

Seisuga 31.12.2017 on ASil Tallinna Sadam kehtivate lepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele (keda peetakse juhtkonna võtmeisikuteks) tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikme tasu ulatuses (2017. ja 2016. aastal 76,5 tuh eurot). Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on ASil Tallinna Sadam kohustus maksta juhatuse liikmetele 12 kuu jooksul pärast lepingu lõppemist igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikme tasust (2017. ja 2016. aastal 153 tuh eurot).

Seisuga 31.12.2017 on ASil Tallinna Sadam tütarettevõtjatel kehtivate lepingute alusel kohustus maksta oma juhatuste liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist, mis on võrdne juhatuse liikme kolme kuu töötasuga (2017. aastal 49,8 tuh eurot ja 2016. aastal 49,2 tuh eurot).

22. MUUD TULUD

tuhandetes eurodes	2017	2016
Kasum põhivara müügist	2	146
Trahvid, viivised*	3 903	7 010
Tulud sihtfinantseerimisest (lisa 18)	890	647
Muud tulud	13	296
Muud tulud kokku	4 808	8 099

* 2017. aastal kajastatud trahvid sisaldavad leppetrahve reisiparvlaevade valmimise hilinemise eest summas 3 750 tuh eurot (2016: 6 905 tuh eurot).

23. FINANTSKULUD

tuhandetes eurodes	2017	2016
Intressikulud võlakohustistelt:		
Intressikulud laenudelt (lisa 16)	463	584
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused (lisa 26)	-140	-952
Intressikulud võlakirjadelt (Lisa 16)	1482	961
Intressikulud tuletisinstrumentidelt (Lisa 16)	459	442
Intressikulud võlakohustistelt kokku	2 264	1 035
Kahjum valuutakursi muutustest	3	4
Muud finantskulud	51	36
Finantskulud kokku	2 318	1 075

24. TEHINGUD SEOTUD OSAPPOOLTEGA

ASi Tallinna Sadam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile.

tuhandetes eurodes	2017	2016
Tehingud ühisettevõtjaga		
Müügitulu	195	216
Tegevuskulud	2 108	1 900
Tehingud ettevõtjatega, milles kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Müügitulu	9	2
Tegevuskulud	9	13
Muud kulud	12	7
Tehingud riigiasutuste ja ettevõtjatega, kus riigil on valitsev mõju		
Müügitulu	21 149	9 634
Muud tulud	38	135
Tegevuskulud	6 628	4 839
Muud kulud	137	493
Materiaalse põhivara soetus	72	4
tuhandetes eurodes		
seisuga 31.12	2017	2016
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest ühisettevõtjaga		
Nõuded (lisa 8)	27	17
Võlad (lisa 14)	115	129
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest ettevõtjatega, milles kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Nõuded	0	2
Võlad	1	1
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest riigiasutustega ja ettevõtjatega, milles riigil on valitsev mõju		
Nõuded	445	556
Võlad	1 206	1 286

Kõik osutatud ja ostetud teenused on tavapärasest äritegevusest tulenevad tehingud, mis on teostatud turutingimustel.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstavad hüvitised on avalikustatud käesoleva aruande lisas 21.

Lisa 24 järg

Tehingutest seotud osapooltega tulenevad müügitulud ja tegevuskulud sisaldavad ainult äritegevusega seoses müüdnud ja ostetud teenuseid. Informatsioon ettevõtjate kohta, milles kontserni ettevõtjate nõukogude ja juhatuste liikmed omavad olulist mõjuvõimu, põhineb seotud osapoolte esitatud deklaratsioonidel.

25. SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED

Seisuga 31.12.2017 olid kontsernil lepingulised kohustused materiaalse põhivara soetamiseks, remondiks, uuringu- ja arenguväljaminekute tegemiseks summas 2 962 tuh eurot (31.12.2016: 23 025 tuh eurot, sh 18 448 tuh eurot uute reisiparvlaevade ehituslepingutest tulenevad kohustused).

Lisaks lepingulistele kohustustele on kontsern Tallinna linnaga sõlmitud ühiste kavatsuste protokollil alusel võtnud endale kohustuse kaasrahastada Reidi tee ehitust kuni 3 300 tuh euro ulatuses. Kaasrahastuse eesmärgiks on tagada parimad võimalikud ühendused Reidi tee ja kontsernile kuuluva Vanasadama vahel ning muuta selle abil reisijate ja sõidukite vood sujuvamaks.

26. MITTERAHALISED INVESTEERIMISTEGEVUSED**Materiaalse põhivara soetamine**

tuhandetes eurodes	2017	2016
Materiaalse põhivara soetamine	-25 171	-39 208
Tasaarvestused	-9 505	-1 214
sh tasaarvestused trahvinõuetega	-9 505	-1 150
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused	-140	-950
Tasutud eelmise aasta eest	2 276	2 057
Tasumata võlad tarnijatele perioodi lõpul (lisa 14)	-1 908	-2 276
Muu korrigeerimine	-153	-96
Kokku korrigeerimised	-9 430	-2 479
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 10)	34 601	41 687

Immateriaalse põhivara soetamine

tuhandetes eurodes	2017	2016
Immateriaalse põhivara soetamine	-1 346	-704
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused	0	-2
Tasutud eelmise aasta eest	164	13
Tasumata perioodi lõpul (lisa 14)	-64	-164
Kokku korrigeerimised	100	-153
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 11)	1 246	857

27. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma ja trahv. Aruandeaastal ega vörreldaval perioodil ei ole maksuhaldur algatanud ega läbi viinud kontserni kuuluvate ettevõtjate maksurevisjone ega üksikjuhtumite kontrolli. Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontserni ettevõtjatele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 27 järg

Vastavalt mitmele rendi- ja hoonestusõiguse lepingule on ASil Tallinna Sadam kohustus kompenseerida lepingu lõppemisel rentniku püstitatud ehitiste või ASi Tallinna Sadam varale tehtud parenduste harilik väärtus. Arvestades nimetatud lepingute (iseäranis hoonestusõiguse lepingute) pikaalisust ja et enamasti on tegemist eriotstarbeliste rajatistega (sadamaterminalid), siis puudub seni arvestatav praktika selle kohta, kuidas lepingu lõppedes taolise vara harilikku väärtust leida. Eelnevast tulenevalt ei olnud majandusaasta aruande koostamise hetkeks võimalik selliste kohustiste suurus usaldusväärselt hinnata.

2017. aasta esimesel poolaastal kuulutas välja pankroti ASi Tallinna Sadam pikaajaline äripartner ja mitme hoonestusõiguse lepingu omanik AS Coal Terminal. Kuna pankrotihaldurid keeldusid hoonestusõiguse lepingute järgseid kohustusi täitmast, anti need lepingud koos hoonestusõiguse lepingutega kaetud maa-aladele rajatud varadega kontserni valdusesse tagasi. Kontsern peab lepingute alusel hüvitama varade hariliku väärtuse, mille suurus ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, sest tegemist on eriotstarbeliste varadega, mille jaoks ei ole tavapärast turgu, ja mille hindamise meetodite kohta on vastandlikud seisukohad. Pankrotihaldurid ei ole esitanud eespool nimetatud varade hüvitatava väärtuse kohta ühtegi nõuet. Kontserni hinnangul saab hüvitist maksta samade varade müügist laekunud tulu arvelt. Lisateave on esitatud lisas 10.

2017. aasta oktoobris esitati kontserni ettevõtjate TS Laevad OÜ ja TS Shipping OÜ vastu konfidentsiaalse teabe väidetava põhjendamatu kasutamise tõttu kahjunõue summas 23,8 mln eurot. Kontsern eitab oma süüd ja kaitseb ennast antud kohtuasjas. Juhatus on arvamisel, et nõue ei ole põhjendatud ja õigusnõustajate arvates ei ole kohustise tekkimine tõenäoline. Seetõttu ei ole juhatus pidanud vajalikuks nõude katteks eraldist moodustada.

Käideldavate kaubamahtude olulise vähenemise tõttu on üks kontserni pikaajalistest klientidest esitanud kontserni vastu nõude, mille eesmärk on kuulutada alates 01.01.2017 kehtetuks kontserni ja kliendi vahel sõlmitud pikaajaliste koostöölepingute teatud tingimused. Nendes tingimustes on kehtestatud minimaalne kaubamaht, mida klient peab igal kalendriaastal käitlema, ja kliendi minimaalne kaubatasu kohustus aastas. Kui arvestada kliendi kõigi koostöölepingute tingimusi, on minimaalne aastane kaubatasu 1,6 mln eurot. Juhatus usub, et nõue ei ole põhjendatud. Kontsern on moodustanud osalise eraldise 2017. aasta eest saadaoleva minimaalse kaubatasu trahvi katteks (leppetrahvi kogusumma on 1,0 mln eurot). Eraldis summas 302 tuhat eurot on kajastatud kirje „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ allahindluse koosseisus.

28. KONTSEERNIGA SEOTUD UURIMISED

26.08.2015 pidas Kaitsepolitseiamet kinni emaettevõtja ASi Tallinna Sadam pikaajalised juhatuse liikmed Ain Kaljuranna ja Allan Kiili ning neile esitati kahtlustused ulatuslikus altkäemaksu võtmises mitme varasema aasta jooksul. Pärast pikaajalist uurimist esitas kontsern 31.07.2017 Ain Kaljuranna, Allan Kiili ja teiste uurimise all olevate episoodidega seotud eraisikute ja juriidiliste isikute vastu tsiviilhagi. Aruande koostamise hetke seisuga ei ole kohtuprotsess veel alanud, kuid see peaks algama 2018. aasta sügisel. Juhatus hinnangul ei oma eelnimetatud sündmus aruande koostamise hetkeks teadaoleva teabe alusel kontserni majandustulemustele ega finantsseisundile olulist negatiivset mõju, kuid see võib põhjustada jätkuvalt olulist mainekahju.

29. ARUANDEPERIOODI JÄRGSED SÜNDMUSED

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.03.2018 korraldusele volitati majandus- ja taristuministrit riigi esindajana korraldama ASi Tallinna Sadam aktsiate avalik pakkumine ning sellega seoses suurendama aktsiakapitali kuni 75 404 968 euro võrra kuni 75 404 968 uue 1-eurose nimiväärtusega aktsia väljalaskmise teel.

05.04.2018 otsustas emaettevõtja ainuaktsionär suurendada mitterahalise sissemakse teel aktsiakapitali 2 392 000 euro võrra emiteerides 2 392 000 uut aktsiat nimiväärtusega 1 euro.

30. LISAINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA

Emaettevõtja kohta esitatav finantsinformatsioon koosneb emaettevõtja konsolideerimata põhjaruannetest, mis tuleb avalikustada kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega, kuid mis ei moodusta konsolideerimata raamatupidamise aastaaruannet IAS 27 mõistes. Emaettevõtja põhjaruanded on koostatud kasutades samu arvestusmeetodeid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel selle erandiga, et emaettevõtja konsolideerimata põhjaruannetes on investeeringud tütarettevõtjatesse kajastatud soetusmaksumuses.

Finantsseisundi aruanne

seisuga 31.12.2017

tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
VARAD		
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	1 750	49 343
Lühiajaline kapitalirendi nõue	0	386
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	17 924	15 800
Varud	31	5
Käibevara kokku	19 705	65 534
Põhivara		
Investeeringud tütarettevõtjatesse	17 003	23 395
Investeeringud ühisettevõtjasse	132	132
Pikaajaline kapitalirendi nõue	0	4 167
Muud pikaajalised nõuded	140 430	139 507
Materiaalne põhivara	429 716	404 396
Immateriaalne põhivara	990	297
Põhivara kokku	588 271	571 894
Varad kokku	607 976	637 428
KOHUSTISED		
Lühiajalised kohustised		
Võlakohustised	21 989	118 016
Tuletisinstrumendid	609	1 008
Eraldised	991	846
Sihtfinantseerimine	54	704
Maksuvõlad	451	9 121
Võlad tarnijatele ja muud võlad	5 801	5 074
Lühiajalised kohustised kokku	29 895	134 769
Pikaajalised kohustised		
Võlakohustised	213 611	128 027
Sihtfinantseerimine	23 826	22 443
Muud võlad	996	128
Pikaajalised kohustised kokku	238 433	150 598
Kohustised kokku	268 328	285 367
OMAKAPITAL		
Aktsiakapital	185 203	185 203
Kohustuslik reservkapital	18 520	18 520
Riskimaandamise reserv	-609	-1 008
Elmiste perioodide jaotamata kasum	105 114	110 569
Perioodi kasum	31 420	38 777
Omakapital kokku	339 648	352 061
Kohustised ja omakapital kokku	607 976	637 428

Lisa 30 järg**Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne**

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

Kasumiaruanne

tuhandetes eurodes	2017	2016 (muudetud)
Müügitulu	86 547	86 273
Muud tulud	1 147	1 324
Tegevuskulud	-22 308	-18 878
Tööjõukulud	-9 371	-8 272
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-12 461	-13 023
Muud kulud	-203	-115
Ärikasum	43 351	47 309
Finantstulud ja -kulud		
Finantstulud	2 466	2 225
Finantskulud	-2 442	-2 007
Finantstulud ja -kulud kokku	24	218
Kasum enne tulumaksustamist	43 375	47 527
Tulumaksukulu	-11 955	-8 750
Perioodi kasum	31 420	38 777

Muu koondkasumi aruanne

tuhandetes eurodes	2017	2016
Perioodi kasum	31 420	38 777
Muu koondkasum		
<i>Kirjed, mida võidakse tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse:</i>		
Kasum/-kahjum rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest (neto)	399	-177
Muu koondkasum kokku	399	-177
Perioodi koondkasum kokku	31 819	38 600

Eelmise aasta kasumiaruande näitajate muutmine seoses uute finantsaruandluse standardite ja arvestusmeetodite muudatuste tagasiulatuva rakendamisega

Alljärgnevas tabelis on esitatud ülevaade kõigist muudatustest, mis tehti emaettevõtja 2016. aasta kasumiaruandesse uute standardite esmarakendamise ja arvestusmeetodite muutmise tõttu (lisa2):

tuhandetes eurodes	2016		
	Algne näitaja	Muudatuse mõju	Muudetud näitaja
Müügitulu	83 425	2 848	86 273
Muud tulud	4 172	-2 848	1 324
Tegevuskulud	-17 811	-1 067	-18 878
Muud kulud	-1 182	1 067	-115

Lisa 30 järg**Rahavoogude aruanne**

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

tuhandetes eurodes	2017	2016 (muudetud)
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	87 724	88 648
Muude tulude eest laekunud raha	448	286
Maksed tarnijatele	-25 370	-21 524
Maksed töötajatele ja töötajate eest	-6 431	-6 900
Maksed muude kulude eest	-153	-180
Kapitalirendi põhiosa laekumine	33	0
Kapitalirendi intressi laekumine	17	0
Makstud tulumaks dividendidelt	-20 612	-7 763
Äritegevusest laekunud raha	35 656	52 567
Materiaalse põhivara soetamine	-14 524	-12 941
Immateriaalse põhivara soetamine	-844	-61
Materiaalse põhivara müük	524	726
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest	349	346
Antud laenud	-19 679	-25 847
Antud laenude laekumised	8 977	0
Arvelduskrediidi (nõue) muutus	2 317	-1 826
Saadud dividendid	178	0
Saadud intressid	394	668
Investeeringustegevuses kasutatud raha	-22 308	-38 935
Võlakirjade emitteerimine	105 000	75 000
Võlakirjade lunastamine	-111 250	-2 500
Saadud laenude tagasimaksed	-6 766	-23 210
Arvelduskrediidi (kohustis) muutus	2 565	0
Makstud dividendid	-48 000	-35 000
Makstud intressid	-2 458	-1 884
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksed	-31	-14
Finantseerimistegevuses(t) kasutatud/laekunud raha	-60 940	12 392
RAHAVOOG KOKKU	-47 592	26 024
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	49 343	23 320
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-47 592	26 024
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 750	49 343

Eelmise aasta rahavoogude aruande näitajate muutmine seoses uute finantsaruandluse standardite ja arvestusmeetodite tagasiulatuva rakendamisega

Alljärgnevas tabelis on esitatud ülevaade kõigist muudatustest, mis tehti emaettevõtja 2016. aasta aruandes arvestusmeetodite muutmise tõttu (lisa 2):

tuhandetes eurodes	2016		
	Algne näitaja	Muudatuse mõju	Muudetud näitaja
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	86 513	2 135	88 648
Muude tulude eest laekunud raha	2 421	-2 135	286

Lisa 30 järg**Omakapitali muutuste aruanne**

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

	Aktiivkapital	Kohustuslik reservkapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
tuhandetes eurodes					
Omakapital seisuga 31.12.2015	185 203	18 520	-831	145 569	348 461
Perioodi kasum	0	0	0	38 777	38 777
Muu koondkahjum	0	0	-177	0	-177
<i>Perioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-177</i>	<i>38 777</i>	<i>38 600</i>
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-35 000	-35 000
Omakapital seisuga 31.12.2016	185 203	18 520	-1 008	149 346	352 061
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-13 395	-13 395
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	8 302	8 302
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2016	185 203	18 520	-1 008	144 253	346 968

	Aktiivkapital	Kohustuslik reservkapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
tuhandetes eurodes					
Omakapital seisuga 31.12.2016	185 203	18 520	-1 008	149 346	352 061
Perioodi kasum	0	0	0	31 420	31 420
Tütarettevõtjaga ühinemisega seotud korrigeerimised*	0	0	0	3 768	3 768
Muu koondkasum	0	0	399	0	399
<i>Perioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>399</i>	<i>35 188</i>	<i>35 587</i>
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-48 000	-48 000
Omakapital seisuga 31.12.2017	185 203	18 520	-609	136 534	339 648
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-2 003	-2 003
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	-11 853	-11 853
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2017	185 203	18 520	-609	122 678	325 792

*Sisaldab erinevust omandatud netovara soetusmaksumuse ja bilansilise väärtuse vahel, mis tekkis ühinemisel ühise kontrolli all olnud tütarettevõtjaga.

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid.

31. TEGEVUSTE ERISTAMINE LÄHTUDES ELEKTRITURU SEADUSEST

ARVESTUSMEETODID

Käesolev aruanne on koostatud vastavalt Elektrituruseaduse § 17 lõikele 3, mille kohaselt peab elektriettevõtja esitama majandusaasta aruande lisadena finantsseisundi aruande ja kasumiaruande tegevusalade lõikes.

Aruandes on esitatud finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne järgmiste tegevusalade lõikes:

- võrguteenuse osutamine;
- elektrienergia müük;
- muud tegevusalad.

Majandusaasta jooksul peetakse raamatupidamisarvestust eraldi tegevusvaldkondade lõikes nendega otseselt seotud tulude, kulude ja põhivarade osas. Kaudsete ja üldhalduskulude jaotamisel lähtutakse tööjõukulu puhul töötajate arvestuslikust jagunemisest tegevusalade vahel ning muude kulude osas tegevusalade käivete proportsioonist. Finantsseisundi aruande kirjed jagatakse majandusaasta lõpul alljärgnevalt esitatud kirjelduse alusel.

Nõuded ostjate vastu

Liitumistasude, hooldusteenuste, elektrienergia müügi ja võrguteenuse osutamise müügiarved.

Varud

Võrguteenusega seotud varud.

Põhivarad

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarad.

Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele on jaotatud vastavalt tegelikkusele, analüüs on tehtud tarnijate poolt esitatud arvete alusel.

Maksuvõlad, lühiajalised eraldised, muud võlad

Seotud töötasudega (palk, preemia, maksud) ning on jagatud tegevusalade lõikes vastavalt personalikulude jagunemisele.

Sihtfinantseerimine

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarade sihtfinantseerimisest tekkinud kohustis.

Kliendilepingutega seotud kohustised

Kliendilepingutega seotud kohustised on tulenevalt liitumistasude iseloomust jaotatud võrguteenuse ja muu äritegevuse vahel.

Lisa 31 järg

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

seisuga 31.12.2017

tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016	Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
			31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
VARAD								
Käibevara								
Raha ja raha ekvivalendid	6 954	49 918	0	0	0	0	6 954	49 918
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	9 271	17 276	186	195	455	439	8 630	16 642
Varud	301	378	0	0	25	25	276	353
Käibevara kokku	16 526	67 572	186	195	480	464	15 860	66 913
Põhivara								
Investeeringud ühisettevõtjasse	1 256	1 086	0	0	0	0	1 256	1 086
Muud pikaajalised nõuded	272	362	0	0	0	0	272	362
Materiaalne põhivara	577 125	568 533	0	0	15 855	16 503	561 270	552 030
Immateriaalne põhivara	1 958	1 155	0	0	0	10	1 958	1 145
Põhivara kokku	580 611	571 136	0	0	15 855	16 513	564 756	554 623
Varad kokku	597 137	638 708	186	195	16 335	16 977	580 616	621 536
KOHUSTISED								
Lühiajalised kohustised								
Võlakohustised	21 989	118 018	0	0	0	0	21 989	118 018
Tuletisinstrumendid	609	1 008	0	0	0	0	609	1 008
Maksuvõlad	698	9 436	0	9	61	69	637	9 358
Eraldised	1 503	1 156	0	10	49	79	1 454	1 067
Sihtfinantseerimine	303	917	0	0	0	0	303	917
Võlad tarnijatele ja muud võlad	7 810	8 384	396	254	419	473	6 995	7 657
Lühiajalised kohustised kokku	32 912	138 919	396	273	529	621	31 987	138 025
Pikaajalised kohustised								
Võlakohustised	213 611	128 035	0	0	0	0	213 611	128 035
Sihtfinantseerimine	23 826	23 703	0	0	1 015	764	22 811	22 939
Muud võlad	996	1 083	0	0	932	956	64	127
Pikaajalised kohustised kokku	238 433	152 821	0	0	1 947	1 720	236 486	151 101
Kohustised kokku	271 345	291 740	396	273	2 476	2 341	268 473	289 126
OMAKAPITAL								
Aktsiakapital	185 203	185 203	0	0	0	0	0	0
Kohustuslik reservkapital	18 520	18 520	0	0	0	0	0	0
Riskimaandamise reserv	-609	-1 008	0	0	0	0	0	0
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	96 253	104 775	0	0	0	0	0	0
Perioodi kasum/kahjum	26 425	39 478	-14	-10	714	538	25 725	38 951
Omakapital kokku	325 792	346 968	-210	-78	13 859	14 636	312 143	332 410
Kohustised ja omakapital kokku	597 137	638 708	186	195	16 335	16 977	580 616	621 536

Lisa 31 järg**KASUMIARUANNE**

31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta

tuhandetes eurodes	2016		Elektrienergia müük		Võrguteenus		Muud tegevused	
	2017	(muudetud)	2017	2016	2017	2016	2017	(muudetud)
Müügitulu	121 295	103 152	1 650	1 750	3 955	4 021	115 690	97 381
Muud tulud	4 808	8 099	0	0	30	32	4 778	8 067
Tegevuskulud	-41 041	-30 327	-1 611	-1 706	-1 823	-1 914	-37 607	-26 707
Tööjõukulud	-17 957	-14 121	-51	-53	-743	-739	-17 163	-13 329
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-26 430	-17 358	-2	0	-703	-862	-25 726	-16 496
Muud kulud	-358	-550	-1	-1	-1	-1	-356	-548
Ärikasum/-kahjum	40 317	48 895	-14	-10	714	538	39 617	48 368
Finantstulud ja -kulud								
Finantstulud	33	32	0	0	0	0	33	32
Finantskulud	-2 318	-1 075	0	0	0	0	-2 318	-1 075
Finantstulud ja -kulud kokku	-2 285	-1 043	0	0	0	0	-2 285	-1 043
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt ühisettevõtjasse	348	376	0	0	0	0	348	376
Kasum/kahjum enne tulumaksustamist	38 380	48 228	-14	-10	714	538	37 680	47 701
Tulumaks	-11 955	-8 750	0	0	0	0	-11 955	-8 750
Perioodi kasum/kahjum	26 425	39 478	-14	-10	714	538	25 725	38 951

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Aktsiaselts TALLINNA SADAM aktsionärile

Konsolideeritud finantsaruannete auditi aruanne

Arvamus

Oleme auditeerinud aktsiaselts TALLINNA SADAM ja tema tütaretevõtjate (edaspidi ka „Ettevõtte“) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruandeid seisuga 31. detsember 2017 ja 31. detsember 2016 ning konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumiaruandeid, konsolideeritud rahavoogude aruandeid ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruandeid eeltoodud kuupäevadel lõppenud aastate kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid 1-30, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Ettevõtte konsolideeritud finantsseisundeid seisuga 31. detsember 2017 ja 31. detsember 2016 ning nendel kuupäevadel lõppenud aastate konsolideeritud finantstulemusi ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Asjaolu rõhutamine

Juhime tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisale 2, mis kirjeldab standardite IFRS 15 *Kliendilepingutest saadav müügitulu*, IFRS 9 *Finantsinstrumendid* vararakendamise ja standardiga IAS 8 *Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead* kooskõlas tehtud arvestusmeetodite muudatuste mõju Ettevõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele seisuga 31. detsember 2016 ja 01. jaanuar 2017. Meie arvamus ei ole märkusega seoses selle asjaoluga.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Deloitte tähistab ühte või mitut Deloitte Touche Tohmatsu't, mis on UK piiratud vastutusega äriühing ja selle liikmesfirmade võrgustikku, kus iga liikmesfirma on juriidiliselt eraldiseisev ja sõltumatu ettevõtte. Deloitte Touche Tohmatsu ja tema liikmesfirmade juriidilise struktuuri detailset kirjeldust vaata www.deloitte.ee.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited liige

© 2018 Deloitte Eesti

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on rakendatav, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte konsolideeritud raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Me kasutame auditi osana vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali aluse andmiseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
- omandame piisava ja asjakohase tõendusmaterjali ettevõtte majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, et avaldada aramus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me vastutame ainult oma auditi arvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

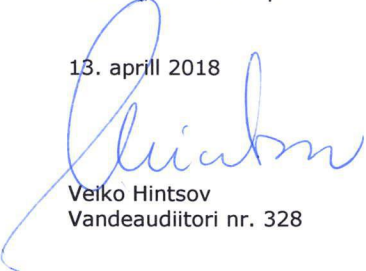
Oleme auditeerinud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 31 avalikustatud aktsiaselts TALLINNA SADAM finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017 ja antud kuupäeval lõppenud aruandeaasta kohta koostatud kasumiaruannet tegevusalade kaupa, mis on esitatud vastavalt elektrituruseaduse § 17-s sätestatud lisanõuetele.

Elektrituruseadus sätestab elektriettevõtjale kohustuse esitada raamatupidamisbilanss ja kasumiaruanne tegevusalade kaupa, kuid puuduvad juhendmaterjalid, mis oleks aluseks tegevusalade jaotamisele ja vastavate aruannete koostamisele.

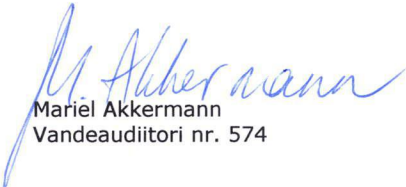
Tulenevalt juhendmaterjali puudumisest on aktsiaselts TALLINNA SADAM juhatus töötanud välja tegevusalade jaotuspõhimõtted, mis tuginevad olulises osas juhatuse hinnangul tegevusalade eristamiseks.

Meie arvates on lisas 31 esitatud finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne tegevusalade kaupa olulises osas kooskõlas samas avaldatud arvestuspõhimõtetega ning elektrituruseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega.

13. aprill 2018

Veiko Hintsov
Vandeauditiitori nr. 328

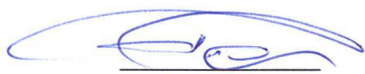
Mariel Akkermann
Vandeauditiitori nr. 574

AS Deloitte Audit Eesti
Audiitorettevõtja tegevusloa nr. 27
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn

NÕUKOGU KINNITUS

ASi Tallinna Sadam nõukogu kiitis heaks ASi Tallinna Sadam konsolideeritud majandusaasta aruande 31.12.2017 lõppenud majandusaasta kohta, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest ning millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

17.04.2018

Aare Tark

Ahti Kuningas

Kati Kusmin

Urmas Kaarlep

Üllar Jaaksoo

Raigo Uukkivi

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2017 oli 122 677 351 eurot, sh lõppenud majandusaasta kasum 26 424 835 eurot. Riigivaraseaduse § 77 lg 1 sätestab, et kui riigil on äriühingus vähemalt otsustusõigus, siis kinnitab makstava dividendisumma Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul. Käesoleva kasumi jaotamise ettepaneku kinnitamise hetkeks ei ole Vabariigi Valitsus ASilt Tallinna Sadam soovitava dividendi suhtes otsust veel vastu võtnud. Juhatus teeb eespool esitatut arvestades kasumi jaotamise ettepaneku summas 105 000 000 eurot, lähtudes ettepaneku tegemise hetkeks teadaolevast viimasest informatsioonist Vabariigi Valitsuse kavandatava korralduse kohta. Eeldatav dividend aktsia kohta on 0,57 eurot.

Äriseadustiku § 332 alusel teeb juhatus ettepaneku jaotada kontserni 31.12.2017 lõppenud majandusaasta jaotamata kasum seisuga 31.12.2017 summas 122 677 351 eurot järgnevalt:

dividendideks

105 000 000 eurot

eelmistel perioodidel jaotamata kasumisse

17 677 351 eurot

Valdo Kalm
Juhatusesimees

Marko Raid
Juhatuseliige

Margus Vihman
Juhatuseliige